

A SZÍN-VONAL ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA EGYSÉGES SZERKEZETBE FOGLALT PEDAGÓGIAI PROGRAM

A 2017. 04. 20-án elfogadott Pedagógiai Program módosítása egységes szerkezetbe foglalva
2022. 08. 30-án módosult.

Hatályos 2022. szeptember 1-től

Ször Gábor

igazgató

Agócs

fenntartó

I. BEVEZETŐ

A Tapolcai kistérség iskolái 2005-ben örömmel üdvözölték annak lehetőségét, hogy a Szín és Vonal Művészetoktatási Közhasznú Alapítvány létrehoz és működtetni kíván egy olyan művészetoktatási intézményt, mely az alapfokú művészetoktatás lehetőségét kínálja képző- és iparművészeti ágon.

Badacsonytomaj Város Önkormányzata pártfogolta a művészeti iskola indításának gondolatát, a székhely működéséhez a szükséges helyiségeket biztosította.

Ábrahámhegy, Salföld, Lesencetomaj, Lesenceistvánd, Lesencefalu, Uzsa, Kapolcs, Taliándörögd, Monostorapáti, Vigántpetend, Kővágóörs és Révfülöp községek önkormányzatának képviselőtestületei is örömmel üdvözölték a művészeti iskola létrehozásának szándékát, és az általuk működtetett általános iskolákban helyet biztosítottak az intézmény által kínált művészeti nevelés számára. Az alapítvány 2005 szeptemberétől a fent említett települések tanulóira építve indította az alapfokú művészetoktatást, melyet 2008 szeptemberétől Tapolca város, 2011-től Zalahaláp, 2012-től Zirc város térségére is kiterjesztette. 2017/2018-as tanévtől az igényeket figyelembe véve Veszprém városában, 2018-as tanévtől Zánkán is alapfokú művészetoktatást folytat.

Az intézmény jövőképeinek meghatározó elemei:

- a társadalmi igény,
- a befogadói igény,
- a művészetoktatás intézményesült formája,
- a művészetoktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek,
- megfelelő nevelési-oktatási időkeret.

Az intézmény jövőképét meghatározza az a társadalmi és befogadói igény, mely fontosnak tartja az alábbi képességek, készségek és attitűdök fejlesztését:

- önálló ismeretszerzés, önállóság a feladatmegoldásban,
- esztétikai érzékenység, jó ízlés, a környezet védelme, gyarapítása,
- vizuális-téri memória, asszociációs készség, fantázia, kreativitás, eredetiség,
- manuális készség,
- problémamegoldó, kifejező, tervező és alkotó készség,
- együttműködési készség, empátia,
- hagyományápolás,
- fegyelem, elkötelezett feladatvégzés.

A művészetoktatás létét meghatározó tényezők: a teremtő, alkotó ember, az egészséges, harmonikus személyiség igénye.

ISKOLÁNK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA MEGHATÁROZZA

A iskola nevelési programját és helyi tantervét, ezen belül

- az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, értékeit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,
- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatokat,
- a pedagógusok helyi intézményi feladatait, a tanszakvezetői, csoportvezetői munka tartalmát, feladatait,
- a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendjét,
- a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- a tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét,
- a szülők, a tanulók, a pedagógusok, a pedagógiai munkát segítők és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formáit,
- a tanuló felvételének, átvételének, valamint az alkalmassági és a tanulmányok alatti vizsgák szabályait,
- a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elveit,
- választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályait,
- az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének formáját, rendjét,
- a tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, a diagnosztikus, szummatív értékelés formáit, valamint a szorgalom minősítésének elveit,
- a tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket,
- az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait,
- a tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételeit,
- a tanuló a kötelező részvételét a művészeti előadásokon,
- az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszereket (pl. projektoktatást)
- az iskola helyi tantervét,
- az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit,
- a nevelőtestület által szükségesnek tartott munkát.

Az alapfokú művészeti iskola pedagógiai programja meghatározza:

Az iskola nevelési programján belül az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszerét,

Az alapfokú művészeti iskola a helyi tantervét az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján készíti el.

Az iskola helyi tantervén belül: az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményeit, a művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményeit és témaköreit.

A nevelő- oktató munka az iskolában a pedagógiai program alapján folyik.

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá.

Azon részeknél melyek a működtetőre, fenntartóra többlet ról, a fenntartó, működtető egyetértése szükséges.

AZ ISKOLAI PEDAGÓGIAI PROGRAMNAK KÉT NAGY EGYSÉGE:

- a nevelési program és a helyi tanterv.

II. A NEVELÉSI PROGRAM

II/1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJA, FELADATA, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSA

II/1.1 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

Gyermekközpontúság

Az iskolában folyó szerteágazó tevékenységrendszer, pedagógiai munka középpontjában a gyermek személyiségének, testi-lelki egészségének, életminőségének megőrzése és fejlesztése áll.

Szeretetteljes légkör

Intézményünk a gyermekek, tanulók emberi értékeit, értelmi és érzelmi intelligenciáját, magatartási szokásait, alkotásvágyát, alkotó képességét sikerélményt biztosító, szeretetteljes, odafigyelő, segítő légkör megteremtésével segíti.

Esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód, egyenlő hozzáférés

Pedagógusaink elkötelezettek vallják, hogy minden gyermeknek egyaránt joga van tanuláshoz, a megkülönböztetés nélküli bánásmódhoz. Intézményünk az esélyegyenlőség egyenlő bánásmód megvalósítását a tanulók szocializálódásának, életkorának, tudásának, érdeklődésének megfelelő műveltségtartalommal, tanulási módszerekkel segíti.

Demokratikus légkör

Az eredményes munkavégzés feltétele a demokratikus munkakapcsolat, amely az iskolavezetés, a pedagógusok, a szülők, és a gyermekek együttműködésével valósul meg.

A demokratikus légkör a véleménynyilvánításon, az építő jellegű viták, a kreatív gondolkodást, az egyéni ötleteket támogató szemléleten, egymás kölcsönös tiszteletén alapul.

Korszerű, hasznosítható tudás

Tanítványaink számára konvertálható tudást kívánunk biztosítani. Tanulni tanítunk, az önálló ismeretszerzés elsajátítását segítjük, problémaérzékenységre, problémamegoldásra készítünk fel. A gyakorlati feladatok megoldásához szükséges ismeretek, a tervező munkához, a produktív művészi alkotó tevékenységhez szükséges eszközrendszer (készségek, jártasságok, tevékenységek) elsajátíttatása a célunk.

Autonómia

Az iskolavezetés a feladatok megvalósításában, a kitűzött célok elérésében a tanároknak szakmai önállóságot, módszertani szabadságot biztosít. Fontos, hogy a pedagógusok alkotói kedvüket kibontakoztathassák, hogy egyéniségükkel, kezdeményező-készségükkel tegyék hatékonyabbá, színesebbé az oktató-nevelő munkát.

Differenciálás

Oktató-nevelő munkánkban hangsúlyos szerepet kap a differenciálás, mely figyelembe veszi az életkori és egyéni sajátosságokat, lehetővé teszi a kiemelt teljesítményt nyújtók fejlődésének figyelemmel kísérését, a lemaradók, kevésbé motiváltak felzárkózását.

Együttműködés

A pedagógiai intézményünkben a kulcsfolyamatok megoldását, a közös pedagógiai elvek megvalósítását, a kiemelt fejlesztéseket a pedagógusok teljes egyetértésben együtt oldják meg, a terhek és felelőségek közös vállalásával, arányos elosztásával, felvállalásával.

A diákok a feladatok, projektek megoldása kapcsán együttműködésben dolgoznak.

Nyitottság

A nyitottság egyrészt az oktatási ágazat, a társadalmi közeg, a település, a média, a szülők, a pedagógus és civil szervezetek felé történő kapcsolatfelvételt, másrészt az iskolánk iránt érdeklődők számára a betekintési lehetőségek biztosítását (nyílt nap, városi szintű rendezvények, versenyek, szülői értekezlet, témanapok, tehetségnapok, konferenciák, referencia és bázis intézményi szolgáltatások) jelenti.

Átjárhatóság

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján készítettük el programunkat, ezért iskolánk tanulói más művészeti iskolában is folytathatják tanulmányukat, illetve intézményünk átvétellel fogad más művészeti iskolából érkezett tanulókat.

A közös helyi tanterv alapján a telephelyek közötti átjárhatóság is biztosított.

Befogadó, egyéni fejlődést támogató attitűd

A befogadó nevelésnek az a célja, hogy szélesítse az oktatáshoz való hozzáférés lehetőségét, és hozzásegítse valamennyi tanulót a tanulásban való teljes részvétel lehetőségéhez, különösen azokat, akik esetében fennáll a kirekesztés veszélye saját képességeik kiteljesítésekor.

A befogadás a tanulóknak sokkal szélesebb körét érinti, mint csupán azokat, akiknek sajátos nevelési igényeik és szükségleteik vannak. Bármely olyan tanulóra is vonatkozik, akiknél fennáll a veszélye az oktatási-nevelési lehetőségekből való kirekesztésnek, s akik így esetleg kudarcot vallanak az iskolában.

Egyes tanulók esetében (például azoknál, akiknek esetleg az átlagosnál összetettebb tanulási igényeik és szükségleteik vannak), akik saját tanulási folyamatukhoz koncentráltabb megközelítést igényelnek egyénre szabott tanítási programot igyekszünk biztosítani.

Szolgáltatói szerepkör

A művészeti iskolánk tudásátadásra törekszik.

Intézményünk tantestülete megalakulásától fogva közreadja azokat a tapasztalatait, módszertani anyagait, amely a többi művészeti neveléssel foglalkozó intézmény számára is hasznos lehet. Ezen tevékenységét a korábbi időszakban a Tehetségpontok hálózata által kínálta lehetőségek, a Referencia intézményi és Bázisiskolai működés felhasználásával valósította meg.

Az iskola feladatrendszerében, értékelési eljárásaiban felkészült a befogadói és átadói intézményi gyakorlatra az alábbiak szerint:

- valós élethelyzetet teremtünk, valós problémákra segítünk választ adni
- a befogadó, tervező és alkotó képességeket fejlesztjük
- a tanulást segítő, holisztikus értékelési szemléletet alkalmazunk.

Egyéni fejlődést támogató módszereket alkalmazunk.

Bevált módszereink:

- differenciálás,
- továbbtanulást segítő fejlesztés
- versenyre felkészítő program
- műhelymunka, szakkör, hétvégi intenzív foglalkozás...

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ÉRTÉKEI

Az alapfokú művészeti iskola a művészeti nevelés segítségével valósítja meg az értelmi és érzelmi nevelést, a személyiség formálását, fejlesztését.

A művészeti nevelés:

- hozzájárul a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapításához,
- kialakítja a jó és szép iránti igényt,
- fokozza a társadalmi, gazdasági, szociológiai, etikai kérdések iránti érzékenységet,
- fejleszti a problémaérzékenységet,
- kifejleszti a gondolat és vélemény-nyilvánítás igényét,
- erősíti a kifejező és közlő képességet,
- elősegíti a kreativitás fejlődését, fejleszti a téri-vizuális, mozgásos tervező és alkotó képességeket,
- aktivitásra serkent.

Összességében megállapítható, hogy a művészetekkel való foglalkozás:

- kialakítja az észlelés és befogadás érzékenységét,
- fejleszti a kommunikációs készségeket,
- mindezzel lehetővé teszi a kultúra átvételét, átadását, a tudás megszerzését,
- kialakítja a kifejezés, az alkotás, a létrehozás-teremtés képességét,
- elősegíti a testileg, lelkileg egészséges, harmonikus személyiség kialakulását.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítása mellett a látás, mozgás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi és téri műveltséget a képi és téri emlékezet és a teremtő képzeletet.

Az alkalmazott korszerű didaktikai eljárások, a motiváció elősegíti a kreativitás fejlődését, az önálló ismeretszerzés és alkotó tevékenység kibontakozásához szükséges összetevők, pozitív beállítások, szokások elsajátítását.

A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító, hagyományápoló tevékenységek gyakorlata nemcsak a mozgást, kezűgyességet, technikai kompetenciákat fejleszt, kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális-téri, mozgásos eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.

Az általunk összeállított program alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek és a néptánc iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok, kompetenciák megszerzését és gyakorlását.

A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra, a képző- és iparművészet iránt valamint a mozgásművészet, a hagyományápolás iránt fogékony tanulók fejlődését.

A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaji sajátosságokat, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a diákokkal miközben célja az is, hogy a múlt és jelen értékeit megszerettesse, továbbadja, mindezzel segítsen a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában.

Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, továbbélését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését.

Fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat.

A néptánc oktatás célrendszerében középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését.

Nevelési munkánk szerves részét képezi az elfogadott társadalmi értékek átadása: a becsületesség, nyíltság, őszinteség, felelősség, segítőkészség, egészséges életmód, környezetvédelem. Fontosnak tartjuk ezek elfogadását, az ennek megfelelő viselkedést.

A művészeti oktatás-nevelés legfőbb eszköze az alkotó munka közben végzett produktív tanulás. Ebben a folyamatában fontos szerepet kap az egyéni kísérlet, kutatás, a tapasztalás, a megértés, az elmélyítés. Ez biztosítja a szilárd alapismeretet. Olyan pedagógiai légkört igyekszünk megvalósítani, amelyben a diákok tudnak és akarnak tanulni. Iskolaközösségünkben

fontos alapelv a tanulás-centrikus, fegyelmezett, de ugyanakkor jó hangulatú iskolai légkör megteremtése, annak érdekében, hogy hozzá tudjuk segíteni a tanulókat saját problémájuk végiggondolásához, céljaik megfogalmazásához, az általuk megérlelt döntések véghezviteléhez.

A folyamatos, következetes számonkérés nemcsak segíti e folyamatot, hanem önmagában is nevelési tényező.

Az alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti ága felkészít:

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére,
- a vizuális információk, közlemények megértésére, a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra, a vizuális önkifejezésre, alkotásra,
- tanulmányok, szabadkézi vázlatok, grafikák, festmények, plasztikák, makettek, modellek, konstrukciók, objektek, installációk készítésére,
- tervezésre, konstruálásra, eszközhasználatra, anyagalakításra, tárgykészítésre, környezetformálásra, azaz az alkotás kompetenciáira.

A vizuális nevelés, a képző- és iparművészeti oktatás hatásrendszere: a szem, az agy és a kéz intelligenciájára épít, azt fejleszti.

A vizuális nevelés elősegíti:

- a látvány érzékeny megfigyelését, annak megragadását, befogadását,
- a megfigyelték értelmezését, kiemelését,
- a gondolatok, érzések, mondanivaló képben, tárgyasult formában történő kifejezését.

A vizuális nevelés-oktatás folyamatában a tanuló:

- érzékel, észlel, megfigyel, tanulmányozza a látványt, a jelenséget,
- következtetéseket von le, megállapításokat fogalmaz meg.

A képző- és iparművészettel történő nevelés, tehetséggondozás lehetőséget nyújt:

- a vizuális megjelenítő képesség, a vizuális alkotó, kifejező készség,
- a vizuális logika, az elvont gondolkodás, a kreativitás fejlesztésére,
- az alkotó módszerek tágitására, az önismeret és önállóság kialakítására.

Gyorsan változó világunkban ezekre a kompetenciákra óriási szükség van.

A tanuló a képző- és iparművészeti nevelési folyamatban megismeri:

- a kép- és tárgytervezés, az alkotás eszközeit, módszereit, melynek segítségével megjelenít, közöl, kifejez, véleményez, alakítja, azaz formálja a világot.

Nevelő oktató munkánk legfontosabb értékei:

- a hagyományőrzés, a nemzeti identitástudat erősítése,
- a közös művészeti, kulturális kódrendszer átadása,
- a kortárs művészet megismertetése,
- hasznosítható tudás átadása,
- a személyiség sokoldalú fejlesztése, az önállóság, öntevékenység, motiváció iránti igény kialakítása,

nyitottság az újra, rugalmasság, kreativitás, leleményesség, tolerancia, önfogadás, a gondolkodás, a problémamegoldás, a kompetencia alapú tevékenység előtérbe állítása, fegyelmezett kitartó munkavégzés, tanulás,

- együttműködés, kooperáció másokkal, egészséges, pozitív életszemlélet.

A néptánc oktatása révén lehetőség nyílik:

- a táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítására és fejlesztésére,
- a hagyományos népi játékmód megismerésére,
- a korszerű szemléletmód kialakítására a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez,
- a tánc általánosan jellemző vonásainak ismeretére és gyakorlati alkalmazására,
- a zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítására,
- az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismeretére és tudatos alkalmazására,
- a térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztésére, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazására,
- a táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerésére,
- a színpad általános törvényszerűségeinek megismerésére,
- az előadói táncos magatartás kialakítására az életkori sajátosságoknak megfelelően,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerésére,
- az esztétikai érzék fejlesztésére,
- a rendszeres és következetes kitartó munkára,
- nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására,
- a folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelésre,
- a kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztésére,
- a kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazására,
- a közösségi alkotás örömeire, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítására, az önálló döntéshozatal képességére,
- a kezdeményező-készség, az egyéni feladat– és szerepvállalás kialakítására,
- a kapcsolatteremtő képesség fejlesztésére,
- a szabálytudat kialakítására,
- a segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztésére,
- a közösségi szemlélet, az egészséges életmód igényének kialakítására,
- az ismeretbefogadás képességének fejlesztésére,
- az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítására,
- az összefüggések megértésére, a következtetések levonására,
- az ismeretek alkalmazásának és újrafogalmazásának képességére,
- a kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítására,
- az önálló tanulásra nevelésre,
- az alkalmazott tudás kialakítására, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is,
- a tehetség azonosítására, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követésére.

Pedagógiai értékeink megvalósulását az alábbi elismerések tanúsítják:

- Az intézmény 2007-ben elnyerte: a „Kiválóra minősített alapfokú művészetoktatási intézmény” címet.
- Az intézmény nevelőtestületének kiváló pedagógiai és tehetséggondozó munkáját a kistérség 2010-ben „Tapolca és Környéke Nevelésügyért” kitüntetéssel ismerte el.
- Az intézményvezető tehetséggondozó munkáját Veszprém megye „Pro Talento” díjjal értékelte.
- 2011-ben az intézmény a referencia intézményi szerepkör betöltése érdekében előminősítést szerzett
- 2012-ben az intézmény referencia intézményi előminősítést szerzett.
- Az Intézmény által működtetett Tehetségpont 2013-ban kiváló minősítést szerzett
- A szakmai fejlesztésekben végzett munkájáért az államtitkár a tantestület minden tagját 2013-ban Elismerő Oklevélben részesítette.
- Az intézmény igazgatója 2013-ban tehetséggondozó munkájáért Bonis Bona díjban részesült.
- Az Intézmény által működtetett Tehetségpont 2016-ban a kiváló minősítését ismételtelen megszerezte
- 2016-ba a miniszter az intézmény által működtetett tehetséggondozási tevékenységet szervezeti „Bonis Bona” díjjal értékelte.
- A 2016-os akkreditáció során az intézmény Minősített Referencia intézményi címet kapott.

A Referencia intézményi minősítését végző szakemberek a minősítési jegyzőkönyvet az alábbi mondatokkal zárták: „A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészetoktatási Intézmény köznevelésben betöltött szerepe meghatározó. A képző- és iparművészeti oktatás területén szakmai módszertani felkészültségük, elhivatottságuk garancia a választott referencia területi kiválóságnak. Az intézményben a művészetoktatás, tehetséggondozás, hátránykompenzáció példaértékű egységben valósul meg. A külső- és belső változásokra érzékenyen reagálva valósul meg a folyamatos és spontán innováció. Az intézményvezető tudatos és célirányos szervezetfejlesztő munkája példaértékű.”

- 2017-ben az intézmény elnyerte az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet
- 2017-ben az intézmény a Magyar Képzőművészeti Egyetem bázisintézménye lett.

Intézményünk feladata a köznevelési intézmények művészetpedagógiai munkájának megújítása, művészetpedagógiai munka támogatása, az intézmény jó gyakorlatainak közreadása, a pedagógusok felkészítése az új módszer adaptálására.

Az igazgató helyettes a Képzőművészet tanszak, a Grafika és festészet tanszak és a Környezet és Kézműves kultúra tanszak számára dolgozott ki mintaprogramot, országos tájékoztató továbbképzéseket végzett a fenti témában és közel 200 pedagógust készített fel akkreditált továbbképzés formájában a mintaprogram alkalmazására.

Az intézmény pedagógusai a Magyar Képzőművészeti Egyetem megbízásából a fenti mintaprogramok kipróbálói, tananyagfejlesztők.

A projekt vezetősége kimagaslónak ítélte az intézmény fejlesztésekben való részvételét.

- 2018-ben Gurobi Bernadett Bonis Bona – A Nemzet Tehetségeiért díjban részesült.
- 2021-ben Igaz Csilla Bonis Bona-A Nemzet Tehetségeiért díjban részesült.

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJA

Az alapfokú művészetoktatás célrendszere:

Az alapfokú művészetoktatás célja:

- képességfejlesztés (a személyiséget alkotó- és szakma specifikus képességek kompetencia alapú fejlesztése) a művészeti ág eszközrendszerével és formanyelvével, az élménypedagógia módszereivel
- a tanuló megismerése, a személyiség integrációjának támogatása, a kulcskompetenciák fejlesztése
- érték közvetítés, értékmegőrzés, új értékek létrehozása, művészeti tudatosság kialakítása
- a tanulói tevékenység középpontba állítása, a felfedező tanulás támogatása
- az önkifejezés, a kreatív alkotóképesség és a kommunikáció fejlesztése
- a mérlegelő gondolkodás képességének alakítása
- a magyar és egyetemes kulturális hagyományok átörökítése, a nemzeti identitás erősítése
- kortárs közösségek létrehozása, a társas együttműködés, az érzelmi intelligencia és az empátia fejlesztése, a különböző nemzeti vagy etnikai kisebbség kulturális értékeinek elismerése
- a tehetségek azonosítása, fejlesztése és gondozása, a pályaorientáció segítése
- a tehetségek bemutatása szakmai fórumokon, rendezvényeken, versenyeken
- esélyteremtés, a szociokulturális hátrányok csökkentése
- egészséges életmód igényének kialakítása, fenntarthatóságra nevelés
- művészeti irányzatok és stílusok és a kortárs művészet megismertetése
- alkotói és előadóművészeti tevékenységek színvonalas megvalósítása, közzététele
- a digitális térben rejlő lehetőségek kihasználása, a tanulók felelősségteljes közreműködésével.

II/2. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI OKTATÁS - NEVELÉS SZEREPE A TANULÓK SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSÉBEN

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét, a személyiség integrációjának segítségét, támogatja a képességek aktiválását, fejleszti a tehetség kibontakoztatásának képességét is.

A rendszeresen átélt pozitív, cselekvő élmények alakítják ki azon emberi személyiségtulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészeti tevékenységek során, vagy a munkában az eredményesség összetevői.

A művészeti tevékenységek hozzájárulnak az érzékelés és észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját, melynek során a tanulók közvetlenül átélhetik a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, a színművészetben és bábművészetben ötvöződnék.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség. Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét.

Az egyéni és a csoportos foglalkozások segítik a szociális érzékenységet, az együttműködési készség kialakulását, a felmerülő problémákra való rugalmas reagálás képességét és előmozdítják az infokommunikációs eszközök célszerű használatát.

A nemzetiséghez tartozókat segíti abban, hogy megtalálják és vállalják identitásukat, őrizzék hagyományaikat, jelenítsék meg értékeiket, erősítve ezzel is a közösséghez való kötődésüket.

- A választott szakon belül nyújtson speciális művészeti ismereteket és az alkotó munkával együtt járó pozitív élmények segítségével, járuljon hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
- Alakítsa ki a kultúra iránti nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet, neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére.
- Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi érintkezésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.
- Ismertesse meg a választott művészeti ág alapvető ismeretanyagát és technikáit.
- Alapozza meg a művészi kifejezőkészségek kialakítását, bontakoztassa ki a tanulók alkotó fantáziáját.
- Járuljon hozzá ahhoz, hogy a gyermekek személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és általában a művészetek iránt.
- Adjon teret a gyermeki fantázia kibontakozásának, a tanulók kreatív megnyilatkozásainak.
- Időtálló értékek közvetítése révén járuljon hozzá a gyermekek ízlésének, kritikai érzékének fejlesztéséhez.
- Alakuljon ki a tanulóknál a világ megismerésének az igénye, igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.

- Nevelési céljaink fontos eleme a szülőföld megismertetése, a hazaszeretet érzésének kialakítása, megerősítése, emlékeink, hagyományaink tisztelete, ápolása, megbecsülése, egészséges nemzeti önbecsülés.
- Jellemezze tanulóinkat nyitottság és tolerancia más népek, fajok, kultúrák, szokások iránt.
- Legyenek érdeklődők a társadalmi jelenségek és problémák iránt, legyen igényük a közösségi tevékenységre, a demokrácia érvényesítésére.

Nevelési értékeink

- a befogadó és alkotói attitűd kialakítása és fejlesztése
- a hálózati tanulás és együttműködés kialakítása és támogatása

Mindezeken alapján

- Alakuljon ki a tanulóknál a befogadói és alkotói attitűd, ismerjék meg a másféle szociális és kulturális háttérrel rendelkező társaik problémáit, legyenek nyitottak, megértők és segítők a lemaradókkal szemben.
- Alakítsa ki az égető vágyat a tudás megszerzésére, alakuljon ki a belső motiváció a feladatok megvalósítása során.
- Alakuljon ki a folyamatos reflexió és önreflexió igénye a tanulóknál.
- Érdeklődésüknek megfelelően vegyenek részt új kezdeményezésekben, projektekben, használják az ismeretszerzés modern eszközeit.
- Alakuljon ki az igényük arra is, hogy tudásukat, megszerzett ismereteiket másokkal is megosszák.

Stratégiai céljaink

- befogadói és alkotói attitűd kialakítása minden iskolahasználó tekintetében
- hálózati tanulás rendszerének kiépítése művészeti projektek megvalósításával
- tehetségpont működtetése
- művészeti szakmai- módszertani központként való működés megvalósítása

Operatív céljaink

A tehetséggondozás hatékonysága érdekében

- tehetségfeltárás, a problémafelismerő, problémamegoldó képesség igényének kialakítása,
- folyamatos, személyre szabott fejlesztés, megmutatkozási lehetőségek biztosítása.
- a művészeti tehetségek azonosításában és fejlesztésében részt vevő pedagógusok munkájának segítése

A tudás átadás megvalósítása érdekében

- megszereztük a referenciainstanz minősítést
- bázisintézményként működünk
- tehetségpontként hálózati rendszerben működünk
- együttműködünk más intézményekkel
- tagja vagyunk a Magyar művészetoktatásért Országos Szakmai Szervezetnek
- folyamatosan aktualizáljuk, bővítjük az iskola jó gyakorlatainak kínálatát

- a hálózati tanulás elősegítése érdekében nyitottságunkat az intézmények felé tovább- szélesítjük,
- nyilvánosságra hozzuk jó gyakorlatainkat, szakmai anyagainkat, kiadványaink elérhetőségét

Oktató-nevelő munkánk további stratégiai céljai:

- minőségi művészetoktatás,
- egységes nevelői szemlélet,
- humánus magatartás, pozitív szokásrendek,
- esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés biztosítása,
- egyéni tanulási utak lehetővé tétele
- a tapasztalatok közreadása.

Operatív céljaink - az egységes nevelői minőség szemlélet, humánus magatartás kialakítása, megtartása érdekében:

- az önfejlesztés, az önművelés, az önértékelés igényének további fokozása,
- tudásszerzésre való igény kialakítása a tanulóknban és pedagógusban egyaránt,
- belső szakmai műhelyek létrehozása, működtetése,
- új módszerek megismerésére, alkalmazása,
- külső és belső továbbképzések szervezése,
- a feladatok arányos elosztása.

A nagyobb esélyegyenlőség biztosítása érdekében:

- a hátrányos helyzetűek befogadása,
- differenciált foglalkoztatások lehetővé tétele,
- a szociális hátrányok kompenzálása, a szocializáció erősítése,
- a kreativitás, a továbbtanulási esélyek, az életesélyek növelése.

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI**A pedagógiai célrendszer az alábbi konkrét feladatok elvégzésével valósul meg:**

- a korszerű művészeti nevelés-oktatás tananyag tartalmának kidolgozása, átadása,
- a művészi képességek kibontakoztatása,
- a művészi tehetségek fejlesztése, szakirányú felkészítése,
- a művészetoktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű tanulók felkarolására,
- kompetencia alapú oktatás biztosítása,
- az egyén, a személyiség fejlődését biztosító tanulási formák alkalmazása,
- érdekes, motiváló, problémamegoldó feladatok kimunkálása, alkalmazása,
- személyre szabott feladatok megfogalmazása, differenciálás,
- új módszertani utak kipróbálása, alkalmazása,
- bemutatók, kiállítások, műhelyek szervezése,
- versenyekre, továbbtanulásra történő felkészítés.

Feladataink továbbá:

- tehetségpont működtetése, hálózati együttműködés kiépítése a tehetségpontokkal, tehetségsegítő tanácsokkal,
- együttműködés szakmai munkaközösségekkel, érdekvédelmi szervezetekkel, az oktatásirányítással, civil szervezetekkel, szülőkkel
- tudásátadó szerepkör érvényesítése

- szakmai anyagok készítése
- továbbképzések támogatása, ösztönzése
- a szakmai fejlesztések támogatása
- a működés feltételeinek elősegítése

Az oktató nevelő, munka pedagógiai eljárásai:

- hálózati tanulást segítő művészeti projektek
- reflexió, önreflexió alkalmazása

Módszerek, tanulásszervezési eljárások:

Minden ember egyedi, veleszületett személyiségvonásokkal jön a világra.

Ezek a személyiségjegyek a környezet és nevelés hatására változnak, fejlődnek. Az egyén veleszületett személyiségjegyeire kell építeni a személyre szabott fejlesztő munkát.

Ebből következően kell meghatározni a tananyagtartalmat, az elsajátításhoz szükséges leghatékonyabb módszereket.

Intézményünk az alábbi módszertani eljárásokat alkalmazza:

- ***Differenciált oktatás***

A differenciálás az egyéni különbségek felismerésére való törekvést és olyan szervezeti stratégia keresését, alkalmazását jelenti, amely szem előtt tartja az egyéni különbségeket a fejlesztési folyamatban. Minden tanuló másfajta személyiség, másképpen képes az ismeretek feldolgozására, más-és más a művelési képességek színvonala, eltérőek a tanulásra való készenlét sajátosságai, a tanuláshoz való viszony, másak az önálló munkavégzés feltételei a tanulóban és szűkebb környezetében, különböző fejlettségű a tanulók együttműködési készsége, eltérő társas helyzetek jellemzik a gyermekeket.

A differenciált fejlesztés egyrészt egyéni munkára épít, másrészt a homogén csoportokban végzett tevékenységre. A differenciált fejlesztés nemcsak a tehetségesebb diákok hatékony előrehaladásához szükséges, de minden tanuló optimális fejlődésének feltétele.

- ***Projekt módszer***

A projekt módszer középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempontból elemezve komplex módon dolgoznak fel, oldanak meg. A munkafolyamat eredménye a produktum. A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire, egyéni kutató és gyűjtőmunkájára és közös tevékenységekre épül.

- ***Kooperatív tanulás***

A kooperatív tanulás fontos szerepet játszik a tanulók intellektuális képességeinek, szociális- és együttműködési képességeinek kialakulásában és fejlődésében. A kooperatív tanulás során az ismeretek elsajátítása nem befogadó, hanem alkotó módon történik. A hangsúly a közös munkán, az együttműködésen van. A diákok megtanulják, hogyan viszonyuljanak egymáshoz. Ez növeli önbizalmukat, erősíti kritikai érzéküket, elősegíti a szocializációt.

- ***Horizontális tanulás***

A hálózati tanulási forma az egymástól való ismeretszerzés útját biztosítja, lehetővé téve a legújabb információk beépítését a tanulásszervezési, pedagógiai gyakorlatba, a hatékonyság növelését, a bevált gyakorlatok megismerését, a saját rendszer jobbítását. Minél szélesebb körű az együttműködés annál eredményesebb.

- **Kompetencia alapú oktatás**

A kompetencia alapú oktatás a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segíti. Olyan tulajdonság–együttest alakít ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldását.

Legfontosabb kompetencia-területeink:

Szakmai kompetenciák: A környezet által közvetített üzenetek befogadása, értelmezése. Tervezési készség, alkotói magatartás, kreativitás, téri-vizuális gondolkodás, téri-vizuális kifejezőkészség, táncos-mozgásos kifejezőkészség, eszközhasználati készség, anyaghasználati készség, komplex szemlélet, tudatos környezetformálás igénye, biztonságos munkavégzés képessége, az esztétikum iránti igény és befogadóképesség, problémaérzékenység, véleményformálási képesség.

Személyes kompetenciák: Nyitottság, fejlődőképesség, önállóság, önkifejezés, rugalmasság, érzékenység, kísérletező kedv, interaktivitás (személyközi kapcsolatok, kooperáció).

Társas kompetenciák: Motiválhatóság, empátikus készség, együttműködési készség, kezdeményezőképeség, segítőkészség.

Módszerkompetenciák: Figyelemösszpontosítás, gyakorlatias feladatértelmezés, ismeretek helyénvaló alkalmazása, következtetési képesség, kreativitás, ötletgazdagság, módszeres munkavégzés, nyitott hozzáállás, probléma felismerés, –megoldás, tervezési készség, új ötletek, megoldások kipróbálása, a munkakörnyezet tisztántartása.

A kompetencia alapú fejlesztés, valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer:

- játékos, élményre épülő oktatás, alkotómunka,
- kreativitásfejlesztő tevékenységrendszer,
- differenciált oktatás, gazdagítás, dúsítás, mélyítés, gyorsítás.

A kompetencia alapú nevelés meghatározói:

- egyéni igényre épülő oktatás, egyénre szabott fejlesztés, értékelés,
- gyakorlatorientált fejlesztés, valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer,
- egy-egy probléma, feladat megoldására más-más tevékenységforma (projektmegoldás, projekt módszer, témanap, témahét) alkalmazása,
- a megoldás bemutatására prezentáció, portfólió alkalmazása,
- tehetséggondozó eljárás, kreativitásfejlesztő tevékenységrendszer,
- közösségfejlesztő, szocializáló, hátránykompenzáló rendszer,
- élményre épülő oktatás, alkotómunka.

A kompetencia alapú nevelés eszközök rendszere, eljárásai:

- motiváció, egyéni és kiscsoportos tanulási formák alkalmazása,
- kooperatív tanulási módok alkalmazása,
- magatartási modellek, minták bemutatása, példakövetés,
- egyéni utak bejárásának lehetővé tétele, szokások, meggyőződés kialakítása,
- elemzés, következtetés, értelmezés, összehasonlítás, jutalmazás.

A kompetencia alapú oktatás tanulásszervezési módszerek, eljárások:

- iskolán belüli és iskolán kívüli tanulásszervezési formák együttes alkalmazása,
- szükség esetén frontális tanulási formák,
- egyéni tanulási utak, módszerek biztosítása (pl.: egyéni gyűjtőmunka, kísérlet, egyéni vagy személyes projektfeladat, vizsga projekt),
- csoportos tanulási formák biztosítása (pl.: iskolai projekt),
- kiscsoportos tanulási formák biztosítása (pl.: tanulói munkacsoportok kialakítása egy-egy feladatra szerveződve), horizontális tanulási formák biztosítása, interakció.

A kompetencia alapú oktatás ösztönző eljárásai:

- személyre szabott értékelés alkalmazása (munka közbeni korrekció, a rész megoldás és a végeredmény értékelése); folyamatos megerősítés, biztatás, dicséret, a munkák kiállítása, jutalmazás.

A tanári szabadság biztosítja az eszközök és módszerek szabad alkalmazását a meghatározott célok elérése érdekében.

A célok, feladatok, követelmények megvalósulását az alaptevékenység – valamint a szabadidős tevékenységek biztosítják. A fenti tevékenységekben valósul meg a résztvevők értékválasztási attitűdjének fejlesztése, a kitartó, pontos munkára nevelés, a kulturált, értelmes viselkedés.

Tanórán kívüli tevékenységek

Versenyre felkészítő foglalkozások: A tanórákra ráépülő célirányos délutáni tehetséggondozó tevékenység.

Tanulmányi kirándulások: A tanulmányi kirándulás célja a művészeti ággal való szorosabb megismerkedés. A kirándulás során kiszakadva a megszokott mindennapi környezetből a tanulás oldottabb formában és nem a tanítás – tanulás folyamatában, hanem művészi élmények közvetése útján valósul meg.

Közösségi rendezvények: A közösség összekovácsolását szolgáló programok, rendezvények célja a közös kötetlen együttlét, a kapcsolódás, egymás megismerése, a közös élmények biztosítása.

Nyári tábor: Az iskola támogatja a nyári szakmai táborok szervezését, amelynek célja egy-egy témában való elmélyülés, a következő tanév feladatainak előkészítése. A szakmai feladatokon túl a kötetlen együttlét, a tábori élet adta programok összekovácsoló ereje igen fontos a közösségi nevelés szempontjából.

Témanap, témahét: Egy-egy problémakör komplex feldolgozása, a téma iránt érdeklődő tanulók bevonásával.

Tehetségműhely: Olyan szervezett keretekben működő, a tehetséggondozás témában felkészült szakember(ek) irányításával szerveződő csoport, amely képes legalább egy területen az általa kialakított, vagy átvett eljárás alapján, a választott célcsoport sajátosságait figyelembe vevő tehetségsegítő programot kidolgozni és azt eredményesen megvalósítani.

Gazdagító programpár: Idősebb diákok segítségével megvalósuló kiscsoportos fejlesztések.

Intenzív hét végi foglalkozás: A tanulók szabadidejében szervezett olyan bentlakásos 2-3 napos hétvégi tehetséggondozó foglalkozás, melynek során a diákok kipróbálhatják, hogy nagyobb időintervallumban mire képesek.

Bemutatók, közösségi rendezvények: Táncházi programok, műhelyfoglalkozások

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségének fejlesztésében

Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő.

A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a képző- és iparművészetben, táncművészetben megjelennek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét.

A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarat, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

Iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata a személyiségfejlesztés.

A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsaló és azokat társas kapcsolatokban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségünkben lehetőségként adott. Olyan élményekkel szolgáljuk e fejlesztőmunkát leginkább, amelyekben a gyermek önmaga rájöhet arra, hogy mire képes. A foglalkozásokon a megszokott pedagógiai helyzettől eltérő, szabad, felszabadult, a spontaneitást, a kreativitást támogató, elfogadó klímára van szükségük a művészi kibontakozáshoz. Meg kell tanítanunk az elfogulatlan, nyitott, „rácsodálkozó” attitűdre.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos nevelési feladatok

A személyiségfejlesztés leghangsúlyosabb feladatai:

Az értelmi kompetencia fejlesztése:

- az ismeretek, alapfogalmak, alapelvek megismerése, befogadása,
- az egyszerű és bonyolultabb összefüggések megértése, következtetések levonása,
- a már meglévő ismeretek alkalmazása, újrafogalmazása,
- kreatív alkotói folyamatok kialakulása.

A pszichomotoros kompetencia fejlesztése: Az életkori sajátosságok szerint felépített tananyag és követelményrendszer az egymásra épülő tanulási folyamatokat is meghatározza. A képzés során feladatunk, hogy az egyszerű utánzásos tanulástól a felesleges „mozdulatok” kiküszöbölésén és a koordináción keresztül a tanulási folyamat automatizálásáig jussunk.

Az érzelmi, akarati kompetencia fejlesztése: A pedagógus feladata, hogy alakítsa ki a tanulóknak a befogadás készségét. Nyitottak legyenek minden új befogadására, keltse fel érdeklődésüket a tananyag iránt, a megismerés utáni vágy legyen a tanóra hajtóereje.

A szociális érzékenység fejlesztése: Az egyéni és közösségi tudat, az általános személyes világtudat kialakításán túl fontos, hogy kialakuljon a „másság” elfogadásának képessége. Célunk, hogy a segítő életmódra nevelés eredményeképpen szociális érzékenység jellemezze tanulóinkat.

A közösségi kompetencia fejlesztése: A pedagógus, mint vezető elősegíti a tanuló társas, rokonszenvi, közösségi kapcsolatainak kialakulását, fejlődését.

Gondoskodik arról, hogy a tanulók megfelelő gyakorlatot szerezzenek a csoportmegbízások vállalásában és teljesítésében, az együttes tevékenységek, közös programok, produkciók tervezésében és megvalósításában.

Az egészséges kulturált életmódra nevelés: Fontos, hogy az egészséges, kulturált életmódra nevelés az egész oktatási folyamatot áthassa.

Ezért nagy szerepet kap nevelésünkben az empátiás készségek kialakítása, valamint a kommunikációs verbális és nonverbális eszközeink megismertetése készségszintre emelése.

A személyiségfejlesztés tevékenységrendszer

A személyiségfejlesztés kiemelt feladata: a normál és hátrányos helyzetű tanulók képességeinek fejlesztése. Az eltérő képességű, motivációjú tanulók számára egyéni cél, tananyag-tartalom, egyéni tanulási módszerek biztosítása.

Az emberi, erkölcsi, művészeti értékek felismertetése, befogadása, amely alapján kialakul az egyén érték- és szokásrendje.

Ezen értékek az alábbi területek fejlesztése révén érhetők el:

Érzelmi nevelés: az érzelmek fejlesztése, mélyítése, gazdagítása (céltudatosság, elhatározottság); a kitartás, a kudarcok és akadályok leküzdésének képessége.

Erkölcsi nevelés, jellemformálás: a jó-rossz, helyes-helytelen, igaz-hamis felismertetése; az őszinteség, a felelősség vállalása (hűség, állhatatosság); az alapvető erkölcsi ismeretek megismertetése, az érték tisztelete.

Akarati nevelés: a saját egyéniség kibontakoztatására való igény felkeltése, szorgalom, többre törekvés.

Nemzeti öntudatra nevelés: a szülőhely a haza múltjának és jelenének megismertetése; a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése; emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése.

Egészséges, kulturált életmódra nevelés: az önkiszolgálási motívumok erősítése, az önvédelmi motívumok kialakítása; szuverenitási motívumok, az önértékelést szolgáló motívumok fejlesztése.

Személyes képességek fejlesztése: a vizuális-téri befogadói és alkotói kompetenciák fejlesztése; a befogadó, önkifejező képesség kialakítása.

Esztétikai nevelés: a szép és a rendezettség igényének kialakítása.

Egészséges életmódra nevelés: a szomatikus nevelés erősítése.

Közösségi kapcsolatokra felkészítő nevelés: a társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása; együttműködési készség kialakítása; az illedelmes, természetes viselkedés tudatosítása.

Az értelem kiművelése:

- a tanulási motívumok fejlesztése:
  - a megismerési, felfedezési vágy fenntartása, a játékszeretet és alkotásvágy fejlesztése
- a tanulási motívumok megismerése:
  - a tájékozódó, a felfedező és ismeretszerző tanulás kialakítása
- a kognitív képességek fejlesztése:
  - kognitív műveletek, kommunikáció végzése, gondolkodás, tanulás
- segítő életmódra nevelés, a szociális kompetencia kialakítása:
  - az egyéni szociális képesség fejlesztése

A személyiségfejlesztés eszközei:

A személyiségfejlesztésben kiemelt szerepe van a nevelő személyiségének, a tananyagteralomnak, a módszernek, a gyakorlatnak, a cselekvésre serkentő motivációknak, a tanár-diák együttműködési készségnek.

A nevelő személyisége:

Kitűzött céljaink megvalósításának egyik feltétele a pedagógusok személyiségével kapcsolatos elvárások meghatározása, amelyek a következők.

- felkészültséggel, szaktudással, gazdag módszertani kultúrával rendelkezzen,
- legyen nyitott az új befogadására, ismereteinek fejlesztésére, kiegészítésére,
- legyen következetes, humánus,
- modellközvetítő szerepet töltsön be, ezért magatartása legyen példa,
- meggyőző erővel közvetítse a tudását a tanulók számára,
- pozitív kisugárzással, pontosan és igényesen végezze a munkáját,
- rendelkezzen felelősségérzettel, önkritikával, hibáit vállalja,
- az adott feladathoz illő pedagógiai módszerekkel keltse fel a tanulók érdeklődését, aktivitását.

A fentiek megvalósulását rendszeres akkreditált tanártovábbképzésekkel, a negyedévi egész napos műhely jellegű munkaértekezletekkel, a fejlesztések tervezésébe való aktív bevonással, a fejlesztések megvalósításával, a horizontális tanulási lehetőségek felhasználásával, megfelelő motiválással érjük el.

II/3. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az iskola közösségét a tanulók és az alkalmazottak alkotják.

Mindkét félre vonatkozik, az alábbi elvárás:

- Az egyén a közösségen belül aktív, alkotó tag legyen.
- Tudjon és merjen véleményt formálni, tudja álláspontját előadni, megvédeni.
- Képes legyen a közösségért áldozatot hozni, képes legyen a közös értékrend szerinti szokások elsajátítására, képes legyen együttműködni.

Tanár-diák együttműködése:

A tanár és a diák partnerei is egymásnak, kölcsönösen hatnak egymásra, inspirálják egymást, a pedagógiai folyamat hatékonyságának, eredményességének meghatározó eleme a tanár-diák együttműködésének tartalma és minősége.

Az oldott légkör, a megfelelő motiváltság, az élményt nyújtó oktatás segíti a diákok kezdeményező-készségének fejlesztését, alkotói ötleteinek kibontakoztatását, egyéni megoldások megszületését. A pozitív érzelmi légkör biztosítása a gyermekközpontú, demokratikus elveket valló nevelés pozitív lelki beállítottságot eredményez, és a személyiség kialakulását, annak értelmi, érzelmi, akarati jellemzőit pozitíven befolyásolja.

Az iskolai közösségalkotás legfontosabb tényezője a pedagógusok közösségének helyes szemlélete, pedagógiai egysége, közösség-szervező munkájának aktivitása.

Az osztályokban tanító pedagógusok feladata a közösségépítés, a közösségfejlesztés, ezen keresztül a személyiségformálás. A pedagógusok, tanulók együttműködése a napi munkakapcsolatokban és megbeszélésekben nyilvánul meg.

A tanulók közössége az iskola valamennyi tanulója

A közösség elemi csoportjai a csoportok. A csoportok érdekképviselőt, a közösségi élet szervezését a diákok által választott képviselők végzik. Az iskolai diákképviselő az intézmény valamennyi tanulóját képviseli.

A tanulóközösség fejlesztésének feladata:

- a tanulói közösségek megszervezése,
- a tanulói közösségek tevékenységének megszervezése,
- a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Az iskola osztályai munkaközösségek és egyben alkotóközösségek is, amelyekben az egyén helye és szerepe meghatározó, ugyanakkor jellemzője az együttműködés, a közös cél eléréseért folytatott erőfeszítés, az összetartozás, egy közösséghez tartozás érzése.

A közösség a pedagógus által közvetített és képviselt normák szerint dolgozik, amelynek alaptételei: bizalom, tisztelet és szeretet, jellemzője a kölcsönösség.

Az iskolai közösségfejlesztés helyszínei:

- tanórák - szaktárgyi órák,
- tanórán kívüli foglalkozások-bemutatók
  - kiállítások, szakmai kirándulások, művészeti tábor
  - tehetségműhely, témanap, témahét, bemutató.

Mindkét terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- a másság elfogadásához,
- az együtt-érző magatartás kialakulásához,
- harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

A műhelymunka lehetőséget biztosít arra, hogy a résztvevők a kiscsoportos foglalkozás keretein belül felismerjék a közösség erejét. Az együtt alkotás segíti formálni az alkalmazkodó-, a szocializációs és kommunikációs képességeket.

A tanulók felelősnek érzik magukat társaik sikeréért is, az empátiás képesség és a segítőkészség elmélyül. A tudatos és fegyelmezett alkalmazkodás vállalásával fejlődik az együtt gondolkodás élménye.

A hibák megbeszélése, a bírálat, a jó megoldások megerősítése, az egyéni teljesítmény mások produktumaihoz való viszonyítása hozzájárul a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához.

A tanórán kívüli foglalkozások szervezésének elvei:

A tanórán kívüli foglalkozásokról a pedagógus, írásban tájékoztatja a szülőket. Az ingyenesen igénybe vehető programok mellett térítési díj ellenében igénybe vehető programokat is kínálunk.

A közösségformálás szakaszai:

A tanulók a beiratkozás után kialakult csoportjaiból, folyamatos irányítással kezdetben eredményesen együttműködő, majd összeforrott, öntevékeny csoportokat kell formálni.

Ahhoz, hogy a tanuló életkorának, fejlettségének megfelelő szinten tudjon bekapcsolódni az a tervezés, szervezés, döntés, megvalósítás ellenőrzés, értékelés folyamataiba.

A tanulóközösségek fejlesztésének egyik fontos eszköze: a tanulmányi verseny; a hagyományápolás, táncház, kirándulás, múzeumi, kiállítási, könyvtári, művészeti, néprajzi előadásokhoz kapcsolódó foglalkozás.

Feladataink:

- szabályok kialakítása,
- közös tevékenységek tudatos tervezése, szervezése,
- élmények, szokások, hagyományok kialakítása,
- önismeret, együttműködés, segítőkészség, szolidaritás, empátia fejlesztése,
- egyén-és közérdek, többség-kisebbség fogalmának tisztázása,
- jogok és kötelességek fogalmának tisztázása, megalapozása.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok magukba foglalják a fentiekén kívül az adott térség társadalmi és civil szervezeteivel való partnerkapcsolatot is. Alapvetően az intézményt befogadó, segítő helyi társadalom: gazdasági, kulturális és szolgáltató szereplőivel (pl.: az oktatásirányítással, ellenőrzéssel, az intézményfenntartókkal, önkormányzatokkal, az iskolák vezetésével, pedagógusaival, alkalmazottaival, a kistérség művészeivel, kulturális és szociális intézményrendszerével) való partneri kapcsolatok építését, gondozását.

II/4. A PEDAGÓGUSOK INTÉZMÉNYI FELADATAI, A CSOPORTVEZETŐI MUNKA TARTALMA, A CSOPORTVEZETŐ FELADATAI

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, oktatása.

Ezzel összefüggésben feladata, hogy

- nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szocio-kulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon,
- a hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,
- előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,

- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek - bevonásával,
- a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel és szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- tanítványai pályaaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.
- hétévenként legalább egy alkalommal - jogszabályban meghatározottak szerint - továbbképzésben vegyen részt.

Erkölcsei elvárások a pedagógusokkal szemben:

Nyitottnak kell lennie minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe és nevelő-oktató munkájába. A pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, annak korlátait is.

A tanár életének összhangban kell állnia az általa és az iskola által képviselt értékekkel.

Tanulóink szempontjából nélkülözhetetlen a segítő- fejlesztő- ötletgazdag pedagógiai munka, mely során célunk, hogy a gyerekek örömteli, vidám, inspiráló légkörben bonthassák ki tehetségüket. Rendszeresen tartunk nyílt napokat, melyeken a gyermekközpontúság és az igényes, minőségi munka mutatkozik meg. A célok elérését jól szolgálják az év végi kiállítások, bemutatók.

A pedagógusok intézményi feladatai

Tanmenet készítése: A pedagógus az éves szakmai munkáját a tanmenetében tervezi meg. Intézményünkben havi lebontásban kell a tanmenetet elkészíteni.

Fejlesztési terv készítése: A tehetségműhelyben folyó munkához a pedagógus (a csoport összetételét, szociális hátterét, szakmai előhaladását figyelembe véve) fejlesztési tervet készít.

Tehetséggondozó program készítése: A tehetséges tanulók számára kis-és nagycsoportos tehetséggondozó programot dolgoz ki. A tehetséggondozó program tartalmazza a célokat, feladatokat, fejlesztési célokat, a program szakmai és időbeni ütemezését.

Jó gyakorlat kidolgozása: Intézményünk célja, hogy tanáraink a művészetoktatási, tehetséggondozási eredményes gyakorlatukat iskolai kereten belül, illetve kívül is közreadják. Ezért tanárainkat arra ösztönözzük, hogy a meglévő Jó gyakorlatainkat folyamatosan frissítsék, illetve, hogy újabb jó gyakorlatokat dolgozzanak ki.

Módszertani fejlesztés: A pedagógusok részt vettek, vesznek az intézmény módszertani anyagainak kidolgozásában (Színvonal a művészetoktatásban 2010., Színvonal a tehetséggondozásban 2011), Nézőpontváltás (2012), Tehetségnapló (2014)

Bemutató órák, nyílt napok szervezése, tartása, kiállítások, táncbemutatók rendezése: A tanulók képességeinek jobb megismerése bemutatása céljából.

A tanórai és az órán kívüli tevékenységek eredményes megvalósítása: Folyamatos felkészüléssel, a tanulók egyéni képességeinek figyelembevételével a tanmenetekben, fejlesztési tervekben, egyéb dokumentumokban megfogalmazottak eredményes megvalósítása, a gyermekek érzelmi, értelmi, szociális képességeinek fejlesztése.

A szabályzatok módosítása: A jogszabályi változásoknak és a belső felülvizsgálatnak megfelelően a különböző pedagógiai, működési célú programok szabályzatok módosában történő részvétel.

Adminisztrációs feladatok: Jelentkezési lap, szülői nyilatkozatok ellenőrzése, felvételi eljárás dokumentumainak vezetése; vizsgajegyzőkönyvek vezetése, hátrányos helyzet fennállásának ellenőrzése, térítési díjak, tandíjak ellenőrzése, kedvezmények, kérelmek intézése; napló-, törzslap vezetése, bizonyítványírás, szakmai beszámoló készítése.

A tudásátadásban való aktív közreműködés.

A csoportvezetői munka tartalma, feladatai

Intézményünkben csoportvezetői feladatokat lát az a tanár, aki legalább egy csoport szakmai munkáját irányítja, szervezi a csoport közösségi életét, tanítási órán kívüli tevékenységeit.

A csoportvezető az, aki az iskolákban a *személyességet* jelenti; az *osztályt*, mint nevelési ténnyezőt, a szociális kompetenciákat alakító, formáló közösséget vezet; segíti a tanulókat a *jelel történéseinek megértésében*, a helyes értékrendjük kialakításában.

A csoportvezetői modell szerepe:

- személyesség, természetes viselkedés, önbizalom, önbecsülés,
- hitelesség, kongruencia - a szavak, a tett és az érzelmek egysége a gondolati és a mindennapi tevékenység területén, tolerancia – mások véleménye, meggyőződése iránti türelmesség, empátia – beleélés a másik ember lelkiállapotába.

A csoportvezető személyiségjegyei:

- magas szintű pedagógiai, pszichológiai műveltség,
- kiegyensúlyozott érzelmi élet, reális énkép és önismeret,
- magas fokú elkötelezettség és felelősségtudat,
- emberszeretet, gyermekszeretet, szociális érzékenység,
- fegyelem, önfegyelem, kritikai, önkritikai érzék,
- optimizmus, humor, kreativitás, találékonyság,
- helyzetfelismerés, alkalmazkodóképesség.

Az csoportvezetői munka jellemzői:

- komplex, átfogó – a tanuló egész személyiségére irányuló tevékenység,
- differenciált – a személyiség és a közösség fejlesztése folyamán individualizált követelményeket támasztó,
- rugalmas - nincs előírható, részleteiben megtervezhető tananyaga; ellátása lényegesen több spontaneitást, rugalmasságot, reflektivitást igényel.

A csoportvezetői munka feladatkörei:

- Közvetlen nevelőmunka – ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk; az aktuális események feldolgozása; különböző értékrendek megismertetése; a kultúrahasztnálatt megtanítása; a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység; mentálhigiénés szemlélet alkalmazása; törődés a gyermekek aktuális problémáival; az osztály konfliktusainak megoldása; gyermekvédelmi munka
- Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok – a haladási napló naprakész vezetése, a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése;
- igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása félévkor és évvégén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt; félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás
- Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása – kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel, szülők közötti felvilágosító munka; szabadidős tevékenységek, programok szervezése

Nevelési témakörök

- Az osztályközösség menedzselése, a csoportkohézió kialakítása
- A személyiség fejlesztése, az énkép alakulása.
- Az értékekre való nevelés – az egészség védelme, a családi élet harmóniája, a társadalmi szerepre való felkészítés, a jövőkép alakítása, a műveltség gyarapításának igénye, munka- és környezetkultúra, a szabadidő igényes eltöltése.
- Személyes biztonságra nevelés, közlekedési kultúra az ésszerű fogyasztó, a deviáns magatartások megelőzése.
- A nemzeti hagyományok megismertetése és tisztelete.
- Az önkép, önértékelés fejlesztése. A szocializációs folyamatok elősegítése.

- Konfliktuskezelés

A csoportvezető programalkotó, adminisztrációs szerepei, feladatai

Adminisztrációs feladatok: a tehetséges tanulók nyilvántartása, jelentkezési lap, szülői nyilatkozatok ellenőrzése, felvételi eljárás dokumentumainak vezetése, vizsgajegyzőkönyvek vezetése, hátrányos helyzet fennállásának ellenőrzése, térítési díjak, tandíjak ellenőrzése, kedvezmények, kérelmek intézése, napló vezetése, törzslap vezetése, bizonyítványírás, szakmai beszámoló készítése.

II/5. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

III/5.1. A tehetség és képesség kibontakoztatását segítő pedagógiai tevékenységek

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

„A tehetség valamely adottságnak, képességnek vagy képesség együttesnek kimagasló szintje, a feladatok iránti erős elkötelezettség és a magas kreativitás kölcsönhatása.” /Pedagógiai szakkifejezések/.

A tehetség kibontásában rendkívül fontos az információ felvétele és kezelése, a problémaérzékenység és a megoldásra való törekvés, valamint a kompetencia, tehát a hatékonyság, ügyesség érzése valamely területen.

A művészetoktatás alapfeladata a tehetséggondozás. A képző- és iparművészeti nevelés és a tánc oktatás minden tevékenysége a fenti cél megvalósulását kell, hogy segítse. Kutatási adatok szerint a tehetségpotenciával rendelkezők mindössze ötöde bontakoztatja ki tehetségét, négyötöde kiaknázatlan marad.

Az iskola értékelési gyakorlata sokat tehet mindazokért a tanulókért, akik a reprodukív teljesítményekben nem tűnnek ki, de újító tenni vágyásukkal, különleges érdeklődésükkel, elkötelezett tevékenységükkel kiemelkednek valamelyik területen.

A pályázatokon, versenyeken való részvétel elősegítése érdekében biztosítani kell számukra a tanulmányi munkában az egyéni haladás lehetőségét.

A tantárgyi programokat eleve úgy állítottuk össze, hogy az alapvetően szolgálja, biztosítsa a személyiségfejlődést, a tehetségkibontást, -ápolást.

Olyan tantárgyi programokat készítettünk, melyben komoly szellemi megalapozásra épül fel a művészi-manuális képességfejlesztés.

A rajzi, festészeti, mintázási, konstruálási, tárgyalakotási, koreográfiai folyamatokat – a tervezéseket, gyakorlatokat – az alkotó munkát segítő képző- és iparművészeti, népművészeti, környezetesztétikai, néprajzi, tánctörténeti elméletekkel alapozzuk meg.

Az intézmény törekszik arra, hogy a költségvetésében mindig nagy arányban szerepeljen az eszközfejlesztés, a fogyóanyagok biztosítása. A tanulók minden olyan korszerű eszközt és anyagot kipróbálhatnak, mely a képességüket fejleszti.

Az átlagtól eltérő, különlegesen tehetséges gyerekek is egyéni bánásmódot igényelnek.

A tananyagot nagyobb léptékkal elsajátító tanulók differenciált oktatását egyénre szabott feladatokkal biztosítjuk.

Programunkban kiemelt szerepet játszik a **tehetséggondozás**.

A tehetséges gyermekek felismerése, önálló ismeretszerzésre való ösztönzése pedagógus feladata. A tehetséges fiatalok tanulmányi versenyekre való felkészítése, a pályaorientáció szintén kiemelt feladatunk. Ügyelni kell arra, hogy a tehetséges tanulók személyiségében ne okozzon torzulást a siker. A siker- és az esetleges kudarcélmény feldolgozásában a pedagógusnak és a szülőknek is nagy szerepe van.

A tehetség és a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek:

- egyéni és csoportos feladatok,
- tehetséggondozó órák,
- pályázatok, versenyekre, bemutatókra való felkészítés,
- alkotótáborok, tehetségműhelyek,
- témanapok, témahetek,
- továbbtanulást segítő foglalkozások.

Az országos tanulmányi versenyen való eredményes szerepléssel az alapfokú művészeti-és záróvizsga alól mentességet kaphatnak.

Speciális szerepek a tehetségfejlesztésben:

- Programvezető /igazgató, szakmai vezető feladata: bátorítás, segítség, ellenőrzés, a téma napirenden tartása, programok kezdeményezése, készítése, meghirdetése.
- Műhelyvezetők feladata: átfogó programok készítése, tanórai és tanórán kívüli gondozás, folytonosság és előrehaladás, forrásanyagok biztosítása, hatékonyság ellenőrzés.
- Mentor: olyan szakember, aki közvetlenül és folyamatosan irányítja egy-egy tehetséges diák tevékenységét. Ez a személy tanulmányi tervezési célokat és pszicho-szociális célokat is szolgálhat, mivel a mentor példaképet is jelent a tanuló számára.
A mentor lehet képző- vagy iparművész szülő.
- Az egyes szaktanárok feladata: közreműködés a programok kidolgozásában, tehetséges tanulók azonosítása, egyéni szükségletek és érdeklődés felderítése és fejlesztése, tanórai és órán kívüli gazdagítás.

A tehetségsegítés szervezeti keretei: Hagyományosan a *tanóra* a terepe a tehetség felismerésének és fejlesztésének, azonban a gyakorlat bizonyította, hogy csak ebben a szervezeti keretben nem lehet megoldani a hatékony iskolai tehetséggondozást. Leginkább azért nem, mert a tanóra kevésbé teszi lehetővé az egyéni differenciálást, mint a *tanórán és iskolán kívüli* szervezeti formák.

A Nemzeti tehetség Program pályázatainak köszönhetően intézményünk többféle szervezeti keretet tud biztosítani a tehetségsegítés érdekében pl: egyéni fejlesztési tervekkel működő tehetség műhely, intenzív hétvégi kurzusok, gazdagító programok.

Ezek mindegyike hatékony. A szervezeti kereteket a célkitűzésekkel, a programmal, a tanulók jellemzőivel összhangban kell kiválasztani.

Természetesen fontos, hogy a tanórai és tanórán /iskolán/ kívüli formákat kapcsoljuk össze a hatékonyság érdekében, ebben a tekintetben is csak *egységes rendszerben* lehet sikeres a tehetséggondozás.

II/6. A SZÍNVONAL A MŰVÉSZETOKTATÁSBAN, TEHETSÉGGONDOZÁSBAN TEHETSÉGPONT CÉLJA, TEVÉKENYSÉGRENDSZERE

A „Színvonal a művészetoktatásban, tehetséggondozásban tehetségpont” célja:

A tehetségfeltárás, tehetséggondozás formáinak kezdeményezése, a tehetséggondozás intézményesített formájának megvalósítása, a tehetségfeltárás, tehetséggondozás fontosságának elismertetése az intézmény működési területén.

A Színvonal a művészetoktatásban, tehetséggondozásban tehetségpont feladata:

- hatékony PR tevékenység a kistérségi tehetségsegítő hálózat kialakítása érdekében
- a tehetségigéret felkutatása, regisztrálása (tehetségtérkép kialakítása), életpályájuk követése
- a korábban létrehozott, kialakított tehetségsegítő hagyományok őrzése, gazdagítása
- új programok kifejlesztése, a régi és új programok egymáshoz illesztése
- a hagyományos és az új fejlesztő programokkal gazdag kínálat létrehozása
- a különböző programok közötti átjárhatóság elősegítése az erős és gyenge oldal fejlesztése érdekében
- a szakmai szolgáltatások bővítése (pszichológus, tehetségazonosító, tehetség-gondozó, tehetség tanácsadó alkalmazása, megbízása)
- minél szélesebb réteg számára a tehetségfeltáró, tehetséggondozó tevékenységek hozzáféréseinek biztosítása
- a tehetség-tanácsadás formáinak bővítése
- Térségi Tehetségnapok szervezése
- a kistérségi, megyei és országos Tehetségnapokon aktív, tevékeny részvétel
- közös összefogással a partneri kör bővítése
- kapcsolatfelvétel és együttműködés a már működő és az újonnan szerveződő Tehetségpontokkal
- új térségi együttműködési formák létrehozásával tehetségbarát környezet kialakítása
- a Művészetoktatási Tehetséggondozó Szakmai Munkaközösség Kistérségi rendszerének kialakítása, működtetése
- aktív részvétel a Tehetségpontok Országos Művészeti Tagozatában
- aktív hozzájárulás a magyar tehetséggondozás nemzetközi elismertségéhez
- az eredmények hozzáféréseinek biztosítása
- összefogással a tehetségálózat erősítése, fenntarthatóságának elérése.

A „SZÍNVONAL A MŰVÉSZETOKTATÁSBAN, TEHETSÉGGONDOZÁSBAN TEHETSÉGPONT” tevékenységrendszere:

Tehetségazonosítás: A tehetségazonosítás elemeinek: megfigyelés, interjú, önértékelés, a speciális képességek mérése, pszichológiai mérések alkalmazása. Kiegészítő adatként felhasználjuk a szülők, pedagógusok véleményét. A szakmai képességek vizsgálatát tehetség tanácsadó, mérési szakember, pedagógusok végzik. A tehetséggondozó programokba történő bevételek figyelembe vesszük a szakmai megfelelést.

Kidolgoztuk a tehetségazonosítás dokumentumait a tehetségazonosítás módszertanát. Tanulmányi versenyeket, pályázatokat hirdetünk, szervezünk. A tehetségfeltáró, gondozó munka eredményéről tájékoztatjuk a gyermekeket, szülőket, a tanulók iskoláját. Vezetjük a nyilván-

tartást. Fontosnak tartjuk, hogy a tehetségsegítés ne csak a városokban, hanem minden hátrányos helyzetű kistérségben is megvalósuljon, hogy minden gyermek, fiatal számára hozzáférhetővé váljon.

Tehetséggondozás: Tehetséggondozó műhelyeket működtetünk, tehetséggondozó táborokat szervezünk. A tehetséggondozó programjainkat tehetségsegítő pedagógusok, szakemberek dolgozták ki. A programokról tájékoztattuk a szülőket és kértük a hozzájárulásukat, támogatásukat. A tehetséggondozó programok eredményességét önkormányzati hatásvizsgálattal mérjük. A hatásvizsgálat szempontjait a tanárok mérési szakember, pszichológus, tehetség tanácsadó közreműködésével állították össze. A tehetségeket regisztráljuk, életpályájukat nyomon követjük, bevonjuk őket a tehetséggondozó munkába. A sikeres tehetséggondozás megvalósítása érdekében két pedagógusunk részt vett az ELTE akkreditált továbbképzésén.

Tehetség tanácsadás: A tehetséggondozás témakörében továbbképzéseket, szakmai konferenciákat, módszertani egyeztetéseket szervezünk. A tanácsadás célja: a tehetség pszichológiai eszközökkel történő azonosítása, a gyermek képességeinek objektív feltérképezése, a szülőben felmerülő kérdések tisztázása, azokban segítségnyújtás.

A tehetség tanácsadásunk *tartalma szerint* két nagy csoportba sorolható:

- a tehetséggel szorosan összefüggő területekre vonatkozóan: *tehetségazonosítás, tehetséggondozás*;
- szakmai tanácsadás: a tehetségpont alapítás, a tehetségsegítés módszere, a tehetséggondozó programok kidolgozásának segítése, szakmai kérdésekben tanácsadás, szülők, tanulók és kollégák részére.

Hálózatépítés: A tapolcai kistérség tehetségsegítő rendszerének kialakításában aktív közreműködés. A művészeti tehetséggondozás területén az országos hálózat munkájának erősítése.

A tehetségműhelyek kritériumai: Szervezett keretekben működik (van programja, tevékenységeit rendszeresen megtartja), (személyi, tárgyi dologi) feltételi adottak a működéshez, vagy pályázat folytán kívánja a tárgyi feltételek megteremtését.

Dokumentálja a tevékenységeket, van tematikája.

Rendelkezik a tehetséggondozó programban való bevonatás (tehetség felismerés) módszerével. Adott területen foglalkozik fejlesztéssel, melynek része a személyiségfejlesztés is.

Képes a program kidolgozására/adaptálására, megvalósítására.

Rendelkezik a program eredményességét mérő módszerekkel és ezeket alkalmazza.

A tehetséggondozó programok során alkalmazott módszerek:

Gazdagítás, dúsitás: A gazdagítás a tehetségfejlesztő munka alapeszköze: ennek keretében a tehetségígéreteknek adottságaikkal összhangban folyamatosan többet nyújtunk tehetségük kibontakoztatásához.

Passow /1958/ kutatásai alapján négy féle gazdagítási modellt alkalmazunk:

- *Mélységben történő gazdagítás.* Ennek során több lehetőséget kínálunk a tehetséges gyerekeknek tudásuk és képességeik alkalmazására, mint általában a tanulóknak.
- A *"tartalmi gazdagítás"* azt jelenti, hogy a tananyagot a tanulóknak érzékenyen szerkesztjük meg, figyelembe véve érdeklődésüket, szükségleteiket, s ezeket közben fejlesztjük.

- A *"feldolgozási képességek gazdagítása"* elsősorban a kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztését jelenti felfedező, illetve interdiszciplináris tevékenység közben.
- A *"tempóban történő gazdagítás"* a tehetséges gyerekek átlagosnál gyorsabb munkájára épül: ugyanannyi idő alatt többet képesek feldolgozni társaiknál, így kiegészítő elemeket is bevonhatunk a fejlesztő folyamatba.

Renzulli és Rei féle modell szerint három típusú program-élmény különíthető el:

- Az első típusú gazdagítás általános **felfedező élményeket** foglal magába, amely „az ismeretnek a hagyományos tantervben nem szereplő, új és izgalmas témáival, ötleteivel és területeivel” ismerteti meg a diákokat
- A második típusú gazdagítás, a **csoportos-képzés gyakorlatok**, olyan tevékenységek-ből állnak, amelyeket a kognitív és affektív folyamatok fejlesztésére terveztek. A tevékenységeket minden gyermek számára lehet kínálni, nem csupán a tehetségesek számára.
- A harmadik típusú gazdagítás valós problémák egyéni és kis-csoportos vizsgálatát követeli meg. Speciális azonosítási eljárásokat alkalmaznak a gyermekek kiválasztásához a harmadik típusú gazdagításra – különösen a gyermek nyílt viselkedésének megfigyelésén keresztül, amely tükrözi egy konkrét témához vagy projekthez kapcsolódó aktuális érdeklődését, motivációját, vagy viselkedését.

Egyénre szabott programtervezés - Treffinger-féle modell.

A Treffinger-féle (1986) Egyénre szabott programtervezési modell a tehetségek erősségeire és érdeklődésére alapoz.

Egyénre szabott tanulmányi programok keretében (egyéni fejlesztési tervek alapján) dolgozik. Célunk, hogy a program fejlessze az önállóság és az ön-irányítás készségeit a tehetségekben.

Gyorsítás: A tempóban történő gazdagítás kiterjesztése a tehetséggondozás rendszerére a gyorsítás. A tehetséges tanulók általában gyorsabban fejlődnek, mint társaik, s ezért biztosítani kell részükre azokat a kereteket, amelyek lehetővé teszik az egyéni tempóban (gyorsabban) való haladást. Intézményünkben használt gyorsítási módszer a tanulmányi idő lerövidítése. A tehetséges diák folyamatos magas szintű teljesítménye lehetővé teszi azt is, hogy az egész iskolai időt rövidebb idő alatt teljesítse.

Hálózatépítés: Csermely Péter hitvallása szerint a tehetségígéret kibontakozása a befogadó közeg „minőségének” függvénye. A közeg minőségét a bizalmi helyzet, befogadó attitűd határozza meg. A bizalom kialakulásához elengedhetetlen a társadalmi befogadás erősödése. Életünket átszövő hálózatoknak kiemelkedő szerepe van a társadalmi együttműködés fejlődésében és a kölcsönös megbecsülés terjedésében.

A hálózatképzés, a tehetséggondozás egyik legfontosabb eleme, hiszen megfelelő kapcsolati háló nélkül a tehetség csak ígéret marad, nem válik sikerré. A tehetség befogadó, nyitott közegben képes kiemelkedő képességeit a társadalom javára hasznosítani.

A hálózati együttműködés elősegíti a tehetség felkutatásával, azonosításával, gondozásával kapcsolatos információk (jó gyakorlatok, kutatási eredmények, egységesen alkalmazható módszerek) hatékonyabb terjedését, a tehetségek időben történő felismerését, megfelelő

képzési területre jutását, önszervező tevékenységük fejlődését. Intézményünk hálózati rendszere a regionális határokon is túllépett.

A hálózaton belüli együttműködés formái:

- rendezvények látogatása,
- tanulói közreműködés biztosítása egymás rendezvényein,
- jó gyakorlatok megosztása,
- konferenciák szervezése,
- tehetséggondozó programok közös megvalósítása,
- munkaközösségek létrehozása,
- együttműködés tehetség tanácsokban.

Tehetségsegítő programok, rendezvények, konferenciák, továbbképzések, a tehetségek bemutatása: konferenciák, projektek, jó gyakorlatok átadása, pedagógus továbbképzések (pl. a MATEHETSZ és az Új Nemzedék Központ és az ELTE továbbképzései)

Tehetséges tanulók nyilvántartása, követése: Intézményünkben a tanulmányi versenyeken eredményeket elérő tehetségeket nyilvántartjuk.

Nyilvánosság biztosítása: Intézményünk honlapján tekinthetik meg az érdeklődők az intézményünk tehetségsegítő tevékenységeit bemutató adatokat, információkat, szakmai anyagokat. Intézményünkben megvalósuló tehetséggondozási munkában kiemelt szerepet szánunk az évente több alkalommal megrendezésre kerülő bemutatóknak, Tehetségnapoknak, Téma napoknak, a rendszeres települési kiállításoknak, az évközi alkotó napok és nyári alkotó táborok rendszerének, a jutalmazásnak és az elismerésnek.

Művésztanárok segítik a pályázatokra, versenyekre való felkészítését. A tehetséges alkotóknak lehetőséget teremtünk arra, hogy egyéni kiállítások keretében is bemutatkozhatnak. Az intézmény sikeres pályázatokkal segíti az oktatás feltételeinek javítását, a különböző versenyek, vetélkedők, szabadidős tevékenységek, táborok, tanulmányutak, tehetségműhelyek megvalósulását, a tehetséges tanulók anyagi támogatását. Külső és belső továbbképzésekkel készítette fel tanárait a művészetoktatás, tehetségazonosítás, tehetséggondozás feladataira.

II/7. A HÁTRÁNYOS HELYZET KOMPENZÁLÁSÁT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Célunk olyan pedagógia környezet kialakítása, ahol az iskola és a pedagógus alkalmazkodik a gyermekek eltérő kulturális, szociális, gazdasági, képességbeli és tanulási szükségleteihez. Ennek érdekében olyan művésztanárokat, pedagógusokat alkalmazunk, akik megfelelő empátiával, speciális szaktudással rendelkeznek és felkészültek a hátránnyal induló tanulókkal való foglalkozásra.

Munkánk akkor lehet igazán eredményes, ha a szülővel való kapcsolattartás rendszeres és együttműködő. Kapcsolatot tartunk fenn a telephelyeinken működő cigány kisebbségi önkormányzatok vezetőivel és tagjaival, akik rendszeresen betekintenek iskolánk munkájába, részt vesznek a tanév végi bemutatóinkon, kiállításokon.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység: Az iskola a nehéz anyagi körülmények között élő gyerekeket speciális támogatásokkal segíti. Kereseti igazolás és kérelem alapján a taneszközök ingyenes biztosítására az éves költségvetés szerint nyílik lehetőség. A nagycsaládosok is részesülhetnek ilyen kedvezményben.

Felkészülés az egész életen át tartó tanulásra: Az Európai Parlament és Tanács az egész életen át tartó tanulás stratégiájában nyolc kulcskompetenciát emel ki. Ezek között a kommunikáció, a szociális kompetenciák, a vállalkozás képessége és a kulturális kifejezés fejlesztéséhez intézményünk három művészeti ágban történő oktatással közvetlenül, hatékony és modern pedagógiai eszközökkel képes hozzájárulni. A hátránnyal indulók számára különösen fontos a kulcskompetenciák fejlesztése, mert ezzel elősegítjük a személyiségben rejlő lehetőségek kiteljesedését, fejlődését, az aktív társadalmi szerepvállalást, a társadalmi beilleszkedést és a munkavállalási esélyeket.

A roma származású tanulók nevelésének, oktatásának feladatai

Rendszeresség: A művészeti képzésünkben részt vevő roma gyerekek rendszeresen járnak a foglalkozásokra, munkafegyelmük javult, érzelmi világuk gazdagodott. Mivel állandó sikerélményhez jutnak, így az önértékelésük javult, pozitív énkép alakult ki bennük, ami az általános iskolai tevékenységükben is lemérhető. Az egyéni vagy a közösen végzett alkotó tevékenység növeli önbecsülésüket, fejleszti érzelmi és értelmi intelligenciájukat, elősegíti szocializációjukat.

Az identitástudat kialakítása, szocializációs feladatok: Olyan megbízható légkört kell teremteni, amelyben a gyerek eljuthat arra a pontra, hogy másságát alkotótevékenység révén kifejezhesse, felvállalja. Az alkotás öröme mellett hangsúlyt fektetünk arra is, hogy munkájukat másokkal is megismertessük, versenyeken, megmérettetésen is részt vehessenek. Az így szerzett sikerélmény óriási hatású, a család, a roma közösség is értékeli. A tanítási órákon, kiállításokon, előadásokon megfigyelt és elsajátított viselkedési norma jelentős nevelési tényező.

Iskolánk biztosítja számukra az oktatáshoz szükséges eszközöket, valamint a lehetőségekhez mérten a hagyományos cigány viseletet.

Integrációt elősegítő tényezők:

- Tanulócsoporthok

Adottságokban és képességekben heterogén jellegű csoportok kialakítása a célunk egymás elfogadását segítő, egymás munkáját ösztönző légkörben. Ez a forma sajátos hatásmechanizmusával a legeredményesebben fejleszti valamennyi csoporttag szociális képességeit.

- Tananyag

A tananyag sajátossága, hogy beépíti tájegységünk népi hagyományait, beleértve a cigány hagyományokat is. A kulturális elfogadás elősegíti a diszkrimináció kiküszöbölését.

- Közös bemutatók, kiállítások, versenyek

Az integrált csoportokban a tanulók egy-egy projekt létrehozásán közösen dolgoznak, mindenkinek van saját feladata, felelőssége, így jön létre az alkotás, kiállítás stb.

A konkrét cél érdekében közösen végzett tevékenység, a siker és kudarcélmények, valamint azok közös feldolgozása elősegítik önmaguk és egymás elfogadását, fejlesztik együttműködési készségüket, munkamoráljukat, későbbi társadalmi beilleszkedésüket.

II/8. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségről szóló törvénynek nemcsak az a célja, hogy védelmet nyújtson a hátrányos megkülönböztetés ellen, hanem az is, hogy segítse az esélyegyenlőség előmozdítását. Ez azt jelenti, hogy a meghatározott csoporthoz tartozók között különbséget kell tenni, annak érdekében, hogy a különbség csökkenjen.

Nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértését az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, utasítás vagy gyakorlat:

- amely kifejezetten egy megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésén alapuló egyenlőtlenység felszámolására irányul,
- feltéve, hogy az törvényen vagy törvényi felhatalmazás alapján alapul,
- továbbá amennyiben az határozott időre, vagy határozott feltételek bekövetkeztéig szól.

Olyan módon kell biztosítani az esélyegyenlőtlenység felszámolását, hogy az személyre szabott legyen.

Az egyenlő bánásmód követelménye az oktatásban

Az oktatás területén az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell különösen:

- az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, felvételi kérelmek elbírálása,
- az oktatás követelményeinek megállapítása
- a teljesítmények értékelése,
- az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása,
- az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés.

Az oktatás szervezésekor, biztosításakor az egyenlő bánásmód megsértését jelenti:

- valamely személy vagy csoport jogellenes elkülönítése,
- valamely személy vagy csoport oktatási korlátozása,
- olyan nevelési intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

Az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód megvalósításának kiemelt feladatai:

- A partnerek igényeit figyelembe vevő egyedi tanterv szerint folyó szakmai munka
- Integrált oktatás. Felzárkóztatás, differenciálás

A Pedagógiai Programban rögzítettük az esélyegyenlőség kompenzálásra vonatkozó céljainkat és feladatainkat az alábbiak szerint:

- Felkészülés az egész életen át tartó tanulásra
- Az alapfokú művészeti képzés során domináns kulcskompetenciák fejlesztése
- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek meghatározása
- A tanulók nevelésének, oktatásának feladatai: rendszeresség, identitástudat kialakítása, szocializációs feladatok, integráció, esélykülönbségek csökkentése, sajátos tanmenetek alkalmazása, új pedagógiai módszerek alkalmazása.

Esélykülönbségek csökkentése:

A rászorultság elvének figyelembevételével a szociális hátrányok enyhítése érdekében végzett tevékenységeink:

- hátránykompenzációs program működtetése,
- kedvezmények biztosítása,
- támogatás biztosítása,
- a felvételi eljárás során a hátrányos helyzet figyelembe vétele,
- tehetség gondozó program,
- továbbtanulást segítő program,
- integráció: közösségi programok, versenyek, bemutatók, kirándulások, táborok.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

Az átlagostól eltérő tanulók képzésével kapcsolatos pedagógiai feladataink: a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek. Célunk, hogy a magatartási problémákkal küszködő gyermek is a közösség tagjává váljon, elismeréseket szerezzen. A cél elérése érdekében a pedagógus feladata, hogy bizalmi viszonyba kerüljön a gyerekekkel kialakítva biztonságérzetét, együttműködő, segítő szándékú kapcsolatot alakítson ki a szülőkkel, ügyeljen a gyakori információáramlásra, hogy a gyermek viselkedésének változásait, a kiváltó okokat vizsgálni tudja. A gyermekekhez bizalommal, szeretettel, munkájának elismerésével közelítő pedagógus lehet igazán hatékony ebben a munkában. A nyugodt, következetes nevelői magatartásnak, valamint az egyénre szabott differenciált oktatásnak kiemelkedő szerepe van a beilleszkedési gondok megoldásában. A pedagógus fontos feladata a kapcsolatteremtés módjainak, a helyes magatartásformáknak a megtanítása is. Feladatuk továbbá a hiperaktivitás felismerése, megfelelő tanítási-tanulási módszer alkalmazása.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyerekekkel/tanulókkal való foglalkozás helyi rendje: A művészetpedagógiai módszereivel, a megélt sikerekkel és örömeikkel jelentős mértékben hozzájárulunk fejlődésükhöz. A sajátos nevelési igényű tanulókat megkülönböztetett figyelemmel és a differenciálás módszerével segítjük.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok: Az iskolánkban folyó ez irányú tevékenység minden pedagógus feladata. A tanárok együttműködnek a szülőkkel a nevelési problémák megoldásában.

Feladataink:

- helyzetfelmérés: hány gyermek igényel fokozott odafigyelést; az okok feltárása: anyagi, családi konfliktus, értelmi-érzelmi elmaradottság születési rendellenesség stb.; megoldáskeresés: együttműködés a problémás gyerekekkel és a szülőkkel
- ha szükséges állami szervek értesítése a veszélyeztetett gyermek körülményeiről.

Dohányzás, drog- és alkoholelles program: személyes példamutatás, az iskola területén tilos a dohányzás, őszinte beszélgetések. *Szexuális felvilágosítás:* A tudományos ismereteket is tartalmazó úgynevezett felvilágosító előadások mellett szükségesnek tartjuk a segítő szándékú, nyílt, őszinte és konkrét kérdésekre konkrét válaszokat adó beszélgetéseket.

II/9. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A tanulók részvétele az intézményi döntéshozatalban: Az iskola tanulói a neveléssel- oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokrácia, a közéleti fellelőségre nevelés érdekében diákköröket hozhatnak létre. A tanulók, a diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőit diákönkormányzatot hozhatnak létre.

A diákönkormányzat véleményét az alábbi kérdéskörökben kell kikérni:

- az SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulók szociális juttatási elvének meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt
-

A tanulók iskolai döntéshozatalban való részvételi jogának gyakorlása: A tanulók, illetve képviselőiknek részvétele az iskolai döntések előkészítésében, végrehajtásában és ellenőrzésében a diákképviselőlet gyakorlása által valósulhat meg a jogszabályban meghatározott véleményezési- és javaslattételi jog gyakorlása révén.

Az intézmény igazgatója jogszabályban meghatározott esetekben írásban kéri a diákok egyetértését, véleményét, felhívja figyelmét a jogszabályban meghatározott határidő betartására. A javaslattételi jog gyakorlásának legfőbb fórumai: írásban bármikor az iskola igazgatójához címzett javaslattal élhet a tanuló, melyre tizenöt napon belül választ ad az igazgató. Válaszadás előtt szóbeli meghallgatásra kéretheti magához a javaslattevőt.

II/10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNERI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

A köznevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak.

A köznevelésben a nevelés és oktatás feladatát a gyermek szülei, törvényes képviselői megosztják a köznevelési intézményekkel és a pedagógusokkal. E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele.

A szülő, pedagógus kapcsolattartásának formái

A szülő kötelessége és joga:

- gondoskodik gyermeke értelmi, testi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséről,
- gyermeke fejlődéséről érdemi tájékoztatást kapjon,
- személyesen vagy képviselő útján – a jogszabályban meghatározottak szerint – részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában.

A szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében az intézmény működését érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező szülői szervezetet hozhatnak létre. Az intézmény arra törekszik, hogy a szülőket lehetőség szerint bevonja a szakmai munkába: meghívja őket az iskolai, szakmai rendezvényekre, az iskola által szervezett előadásokra, fórumokra, kiállításokra, a művészetoktatás, tehetség gondozás rendezvényeire.

A szülővel való kapcsolattartás intézményes formája a szülői értekezlet, a nyílt napok, a bemutatók és kiállítások által valósítható meg elsősorban.

Tudjuk, hogy a szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása nélkülözhetetlen az eredményesség elérésében. Fontos együttműködési kapcsolatra terem lehetőséget az ellenőrző könyvön keresztül történő közlés és a közvetlen telefonkapcsolat.

A gyermekek hiányzásairól jogszabályban meghatározott formában értesítjük a szülőket. Szívesen látjuk tanulóink családtagjait a nyílt napokon, az alkotó hétvégeken, táborozás során, kirándulások alkalmával, az évközi, a félévi és év végi vizsgakiállításokon, a Tehetségnapokon, a partnerkapcsolati találkozók, a nyári bemutatókon.

A kapcsolattartás fejlesztését az intézmény működése folyamán a tanulók, szülők és pedagógusok javaslatai, igényei szerint bővítjük.

Az elmúlt években a szülő-pedagógus kapcsolat fontos részét képezi a művészsülők és pedagógusok együttműködése, melynek része egyfajta mentori tevékenység is (a művészettel foglalkozó szülők bevonásával a mentori kör szélesítése). Az együttműködés alapja a folyamatos kapcsolattartás, a rendszeres információáramlás, a segítőkész, pozitív megnyilvánulások, a nyitottság.

Pedagógiai programunkat a szülővel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani, ezért nagyon fontos a szülők folyamatos tájékoztatása az iskola működéséről és a szülői véleményének folyamatos megismerése az igényekhez igazodó oktatás megteremtésének érdekében. Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, amely az oktatási – nevelési feladataink sikerességét támogatja. Feladatunk továbbá kialakítani a szülőknél is a rendszeres kommunikáció igényét, a kétirányú információáramlás jelentőségét a nevelés hatékonysága érdekében.

A szülők tájékoztatásának formái:

- szülői értekezlet,
- személyes beszélgetés,
- fogadó óra, nyílt nap,
- ellenőrző, levél, tájékoztató anyag, kiadvány, média

Az iskola működésében a következő szerepek jelennek meg:

- a szülő, mint a szolgáltatás megrendelője,
- a szülő, mint a tanulási- nevelési folyamat segítője,
- a szülő, mint az iskolai közélet szereplője

A szülő kérhet:

- a tanuló emelt szintű programba való részvételét,
- tanszakváltást,
- oktatási hozzájárulás csökkentést, halasztást, elengedést,
- független bizottság előtti vizsgázást

A szülő közreműködhet:

- az eszközpark gyarapításában,
- rendezvények lebonyolításában,
- kirándulások szervezésében, lebonyolításában,
- a szülői szervezeten keresztül a jogszabályban meghatározott keretek között az iskola működését meghatározó dokumentumok létrehozásában

A szülőkkel, mint partnerekkel való kapcsolattartás egyéb formái:

- megbeszélés,
- elégedettségi kérdőív,
- közös rendezvények, programok,
- szakmai és módszertani egyeztetés a hátrányos helyzetű és a tehetséges tanulók előrehaladása érdekében.

A diák, pedagógus kapcsolattartásának formái

A tanulók joga, hogy

- igénybe vegye az iskolában rendelkezésre álló eszközöket,
- hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges információkhoz, tájékoztassák a jogai gyakorlásához szükséges eljárásokról,
- részt vegyen a diákkörök munkájában, és kezdeményezze azok létrehozását, tagja legyen iskolai, művelődési, művészeti, ismeretterjesztő köröknek,
- az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdéstről, az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról, az iskola működéséről, továbbá tájékoztatást kapjon személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, valamint e körben javaslatot tegyen, továbbá kérdést intézzen az iskola vezetőihez, pedagógusaihoz, a diákönkormányzathoz, és arra legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül érdemi választ kapjon,

- jogai megsértése esetén - jogszabályban meghatározottak szerint - eljárást indítson, továbbá igénybe vegye a nyilvánosságot,
- személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,
- választó és választható legyen a diákképviselőben,
- a diákönkormányzathoz fordulhasson érdekképviselőként, továbbá e törvényben meghatározottak szerint kérje az őt ért sérelem orvoslását,

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét az intézmény kikéri:

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét az intézmény a tárgyalásra meghívja.

A diákközgyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint.

A diák közösséggel történő kapcsolattartás rendje:

A diákképviselő a közoktatási törvény szerint a saját hatáskörébe tartozó döntések meghozatala előtt a nevelőtestület véleményét, illetőleg szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyását az igazgató útján kéri.

A jogszabályban meghatározott esetekben a diákönkormányzat egyetértésének, illetve véleményének beszerzéséről az igazgató gondoskodik az előterjesztés legalább 15 nappal korábban történő átadásával.

Az igazgató az egyetértési joggal érintett, illetve a véleményeztetésre kerülő anyagok tervezeteinek előkészítésébe a diákok képviselőit bevonhatja, tőlük javaslatot kérhet.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diák képviselő egyetértési jogot gyakorol vagy véleményének kikérése kötelező, képviselőjét a nevelőtestületi értekezletre meg kell hívni. Az intézményi tanulók összességét érintő ügyekben a diákok az igazgatóhoz, a szűkebb közösséget érintő ügyekben az illetékes telephelyvezetőhöz fordulhat.

A tanulók véleménynyilvánításának, a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje, formája:

„A tanuló joga, hogy véleményt nyilvánítson minden őt érintő kérdésben, továbbá tájékoztatást kapjon a személyét és a tanulmányait érintő dolgokról.”

Az intézmény valamennyi tanulójának jogában áll véleményét megfelelő módon elmondani a az intézmény életét érintő ügyekben tanárának, a telephely vezetőjének felé (a foglalkozások előtt vagy után), az intézmény vezetőjének mások jelenléte nélkül vagy valamely közösség előtt. Az intézmény igazgatója havonta egy alkalommal, a hónap első hétfőjén fogadja a tanulókat. A tanulók közösségei véleményüket, javaslataikat a telephely vezetők felé szóban, az intézményvezető felé írásban adhatják le.

A tanuló szóbeli, vagy aláírásával ellátott írásbeli kéréseire, felvetéseire, javaslataira vagy azonnal, de legkésőbb 15 napon belül érdemi válaszban részesül.

A tanulók képviselőik útján véleményt mondhatnak, javaslatot tehetnek az iskola egészét érintő kérdésekben. A tanulók diákképviselő(k) útján részt vehetnek az érdekeiket érintő döntések meghozatalában. A tanulóközösségek dönthetnek – a nevelőtestület véleménye meghallgatásával – saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint diákképviselők megválasztásában.

Szervezett véleménynyilvánítást, tájékoztatást az iskola igazgatója, szaktanára, a tanulók nagyobb közössége kezdeményezhet. A véleményezési jog szempontjából az iskola tanulólétszámának 25%-át meghaladó közösség minősül nagyobb közösségnek.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának további formái:

- bemutató órákat követő megbeszélések, értékelések,
- kiállításnyitókat követő közös megbeszélések, értékelések,
- alkotótábor zárását követő közös megbeszélések, értékelések,
- tanulmányi kiránduláson való közös részvétel,
- tanulmányi versenyeken való közös részvétel,
- projektzáró rendezvényeken való közös részvétel,
- tehetségnapokon való közös részvétel,
- referencia intézményi rendezvényeken való közös részvétel,
- országos szintű intézményi bemutatókon való közös részvétel,
- az iskolai hagyományok ápolásában való közös részvétel.

II/11. A TANULÓ FELVÉTELÉNEK, ÁTVÉTELÉNEK, VALAMINT AZ ALKALMASSÁGI ÉS A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

Minden tanuló joga, hogy az alapfokú művészetoktatást igénybe vegye.

A művészeti képzés igénybevételéhez előképzettségre, alkalmassági vagy felvételi vizsga letételére nincs szükség. Tehát a felvételi kérelemhez jelentkezési lap és szülői nyilatkozat benyújtása szükséges.

A felvételt nyert tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony tehát felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől vagy átvételtől az iskola igazgatója dönt. A tanulói jogviszonyt a tanuló az első tanév megkezdésétől gyakorolhatja.

A különbözeti vizsga: Ha a tanuló (kiskorú tanuló esetén a szülő) az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, különbözeti vizsgát kell tennie. A vizsga anyagát a tantervi követelmények figyelembevételével az iskola állítja össze. A feladat megoldását vizsgabizottság értékeli, aki az alapfokú művészetoktatás követelményeinek teljesítése alapján javaslatot készít az igazgatónak a kérelem elbírálásáról, továbbá arról, hogy melyik évfolyamra, tanszakra vegye fel a tanulót. Az iskola igazgatója írásban értesíti döntéséről az érintettet.

A tanuló év közben is adhat be jelentkezési lapot művészeti iskolai tanulmányok megkezdése, illetve folytatása céljából. Ebben az esetben a vizsgabizottság az alapfokú művészetoktatás követelményei alapján készít az igazgató számára javaslatot az évfolyamba sorolásról.

Az iskolaváltás szabályai: A tanulónak joga van művészetoktatási tanulmányait az általa választott intézményben megkezdni, illetve folytatni. Átvételére bármikor lehetőség van.

Más alapfokú művészetoktatási intézményből érkező tanuló átvétele történhet:

- az elvégzett évfolyamok figyelembevételével,
- különbözeti vizsgával,
- a szülő kérésére évfolyamismétléssel.

Az átvételtől az alapfokú művészetoktatásban kapott bizonyítvány vagy (más tanszak esetén) a felvételi-különbözeti vizsgabizottság javaslata alapján az igazgató dönt.

A tanulmányokat záró vizsgák körébe tartozik: a középső szakaszt (alapfokot) záró művészeti alapvizsga és a tanulmányok befejezését tanúsító továbbképző végi művészeti záróvizsga, melynek tartalmát, szabályait a pedagógiai program tartalmazza.

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- ha a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
- ha kiskorú tanuló esetén a szülő vagy a nagykorú tanuló írásban bejelenti, hogy kimarad az iskolából,
- ha a tanuló nem tesz művészeti alapvizsgát, valamint az utolsó továbbképző évfolyam záróvizsga letételének napján, ha a tanuló nem tesz záróvizsgát, az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján
- ha a tanuló tanulói jogviszonyát fizetési hátralék miatt az igazgató a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján.
- ha az iskola, kötelező foglalkozásairól a jogszabályban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott.
- megszűnik a tanulói jogviszony a kizárás az iskolából fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján.

II/12. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVE

Iskolai osztály, csoport: az a legalább egy nevelési évre, tanévre alkotott oktatásszervezési egység, amely meghatározott közös pedagógiai feladatok végrehajtására alakul az iskolába felvételt nyert, azonos feladatellátási helyre járó gyermekekből, tanulókból.

Összevont osztály: az alapfokú művészeti iskolában legalább kettő, legfeljebb négy iskolai évfolyam tanulóiból alkotott osztály.

Az intézményünkbe jelentkező tanulókat az életkoruk és vizuális-téri képességeik alapján soroljuk évfolyamokba. A köznevelési törvény lehetővé teszi négy egymást követő évfolyam tanulóinak egy csoportba szervezését.

Az adott feladatellátási hely tanulólétszáma, az egyes évfolyamokon tanulók száma, a csoportok átlagléttszáma határozza meg a csoportba sorolás elveit.

Csoportbontás akkor alkalmazunk, ha egy-egy csoport létszáma egyébként nem tenné lehetővé a műhelygyakorlat tantárgy igényes elsajátítását

Egyéb foglalkozások szervezése elsődlegesen a tehetséggondozás és hátránykompenzálás érdekében történik. A csoportszervezés elvét az adott nevelési cél és az anyagi körülmények határozzák meg.

II/13. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

A heti kötelező 4 órán felül a kifutó rendszerben tanuló a szabadon választható művészettörténet vagy népművészet tantárgyakat felveheti, ha erre telephelyenként 15 tanuló részéről igény merül fel.

A heti kötelező 4 órán felül a felmenő rendszerben tanuló a számára meghatározott tantárgyak óraszámát növelheti (összességében hat órára), ha erre telephelyenként 10 tanuló részéről igény merül fel.

A pedagógusválasztás szabályait, csak azokon a feladatellátási helyeken tudjuk érvényesíteni, ahol nem egy tanár tanít, ahol a párhuzamos évfolyamokon azonos tanszakok működnek.

II/14. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK MÓDJA, RENDJE,

A DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉS FORMÁI, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

A pedagógus - a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök - az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével - végzi.

Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni.

Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szóveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),

- a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szóveges minősítéssel kell kifejezni.

Az iskola által alkalmazott jelölés, értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályait a helyi tantervben kell meghatározni.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló. A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

Az alapfokú művészeti iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki - jogszabályban meghatározottak szerint szervezett - művészeti alapvizsgát tett.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

A képző- és iparművészeti, illetve a táncművészeti oktatás eredményessége elsősorban a művészeti alkotó tevékenység produktumával mérhető.

A tanulók osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy a különbözeti vizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

A számonkérés formái:

Szóbeli megnyilvánulások, önálló gyűjtőmunka, kutatás, kísérlet, rajzi, festési, mintázási, tervezési, tárgyalási produktumok, projektek, portfóliók, bemutatók.

Írásbeli feladatot többnyire csak önként, egy-egy projekt megoldása, illetve az országos pályázatok szakmai tartalmának bemutatása kapcsán készít a tanuló.

Az alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti, illetve táncművészeti ágán a szóbeli feleltetés sem jellemző. Inkább órai szóbeli megnyilvánulásokról, beszámolókról beszélhetünk, illetve a záró vizsgán jelenik meg a szóbeli feleltetés.

Az eredmények mérése elsősorban a gyakorlati produktumok (tervek, tervvázlatok, kutatások, kísérletek, munkafázisok, kész produkciók) alapján történik.

A gyakorlati munka értékelésének módjai: tervek, rajzok osztályozása, a munkafolyamat közben szóbeli értékelés, a kézmunkák értékelése osztályzattal, gyakorlati vizsga (vizsgaremek készítése). A tanulók elméleti és gyakorlati munkáját érdemjegyekkel minősítjük.

Az értékelés általunk meghatározott kritériumai: Az értékelésnek folyamatosnak, kiszámíthatónak, konkrétan, igazságosnak, személyre szólónak, a fejlődésben megtett utat figyelembe vevőnek, az önértékelést segítőnek, további erőfeszítésekre serkentőnek, az egészséges munkakedvet fenntartónak kell lennie.

Az értékelés általunk meghatározott rendszeressége:

- Meghatározott időszakonként áttekintjük a tanulmányi helyzetet, a gyengén teljesítőket figyelmeztetjük, illetve a kiskorú tanulók szüleit tájékoztatjuk.

- Az értékelés alapja a folyamatos teljesítmény, melyet befolyásol a fejlődési ütem.

- Az értékelés közlésére felhasznált dokumentumok: ellenőrző vagy tájékoztató füzet, napló, bizonyítvány.

II/14. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS FORMÁI

Értékelés-eredményesség- hatékonyság

A mérés során információkat gyűjtünk, amelyek más mérési eredményekkel összevetve igazán informatívak. Az értékelés tartalmazza a viszonyítás mozzanatát is. Az eredményesség megállapításakor figyelembe vesszük a körülményeket is, a kiinduló állapotot és a megtett utat.

A hatékonyság a ráfordított idővel és tanár és tanuló által megtett erőfeszítés vizsgálatával értelmezhető. Az értékelés fontos eleme a visszajelzés. A pozitív értékelés motiváló hatású.

A holisztikus értékelési szemlélet szerint figyelembe vesszük a tanulás elméleti, viselkedési, szociális és érzelmi vonatkozásait. Mindezek alapján határozzuk meg a tanulási folyamat következő lépéseit. A humanisztikus értékelés elveit is alkalmazzuk, amely jelentős mértékben figyelembe veszi a tanuló körülményeit is.

II/14/2.A DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉS FORMÁI

Az értékelés típusa:

- Helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelés, amellyel a tanulók tudása közötti különbségeket és azok okait tárhatjuk fel.
- Formáló-segítő (formatív) értékeléssel az alkalmazott tanári módszerek, tanulói tevékenységeik eredményességét vizsgáljuk.
- Az összegző, minősítő (szummatív) értékelést összetettebb, önállóbb tanulási folyamat végén alkalmazzunk.

A tanuló tudásszint elemzéskor szem előtt kell tartanunk, hogy a követelményekhez viszonyítás szempontjából a szakirodalom két fő típust ismer: a kritériumra és normára irányuló értékelést. Kritériumra való értékellésnél a tantervi követelményekből indulunk ki, s a formatív értékeléskor alkalmazzuk. A normára irányuló értékellésnél előzetesen kipróbált, kialakított, adott tanulócsoporthoz (populációk) átlagára bemért adatokkal vetjük össze az eredményeket. Így megállapíthatók, hogy hol helyezhetők el az iskola teljesítményei a standardokhoz képest. A módszert főként a szummatív értékeléskor alkalmazzuk.

A vizuális nevelésben a formatív értékelés a leggyakoribb. Ide tartozik az órai gyakorlati munkát rendszeresen kísérő tanári biztatás, dicséret, kritikai megjegyzés.

II/14.3. A SZEMÉLYRE SZABOTT FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER

Az értékelés a nevelés-oktatás minden színterére, alrendszerére, tartalmára, folyamatára, környezetére, feltételeire, eredményére kiterjedő, módszereiben változatos szervezeti változás, szervezeti visszacsatolás, érték megállapítás. (Báthory Zoltán 1987/

A személyre szabott értékelés funkciója:

- motiválás, orientálás, diagnosztizálás, visszajelzés
- a személyiségfejlődés elősegítése, az önértékelésre nevelés,
- a tudás minősítése, informálódás az elért eredményekről,
- a lemaradás feltárása és orvoslása, a tehetség felismerése és fejlesztése,
- az iskola vagy pályaválasztás elősegítése, a tanuló teljes személyiségének alakítása.

A személyre szabott értékelés megnyilvánulási formái: gesztus, mosoly, simogatás, dicséret, osztályzat, szöveges értékelés. Hatása holisztikus, hat a teljes személyiségre. A pedagógiai értékelés során ugyanis nem pusztán a tanulási folyamat eredményeinek ismerete fontos. A tudatos fejlesztés érdekében visszajelzések kellenek arra vonatkozóan is, hogy a pedagógiai célok kitűzése és az eredmények megszületése között lejátszódó tanítási-tanulási folyamat mennyire eredményes. Azaz milyen viszony van a program céljai és a tanulóban bekövetkezett változások között.

Az értékelésnek szintje az alábbiak:

- a tanulók értékelése,
- a tanítási-tanulási folyamat értékelése,
- egy-egy osztály értékelése,

- az iskola értékelése,
- egy-egy tantárgy összehasonlító, rendszerszintű értékelése,
- a neveltség problémáinak értékelése.

Ez az értékelési szintrendszer lehetővé teszi azt, hogy a pedagógiai értékelés megbízhatóbbá és érvényessé váljék.

A kompetencia alapú oktatási rendszerek elemi igénye, hogy ne pusztán bizonyos kimeneti pontokon minősítsék a tanulókat, rangsorolják az intézményeket, hanem tanulónként legyenek visszajelzések az adott kompetencia fejlesztéséről, a fejlődés mértékéről, az esetleges korrekciók szükségességéről. Az egész életen át tartó tanulás stratégiája előtérbe helyezte a tanulási képességek fejlesztését, értékelését egyaránt. A tanulás folyamatában nagyobb hangsúlyt kapott az önfejlesztés, az önértékelés, az egyéni stratégiák fejlesztése, az önszabályozó, személyre szabott tanulás.

A fejlesztő értékelés célja, hogy a diák eredményesebb tanulását segítse, mutasson rá azokra a lehetőségekre, amelyekkel a tanulási folyamat eredményesebbé válhat.

Célja nem a minősítés, hanem a tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárása, a tanulási folyamat – a tanuló – segítése, fejlesztése, a javítási lehetőségek számbavétele.

Ez az értékelési mód a tanuló számára nyújt visszajelzést erősségeiről és hiányosságairól, fejlődésének lehetőségeiről.

A piaciorientáltabbá váló oktatási folyamatok során előtérbe kerülnek a motiváló módszerek (kooperatív tanulás, vita, projekt, kutató-felfedeztető módszer, játék). A tanulók minőségi tudásában meglévő hatalmas különbségek a differenciált pedagógiai módszereket és az integrált tanulásszervezési eljárásokat, a mindenki számára elérhető tudást helyezik előtérbe.

A fejlesztő értékelés meghatározása: a tanítás során, osztálytermi szituációban gyakran és interaktívan alkalmazott értékelési mód.

Akkor beszélhetünk *formatív (fejlesztő) értékelésről*, ha meghatározzák a tanulói teljesítmények kívánatos szintjét (meghatározzák a konkrét célokat), folyamatosan gyűjtik az információt a tanulói teljesítmények alakulásáról, kialakítják az egymást követő teljesítmények mérésének és összehasonlításának módszereit, és kidolgozzák a kettő különbségének növelésére irányuló eljárásokat.

A fejlesztő értékelés tehát arra szolgál, hogy megállapítsa a tanuló fejlődését és tanulási szükségleteit, és ehhez igazítsa a tanítást. Ennek megfelelően a fejlesztő értékelés egyik nagy előnye, hogy: magát a tanulási folyamatot segíti, formálja, rugalmas kölcsönhatásban van a tanítási és tanulási stratégiákkal.

Akkor működik jól, ha az értékelési eszközök, eljárások, illetve a tanítási, tanulási technikák flexibilisek, módosíthatók, alkalmazkodnak a tanulási szükségletek változásaihoz, ha interaktívabb kapcsolat jön létre a tanuló és a tanár között.

A személyre szabott tanulás lényege az, hogy az oktatást az egyéni igényeknek, szükségleteknek, érdeklődésnek és attitűdöknek megfelelően formáljuk; hogy biztosítsuk minden diák számára a lehető legjobb eredmény elérését.

II/14/4. A FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉS LEHETŐSÉGEI:

- **Olyan osztálytermi légkör kialakítása, amelyben a diákok biztonságban érzik magukat.** A fejlesztő értékelés során a feladatmegoldásra és az érzelmi-akarati tényezőkre helyezik a hangsúlyt. Az érzelmi fejlesztés azért fontos, mert a tudatosság, az önkontroll, az együttérzés, az együttműködés, a rugalmasság, valamint az információ érvényességének megítélése az iskolában és az életben is segíti a diákokat. Az érzelmek hatással vannak az önbecsülésre, a motivációra és a tanulási folyamat szabályozásának képességére is.
- **A tanulási célok meghatározása és az egyéni tanulói fejlődés lépéseinek követése.** Az egyéni tanulói fejlődés lépéseinek követése. A tanuló korábbi szintjéhez méri előre megállapított, nyilvános, sok esetben a diákokkal egyeztetett kritériumok alapján.
- **A tanítási módszerek sokfélesége annak érdekében, hogy a különböző tanulási igényű tanulók szükségleteinek megfeleljenek.** A szülőkkal való együttműködés segítheti az egyéni szükségletek kölcsönös felismerését: a tanár és a szülő számára is megkönnyíti, hogy hatékony segítséget nyújtsanak a tanulónak.
- **A tanulók haladásának, teljesítményének változatos értékelése.** A hagyományos (minősítő, szummatív) értékelési eszközöket is felhasználják arra, hogy a begyűjtött információk segítségével módosítsanak a tanulási folyamaton az egyéni szükségletek szerint. A portfólió lehetőséget ad a tanuló és a tanár közötti írásbeli párbeszédre. A szülők tájékoztatásának nagyszerű eszköze is, hiszen egészen konkrétan megmutatja, mivel foglalkoznak a tanulók az iskolában, és milyen sikerekkel, illetve problémákkal jár a munka. A tanulók jobban teljesítenek, ha távolabbi tanulási célokat jelölünk meg, mint az aktuális feladat, és az értékelés a folyamatra, a cél eléréséhez vezető lépésekre vonatkozik. vonatkozik.
- **A tanulói teljesítményre, haladásra adott gyakori visszajelzés és a tanítás módjának folyamatos alakítása a tanuló fejlődési szükségleteihez igazodva.** Az órát általában úgy kell tervezni, hogy legyen mód a munka közbeni egyéni visszajelzésekre. Ezek a tanári visszajelzések azért különösen értékesek, mert egyáltalán nem minősítő, hanem segítő jellegűek, s a feladat megoldásában még felhasználhatók, és nem akkor derül ki, hogy mi nem jó a munkában, amikor már elkészült, lezárult.
- **A tanulók aktív részvétele a tanulási, értékelési folyamatban.** A fejlesztő értékelés legfontosabb célja a tanulási képességek fejlesztése. Ha a tanulók megismerik saját tanulásuk jellegzetességeit, képesek beszélni a tanulásról és vannak eszközeik a tanulási célok elérésére, akkor könnyebben alkalmazzák őket mindennapi problémamegoldó helyzetekben is. Tanulási jellegzetességeik megismerése segíti őket a célok kitűzésében, a stratégia megválasztásában és az elért eredmények értékelésében. A tanárok mintákat, modelleket nyújtanak a tanuláshoz, megtanítják az önértékelési módszereket, segítenek elemezni, hogy az addig alkalmazott tanulási stratégia mennyire volt eredményes az egyes tanulók esetében. Ez különösen azok számára hasznos, akik nem számíthatnak otthoni támogatásra.
- **Az önértékelés mellett a tanulók egymást is tanítják, értékelhetik.**

A fejlesztő értékeléssel kapcsolatban fokozott hangsúlyt kell adni az alábbiaknak:

- a fejlesztő értékelés gyakorlatának ösztönzése,
- a minősítő értékelésből származó adatok széles körű iskolai alkalmazásának támogatása az osztálytermi és intézményi szintű fejlesztési célok megvalósulása érdekében,

- a hangsúlynak a tanulási folyamatra kell helyeződnie, állandó figyelemmel a tanuló egyéni fejlesztésére.

A tanulók ismereteinek, készségeinek, képességeinek szintjét, teljesítményét, előmenetelét az új bizonyítvánnyal szinkronban értékeljük.

A pedagógus a tanuló tudását, teljesítményét tanítási év közben rendszeresen - havonként - értékeli.

Érdemjegyek: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1). Az értékelésről, az érdemjegyekről a tanuló szülőjét - felnőtt tanulók kivételével - a tájékoztató füzet útján tájékoztatni kell.

Félévi és tanév végi osztályozás: A félévi, illetve tanév végi osztályzatnak a tanuló félévi, illetve egész évi munkáját, valamint a tanév végi vizsgakiállításon mutatott teljesítményét kell tükröznie.

A tanév végi vizsgára nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben az igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám egyharmadát, kivéve, ha a tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel beszámolót tesz.

Az osztályzatokat félévkor számjeggyel a tájékoztató füzetbe, év végén a naplóba, a törzslapra és a bizonyítványba szömegjelöléssel és számjeggyel kell bejegyezni.

Az ismeretek számonkérésének tartalmát az általunk kidolgozott tantárgyi programok évfolyamokra lebontott követelményei határozzák meg.

Félévkor azt értékeljük, hogy az időarányos követelményeket milyen szinten sajátította el. Fél évkor és év végén az adott évfolyam követelményei alapján összeállított feladat megoldására kerül sor. A félévi és az év végi vizsgamunkák reprezentatív kiállítás által kerülnek bemutatásra. A tanév során a bemutatókon, pályázatokon, kiállításokon való szereplést is értékeljük, illetve figyelembe vesszük. A számonkérésnél teljesíthető követelményeket állítunk a tanulók elé. Az értékelésnél figyelembe vesszük a tanuló fejlődését.

A szorgalom minősítésének elvei

A szorgalom minősítése az egyéni képességek alapján történik.

A szorgalomra adott érdemjegy, osztályzat a követelmények figyelembevételével fejezi ki a tanulmányi tevékenységhez való viszonyt.

A szorgalom értékelésének követelményei:

A szorgalom példás, ha a tanuló:

- felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi,
- óra alatt érdeklődéssel figyel, aktivitása, teljesítménye állandó,
- a feladatok végzésében önálló, rendszeres,

- tehetségéhez mérten vesz részt a munkában,
- önművelése rendszeres és többirányú, szorgalmával példát mutat, serkent.

Jó a tanuló szorgalma, ha:

- tanórákra való felkészülésében rendszeres, de nem alapos,
- óra alatt spontán aktivitással vesz részt,
- a tananyag iránt érdeklődik csupán,
- a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.

Változó a tanuló szorgalma, ha:

- óra alatt hullámzó aktivitást mutat,
- tanórákra való felkészülése rendszertelen,
- feladatait érdektelenül végzi,
- érdeklődése nem aktív, önművelése rendszertelen.

Hanyag a tanuló szorgalma, ha:

- a szorgalom teljes hiánya jellemzi,
- feladatait nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzi,
- az órai munkában passzív,
- a tanultakat nem akarja alkalmazni.

A szorgalom értékelése: A tanulók szorgalmának értékelését a tantárgy pedagógusa végzi. Az érdemjegyekről a tanulókat és a kiskorú tanulók szüleit rendszeresen értesíteni kell. A szorgalom értékelésének formái: szóbeli és írásbeli dicséretetek. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése folyamatos.

A művészeti tárgyak értékelésének követelményei:

Jeles a teljesítménye annak:

- aki a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz,
- tudja a tananyagot, képes alkalmazni

Jó a teljesítménye annak.

- aki a tantervi követelményeknek kevés, jelentéktelen hiányossággal tesz eleget,
- apróbb bizonytalanságai vannak az ismeretanyagban és az alkalmazásban

Közepes a teljesítménye annak:

- aki a tantervi követelményeknek néhány hiányossággal tesz eleget,
- ismeretei hiányosak, az alkalmazáshoz nevelői segítségre van szüksége

Elégséges a teljesítménye annak:

- aki a tantervi követelményeknek nagy hiányosságokkal tesz eleget,
- de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártasságokkal rendelkezik

Elégtelen a teljesítménye annak:

- aki a tantervi követelményeknek a nevelői útbaigazítással sem képes eleget tenni
- teljesítménye a minimum szintet sem éri el.

Külön értékelési formát jelent a projektek portfólióinak értékelése:

- a problémamegoldó képesség, a kommunikációs készség, a kifejező, közlő készség,
- a kreativitás, a manuális készség, a szakmai, művészeti ismeretek,
- az önismeret értékelése.

Az intézmény félévente összesíti a tanulók teljesítménymutatóit.

Figyelembe veszi az alapfokú művészetoktatási intézmények képző- és iparművészeti ága, illetve a táncművészeti ág számára meghirdetett országos versenyek eredményeit. Az országos pályázatokon, versenyeken elért eredmények tendenciáit.

Az országos mérések eredményeinek felhasználása a tanulmányi munkában, az egyéni fejlesztések során:

Az oktatásirányítás részéről a művészetoktatási intézmények számára kiírt országos tanulmányi versenyek az adott tanévi tanmenetek, fejlesztő programok, tanórán kívüli tevékenységek formáinak indításához, tananyagtartalmának kidolgozásához nyújtanak támpontot. Intézményünk minden évben részt vesz az oktatásirányítás által indított országos tanulmányi versenyeken. Helyezései alapján a legeredményesebb alapfokú képző- és iparművészeti ágat működtető intézménynek tekinthető. Ez annak köszönhető, hogy a tanórán kívül is működtet felkészítőket, a tanulmányi verseny tematikájához alkalmazkodva.

Az intézmény nyolc éve rendez országos tanulmányi versenyt az oktatásirányítás megbízásából. Ezen segítőként a teljes tantestület részt vesz. Az országos szint ismeretében az intézmény, a kollégák értékelő tevékenysége objektívebbé válik.

II/14.5 A TANULÓ JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI

A tanulót a tőle várható jobb teljesítmény elérése érdekében jutalmazzuk. A jutalmazáskor a tanuló önmagához mért fejlődését, a szaktárgyi tudásban, a személyiségfejlődésben, szocializálódásban elért változásokat, a szaktárgyi versenyeken, pályázatokon, projekteken nyújtott teljesítményt értékeljük. A jutalmazás konkrét eseményekhez pl.: pályázati eredményhirdetés, illetve a félévi és év végi intézményi értékelésekhez kapcsolódik.

A tanulók jutalmazásának elvei:

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, aki kitarító szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, hozzájárul az intézmény jó hírvének megőrzéséhez és növeléséhez, az intézmény dicséretben részesíti, illetve jutalmazza.

Az intézmény jutalmazza azt a tanulót, aki a közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A jutalmazás formái:

Évközi jutalmak formái: szaktanári dicséret szóban, szaktanári dicséret írásban, igazgatói dicséret írásban, tanulóközösség előtt átadott igazgatói dicséret.

Az év végi jutalmak formái: oklevél, jutalomkönyv, igazgatói dicséret.

Igazgatói dicséretben kell részesíteni azt a tanulót, aki az iskolán kívül rendezett országos vagy regionális tanulmányi-művészeti versenyen, pályázaton 1-6 helyezést ért el. Az igazgatói dicsérethez, dicsérő oklevélhez könyv vagy más tárgyjutalom is kapcsolódhat.

- **Csoportos jutalmazási formák lehetnek:** jutalomkirándulás, hozzájárulás múzeum, kiállítás látogatásához, szakmai táborban való kedvezményes részvétel.
- **Az év legjobbja** cím odaítélése ügyében tantárgyanként és művészeti áganként a szaktanár javaslatára a nevelőtestület, a szakai munkaközösség véleményének kikérése alapján az igazgató dönt. Az év legjobbainak művészeti alkotásait a művészeti iskola kiállításon is bemutathatja.

A dicséretnek tanügyi nyilvántartásokba (osztálynapló, bizonyítvány, törzslap) is bevezetésre kerülnek.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Művészetoktatásunkban az otthoni felkészülés önkéntes, az többnyire egy-egy alkotótevékenységhez, projektfeladathoz, versenyhez kapcsolódóan az anyaggyűjtés, a kifejezni kívánt gondolat vizuális megjelenítésének, az alkotási folyamatban létrejött tárgy leírásának témájához kapcsolódik. Kötelezően megoldandó írásbeli házi feladatot nem kapnak a tanulók. Szóbeli felkészülésre a gyakorlati feladatokkal összefüggésben kerül sor. Szerepe, jelentősége a továbbképző évfolyamokon megerősödik, különösen a záró vizsgára készülés szakaszában.

Továbbhaladás szükség esetén különbözeti vizsgával, Egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel

Az önként vállalt művészetoktatást az a tanuló veszi igénybe, aki érdeklődik a művészet iránt. Ha az érdeklődése csökken, akkor tapasztalatunk szerint nem kér türelmi időt, hanem kimarad az oktatásból. Amennyiben a művészetek iránti motivációja ismét előtérbe kerül, ismét kéri felvételét.

Különbözeti vizsgát akkor alkalmazunk, ha egy tanuló később kíván csatlakozni a művészetoktatáshoz, és az életkora, az általános iskolában, vagy az önművelődés során megszerzett ismeretei alapján nem sorolható a kezdő évfolyamba, illetve ha ezt az intézménybe történő jelentkezéskor magasabb évfolyamra történő besorolást kér. Ilyenkor a különbözeti vizsgán nyújtott teljesítménye alapján történik meg az évfolyamba sorolása. Évfolyamismétlést egyszer lehet kérni. Évfolyamismétlést kérhet kiskorú tanuló esetén a szülő, nagykorú diák esetén a tanuló, abban az esetben, ha úgy érzi, hogy az általános iskolás évfolyamával, tehát hasonló korú csoportban szeretne tanulni, illetve ha a tanuló évfolyamismétléssel szeretne biztosabb alapokat szerezni a továbbhaladáshoz.

Kötelező részvételt a művészeti próbákon és előadásokon

Meghatározott esetekben él csak az intézmény a kötelező részvétel előírásával. Azon esetekben, ha a kötelező részvétel az intézmény megítélését erőteljesen befolyásolja.

Ilyen esetek: országos, versenyeken, pályázatokon, projekteken, bemutatókon, konferenciákon, Tehetségnapokon az intézmény képviselése.

A kötelező részvétel eseteiben a szülőket előzetesen értesítjük.

Intézményi hagyományok, szokások

Az iskolában a nemzetünk szabadságtörekvéseit tükröző, továbbá nemzeti múltunk mártírjainak emlékét, példáját őrző, az aradi vértanúk (október 6.), a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai (február 25.), a holokauszt áldozatai (április 16.), a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.), a március 15-ei és az október 23-ai nemzeti ünnepek, és az iskola egyéb emléknapok, megemlékezések az intézményi hagyományok őrzői.

A Szín-Vonal Alapfokú Művészeti Iskola hagyományos rendezvényei, programjai:

- Tehetségpont működtetése
- Kistérségi pályázatok, bemutatók meghirdetése
- Tehetséggondozó műhelyek működtetése (pl. Téma napok, Témahetek, települési bemutatók, kiállítások)
- Szezonális kiállítások megnyitása
- Szakmai kiadványok készítése
- Módszertani anyagok összeállítása
- Országos és nemzetközi rendezvényeken, művészeti versenyeken bemutató tartása
- Országos művészeti versenyek szervezése, rendezése

Az intézmény kapcsolatai

Az iskola szoros kapcsolatot épített ki a közvetlen környezet társadalmi, gazdasági és civil szereplőivel, a **társintézmények vezetőivel, pedagógusaival.**

Az intézményvezetőkkel a kapcsolattartás folyamatos, rendezvényeinket egymással egyeztetve, egymást segítve szervezzük.

Hatékonyá teszi a munkánkat a civilszervezetekkel való együttműködés is, amely a kölcsönösségen az együttműködésen alapszik.

Társadalmi nyitottságot segítő kapcsolatok: kistérség önkormányzatok, gazdasági szereplők, szülők

Nevelési- oktatási együttműködést segítő kapcsolatok: kistérség nevelési-oktatási intézmények, tanulók

Tehetséggondozást segítő kapcsolatok:

- MATEHETSZ, Magyar Tehetséggondozó Társaság
- Művészetoktatási Intézmények Országos Tanácsa
- ELTE, Debreceni Egyetem,
- Tehetségpont kapcsolatok
- Nemzeti Pedagóguskar
- Magyar Képzőművészeti Egyetem
- Moholy Nagy Iparművészeti Egyetem

Civil szervezeti kapcsolatok: Vizuális Pedagógiai Műhely

Intézményi kapcsolatok: Vásárhelyi László AMI, Teleki Wattay AMI, Budai Rajziskola

szakmai továbbképzést, önképzést segítő kapcsolatok: vizuális pedagógiai műhely, elte

Érdekvédelmet, szakmaiságot segítő kapcsolatok: Magyar Művészetoktatásért Országos Szakmai Szervezet, MŰSZA, MROE, INSEA

Esélyegyenlőséget biztosító kapcsolatok:

- etnikai kisebbségek, gyermekvédelmi szervezetek, hátrányos csoportok.

Felsőoktatási kapcsolatok: ELTE, MOME, NYME, MKE

Jó gyakorlataink

A jó gyakorlatok az alábbi témakörben készültek: művészeti nevelés-oktatás, tehetséggondozás.

A jó gyakorlatok átadásának iskolán belüli formái:

- belső továbbképzések
- hospitálás
- egyes módszertani kérdés köré szervezett szakmai konzultáció
- a jó gyakorlat iskolán belüli átvétele, továbbfejlesztése, a módszer új tartalommal történő megvalósítása

A jó gyakorlatok megvalósításának iskolai formái:

- tanítási órán belül
- tanítási órán kívül: táborban, művészeti projekt, műhelymunka során, pályázat keretein belül

A jó gyakorlat átadásának iskolán kívüli formái:

- konferencián történő bemutatása, ismertetése
- honlapon történő megjelenítése
- kiadványban való bemutatása
- Work-shop keretében történő bemutatása
- szakmai konzultáció keretében történő megismertetése

A pedagógusok művészeti áganként elkészíthetik saját jó gyakorlataik dokumentációját és annak portfólióját. Egységes dokumentum mintát dolgoztunk ki, amely egységes formai és tartalmi elemekből állnak. Egységes arculati elemeket használunk a dokumentumok elkészítésekor. A jó gyakorlat adaptálásának eljárásrendjét rögzítjük.

A jó gyakorlatok dokumentálása

- a referencia-intézményi előminősítés feltételeként az iskola a www.kosar.aducatio.hu oldalra feltöltött 8 jó gyakorlatot.
- a jó gyakorlatok készítése és megosztása részünkről nem egy lezárt folyamat, pedagógusaink folyamatosan rögzítik bevált gyakorlataikat, ezért a fejlesztéseket külön dokumentumban kezeljük, amelynek címe: a SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola jó gyakorlatainak gyűjteménye.
- a jó gyakorlatokról a szakmai munkaközösségek döntése alapján portfólió készül, amelyet nyilvánosságra hozunk az iskola honlapján.
- a jó gyakorlatok megvalósítása, bővítése szerepel az Éves Munkatervben is.
- a jó gyakorlatok a pedagógusok számára üzleti tényezőként is szerepet játszanak, az iskolán keresztül megvásárolhatók, adaptálhatók.
- a jó gyakorlatok szakmai anyaga, teljes dokumentációja megtalálható a Jó gyakorlatok adaptációs gyűjteményében egy példányban, amelyről átvételkor másolatot készítünk a megrendelő iskola számára.

Tudásátadó szerepkör

A tudásátadó intézmény definíciója:

A referencia-intézmény egyedi, más intézmények számára is példaértékű, működésében koherens, befogadó, gyermekközpontú gyakorlattal, szervezeti innovációval rendelkező és ezt a szolgáltatásaiban publikálni, valamint átadni képes közoktatási intézmény, a közoktatás fejlesztésének minősített bázisa.

A tudásátadó intézmények szerepe:

A sikeres közoktatás-fejlesztés érdekében kulcsszerep hárul a hálózati, horizontális tanulás mintaadó tartalmait biztosítani képes iskolákra.

Szolgáltatásaik széleskörű, területi szempontból is kiegyenlített biztosítása hozzásegíti az intézményrendszer minden szereplőjét a sikeres modernizációs folyamatok közvetlen meg tapasztalásához, honosításához.

Területi, regionális és országos szintű hálózata változatos kínálati rendszert biztosít az intézménylátogatásra, hospitálásra, az adaptív tanulás, az önfejlesztő gyakorlat megerősítésére.

Elsődlegesen, rendszeresen, folyamatosan és differenciált kínálatokkal szolgáltatják ehhez a hálózati tanulási folyamathoz a mintákat. Részt vesznek az intézmények nagyobb közössége számára szervezett szakmai műhelyek tartalmi kínálatának biztosításában és megvalósításában.

A pedagógiai kultúrája és eszközrendszere egészében példaszerű, koherenciával bír: tanulmányozható és komplex módon vagy elemeiben átvehető.

Több, összefüggő, kidolgozott „jó gyakorlat”-uk alapján különböző referenciaterületekhez sorolhatók, és akár több referenciaterületen is kínálhatnak adaptálható mintákat.

A szolgáltatási rendszer ösztönzi a pedagógusok változatos intézményközi együttműködését, az intézményi mentorpedagógusok tapasztalatának hasznosulását a partner intézményekben.

A horizontális tanulás regionális, térségi, kistérségi, mikrotérségi formái az intézmények önszerveződésében működnek; e folyamatot az országosan és regionálisan kiépülő hálózatkoordináció ösztönzi és támogatja szakmailag. Ennek célja, hogy az önfejlesztő intézményi gyakorlat és pedagógiai kultúra az egyenlő hozzáférés elvének érvényesülésével azt az intézményi kört is hatókörébe vonja, mely eddig távol maradt az innovációtól.

A megerősödő hálózati szolgáltatásainak minősége, sokfélesége és kiterjedése a biztosíték arra is, hogy a fejlesztési folyamathoz újonnan csatlakozó intézmények munkáját hiteles példák és személyre szabott támogatási formák segítsék.

A minősítést szerzett intézmények szolgáltatásai országos és regionális gyűjtésben, jól kereshető tipológiai rendszer közzétételével kerülnek bemutatásra. E feladatot az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. a regionális hálózatkoordinációs központokkal együttműködve végzi, amelynek keretében publikálják, gondozzák, és sokoldalú szempontrendszer alapján teszik kereshetővé a minősített referencia-intézmények listáját és szolgáltatásaikat.

A tudásátadó intézményi működés stratégiai célja, olyan

- fejlesztés megvalósítása, amely által iskolánk szakmai és módszertani felkészültsége, szolgáltató jellege kiemelkedő szintre emelkedik
- intézményi szintű innováció megvalósítása, amely hosszú távon elősegíti a tanulók megtartását, elégedettségét, motiválja a pedagógusokat az új oktatási stratégiák alkalmazására
- szolgáltató jelleg, amely elősegíti kapcsolati háló széleskörű kiépítését és széles körben teszi ismertté tevékenységeinket, szakmai sikereinket

Intézményünk elmúlt öt évi legjelentősebb tudásátadási programja

Intézményünk a Magyar Képzőművészeti Egyetem bázisintézményeként országos hatókörű feladatot teljesített 4 éven keresztül azzal, hogy az alapfokú művészeti iskolák képző- és iparművészeti ágának mentora volt.

Az intézmény gondozásában 5 mintaprogramot készítettünk, próbáltunk ki az képző és iparművészeti ág különböző tanszakaira.

A tapasztalatok megismerése érdekében workshopokat, tartottunk, továbbképzési programokat dolgoztunk ki, továbbképzéseket tartottunk, gazdagítottuk a Magyar Képzőművészet Egyetem által létrehozott feladattárt.

Mintaprogramjainkat nagyon sok intézmény próbálta ki. A tapasztalatokat felhasználta a módosított Alaprogram szerzője is, így a képző- és iparművészeti ág két tantárgyának tananyagtartalmát integráltan is lehet tanítani.

III. Az iskola helyi tanterve

III/1. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS ALAPPROGRAMJA

III/1.1. AZ ALAPPROGRAM SZEREPE A MŰVÉSZETOKTATÁS TARTALMI SZABÁLYOZÁSÁBAN

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján az alapfokú művészeti iskola feladata a tanuló képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelés és oktatás biztosítása, mely lehetővé teszi, hogy a tanuló képességeinek kibontakoztatása, személyiségének fejlesztése, tehetségének felismerése és kibontakoztatása érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (*továbbiakban alapprogram*) a művészeti-kulturális műveltség azon részeit, tovább építhető elemeit tartalmazza, amelyeket az alapfokú művészeti iskolákban elsajátíthatnak a tanulók.

Az alapprogram a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, népművészet, a színművészet és bábművészet, cirkuszművészet iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását.

Az alapprogram részét képező tantervi programok és követelmények (*a továbbiakban: tantervi program és követelmény*) tartalmazzák azokat a képességfejlesztő célokat és feladatokat, követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészeti iskolának teljesítenie, biztosítania kell, és amelyek az adott művészeti ágon belül az alapfokú művészeti iskolák közötti átjárhatóságot biztosítják. Az alapprogram lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek, digitális tananyagtartalmak és taneszközök alkalmazását.

A művészetoktatás tantervi programja az oktatás szerkezetéhez igazodva előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokból álló, legfeljebb 12 éves program.

A követelmény és tantervi program különböző életkorban teljesíthető, a tananyagtartalom mélységét a pedagógus a csoport életkor szerinti összetételének megfelelően határozza meg. A tananyagtartalmat a tantervben meghatározott kereteket és a pedagógiai program előírásait figyelembe véve az iskola, a tanszaki munkaközösségek és a pedagógusok határozzák meg, amelyeket a tematikus tervekben, vagy tanmenetekben rögzítenek.

A tantervi program lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez, a tehetséggondozás feladatainak megvalósításához megfelelő tanulmányi idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

Az alapfokú művészetoktatás megalapozza a művészi kifejezőkészséget, elősegíti a szakmai orientációt, a szakirányú továbbtanulást. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

Az alapfokú művészeti iskolák a követelményeket és tantárgyi programokat alapul véve készítik el az iskola pedagógiai programját, azon belül a helyi tantervét, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével hoznak létre, és amelyben rögzítik az iskolák sajátos arculatának jellemzőit, és keretet biztosítanak a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenységéhez. A helyi szabályozás lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók

érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére.

Az alapfokú művészeti iskola jelentős esélyteremtő szerepet vállal a végzettség nélküli korai iskolaelhagyás csökkentésében, az integráció támogatásában, a tanulási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztésében. Színteret, és a művészeti ágak megfelelő szakmai környezetet biztosít a tanulók továbbtanulási esélyeinek növeléséhez, életminőségük javulásához.

A művészetoktatás a köznevelés feladatkörén belül lehetőséget teremt a művészeti ágak és a partnerintézmények közötti együttműködésre (konstruktív pedagógia a projekt módszer, KOOPERATÍV és a kollaboratív munkaforma, tematikus közösségi alkalom révén), valamint kulturális és pedagógiai együttműködést biztosít más intézményekkel, településekkel, önkormányzatokkal, annak érdekében, hogy a művészeti nevelés minél több gyermek, tanuló számára elérhető legyen, valamint a művészetoktatás eredményei minél szélesebb körben hasznosuljanak. A művészeti iskola kultúráközvetítő szerepvállalása, társadalmi felelősségvállalása és jó gyakorlatainak átadása révén hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók minél eredményesebben vegyenek részt ismereteik megszerzésében, gyarapításában, tudásuk és tehetségük komplex kibontásában.

II/1.2. ALAPELVEK

A magyar művészetoktatás olyan érték közvetítő pedagógiát képvisel, amely a személyiség sokoldalú fejlesztésére, az egyéni képességek feltárására és differenciált fejlesztésére irányul.

Az érték közvetítéshez kreatív alkotói folyamat társul, amely új értékek létrehozását eredményezi.

A művészetoktatás tantervi programja a művészeti nevelés és oktatás tapasztalataira, az új szaktudományos és módszertani ismeretekre, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára, valamint a korszerű pedagógiai elvárások rendszerére épül. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztéséhez, a személyiség sokoldalú fejlesztéséhez.

A tantervi programok megvalósítására a holisztikus szemlélet és az élménypedagógiai irányultság, valamint a gyakorlatorientáltság a jellemző.

A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretek és tapasztalatok gazdagítását a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a tanuló életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, a színművészeti és bábművészeti, cirkuszművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.

A tananyag feldolgozását a **kompetenciafejlesztő szemlélet** jellemzi, amely négy kulcsterületre fókuszál: ismeretre (kognitív kompetencia), képességre (személyes kompetencia) és attitűdre (társas-szociális kompetencia) és mindezek fejlesztését megvalósító módszerkompetenciára. A tantervi szabályozás rugalmassága lehetővé teszi az integrált oktatás-nevelés megvalósítását, továbbá hozzájárul a NAT-ban meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez, de különösen a *kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság kulcskompe-*

tenciájának fejlesztése kerül a képzés középpontjába. A magyar alapfokú művészetoktatás a NAT által meghatározott nevelési célok megvalósítását támogató, iskolarendszerű képzési forma.

A tanulási folyamatok megújításának érdekében az információs és kommunikációs technika használata lehetőséget ad arra, hogy a pedagógiai innovációk transzfer hatása érvényesüljön. Ezzel lehetőséget biztosít az egyéni nevelésre, a differenciált fejlesztésre, mely a komplex személyiségfejlesztés alapja.

A digitális pedagógia alkalmazásának lehetősége új utat teremt az egymással való együttműködésre, a tudásmegosztásra, szem előtt tartva a digitalizáció mentális és egészségi hatásait is.

A magyar művészetoktatás tevékenységrendszerre kortárs közösségek létrehozását generálja, amelyek kulturális szerepvállalásuk révén jelentős értéket képviselnek, és elősegítik a társadalmi együttműködést.

Az alapfokú művészetoktatás célja a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, a színművészet és bábművészet, cirkuszművészet területein

Az alapfokú művészetoktatás célja

- képességfejlesztés (a személyiséget alkotó- és szakspecifikus képességek kompetencia alapú fejlesztése) a művészeti ág eszközrendszerével és formanyelvével, az élménypedagógia módszereivel
- a tanuló megismerése, a személyiség integrációjának támogatása, a kulcskompetenciák fejlesztése
- érték közvetítés, érték megőrzés, új értékek létrehozása, művészeti tudatosság kialakítása
- a tanulói tevékenység középpontba állítása, a felfedező tanulás támogatása
- az önkifejezés, a kreatív alkotóképesség és a kommunikáció fejlesztése
- a mérlegelő gondolkodás képességének alakítása
- a magyar és egyetemes kulturális hagyományok átörökítése, a nemzeti identitás erősítése
- kortárs közösségek létrehozása, a társas együttműködés, az érzelmi intelligencia és az empátia fejlesztése, a különböző nemzeti vagy etnikai kisebbség kulturális értékeinek elismerése
- a tehetségek azonosítása, fejlesztése és gondozása, a pályaeorientáció segítése
- a tehetségek bemutatása szakmai fórumokon, rendezvényeken, versenyeken
- esélyteremtés, a szociokulturális hátrányok csökkentése
- egészséges életmód igényének kialakítása, fenntarthatóságra nevelés
- művészeti irányzatok és stílusok és a kortárs művészet megismertetése
- alkotói és előadóművészeti tevékenységek színvonalas megvalósítása, közzététele
- a digitális térben rejlő lehetőségek kihasználása, a tanulók felelősségteljes közreműködésével.

III/2. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A tanuló az alapfokú és továbbképző tanulmányi szakaszok végén művészeti alap- és záróvizsgát tehet. A továbbképző évfolyamain az a tanuló tanulhat tovább, aki sikeres művészeti alapvizsgát tett. A vizsga eljárásrendjét, módját, a vizsga tételsorait az iskola határozza meg önálló szabályzatban, vagy a Helyi tanterv részeként.

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett. Az alapfokú művészeti vizsga, záróvizsga az adott tanév végi vizsgával összevontan is megszervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, az erre épülő konkrét vizsgafeladatokat az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. Amennyiben elméleti tantárgyból is kötelező vizsgát tenni, az iskola a helyi szabályozása szerint határozza meg, hogy az írásban, vagy szóban történik. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálnak legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja. A vizsga tantárgyait a művészeti ágak és ezen belül tanszakok - főtárgyai és kötelezően választható, vagy választható tárgyai alkotják.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

III/3. AZ ALAPPROGRAM TARTALMI SZABÁLYOZÁSÁNAK FOGALMI RENDSZERE

A tantervi program és követelmény

A tantervi program és követelmény a pedagógiai programon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapdokumentuma, mely együttesen határozza meg a nevelő-oktató munka közös céljait. Művészeti áganként tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, közös, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat, a tananyagtartalmat és az elérendő tudásszintet.

Digitális pedagógia

A hagyományos és a konstruktív pedagógia elveire épülő, az információs társadalom kompetenciáinak fejlesztését megvalósító tanítási-tanulási mód, módszer. Alkalmazása során a gyerekek számítógép, okos telefon, vagy más digitális eszköz használatával jutnak információhoz, annak feldolgozásával, egymással együttműködve keresik a válaszokat, értékelik a megszerzett információkat és alkalmazzák azokat.

E-learning (elektronikus tanulás)

A jelenléti tanítási-tanulási folyamat kiegészítője, vagy időszakosan használható eszközrendszer. Olyan oktatási szemlélet, amely magába foglalja a tanítási-tanulási folyamat információs és kommunikációs eszközökkel támogatott formailag és tartalmilag is újszerű formáját.

A hagyományos tananyag egy részét alkalmassá teheti a távolléti tanulásra.

Információs és kommunikációs technológia (IKT)

Minden olyan számítógépes-informatikai eszköz, alkalmazás, amely alkalmas, arra, hogy a tanítás-tanulás folyamatába felhasználják.

IKT-val támogatott óra

Olyan óra, foglalkozás, melyen alkalmazásra kerülnek az IKT- alapú módszerek, taneszközök.

IKT-alapú eszközök

Számítógép, számítógéphez kapcsolódó audio-vizuális és/vagy multimédia eszközök (pl. projektor, hangosítás, kamera, digitális fényképezőgép, különféle digitális adathordozók), aktív tábla, szavazógép, számítógéphez kapcsolt mérési eszközök, hordozható eszközök: kézi számítógép, mini audio-vizuális eszközök).

Fejlesztési feladat

A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, (nevelés, közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés, szakspecifikus képességek) a személyiséget alkotó képességek (személyes, szociális) és a speciális művészeti ágakra jellemző képességek kompetencia alapú (ismeret, képesség, attitűd, módszer) fejlesztését. Kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését teszi lehetővé az adott művészeti tevékenység. A művészeti oktatásban a pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv

A helyi tanterv az alapprogram alapján készül, amelyet az iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően készít el.

Holisztikus szemléletű pedagógia

A holisztikus szemléletű pedagógia olyan nevelés, fejlesztés és oktatás, amely az embert a maga teljességében: testi, lelki, szellemi és szociális egységében szemléli.

Holisztikus értékelés

A holisztikus értékelési szemléletű értékelés figyelembe veszi a tanulás elméleti, viselkedési, szociális és érzelmi vonatkozásait, a tanuló körülményeit, meghatározza a tanulási folyamat következő lépéseit, a tovább haladás útját.

Jó gyakorlat

A jó gyakorlat a köznevelés különböző területein alkalmazott, egyéni vagy intézményi szinten megjelenő, szemléletében és gyakorlatában innovatív és/vagy hiánypótló eljárás, módszer, tevékenység, eszközhasználat, pedagógiai vagy szervezetfejlesztési gyakorlat, vagy ezek együttese. A jó gyakorlat a köznevelési intézmény működését és az intézmény nevelési-oktatási feladatainak ellátását pozitívan befolyásolja. Megfelel a köznevelés fejlesztésére vonatkozó szakmai kritériumoknak, az ágazati és intézményi szabályozó dokumentumoknak. Jogtiszt, alkalmazása dokumentált, eredménye és hatása mérhető, működése fenntartható.

Kompetenciák

A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

Személyes kompetenciák: érzelmi és kognitív tényezők

Szociális kompetenciák: együttműködés, kommunikáció, konfliktuskezelés, szabálykövetés, felelősségvállalás, kezdeményezés

Szakmai kompetenciák: a művészeti ág tevékenységrendszeréhez kapcsolódó szakmaspecifikus képességek

Módszerkompetenciák: mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, munkamódszer, munkastílus

Követelmény

A tanulói teljesítmény és tovább haladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer.

A tantervi program és követelmény a művészeti ismeretek felfedezésére és ezzel párhuzamosan azok gyakorlati alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulók készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni.

Kulcskompetenciák

Az Európai Unió ajánlása szerinti és a hazai sajátosságokat figyelembe vevő, a NAT által meghatározott, és a tanulási területeken átívelő kulcskompetenciák:

- a tanulás kompetenciái
- kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi, idegen nyelvi
- digitális kompetenciák
- matematikai gondolkodási kompetenciák
- személyes és társas kompetenciák
- kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság
- munkavállalói, vállalkozói kompetencia

A művészetoktatás kiemelten foglalkozik a kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetencia fejlesztésével, és jelentős szerepet tölt be a többi kompetenciaterület fejlesztésében.

Projektpedagógia

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata, melynek középpontjában egy komplex jellegű problémafelvetés áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempontból elemezve komplex módon dolgoznak fel. Az egyéni és a csoportos munkaforma egyaránt jellemzi. A munkafolyamat eredménye a produktum. A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és közös tevékenységére épít. Fő jellegzetessége a szabadság és önállóság. Kilép a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretből, valamint az iskolai környezetből. Az ismeretszerzés alkotó módon történik, az ismereteket a tanulók szerzik meg, a pedagógus facilitátorként segíti a munkát.

Tehetséggondozó program

Az óraterv keretében megvalósítható, a helyi tantervhez kapcsolódó tematika alapján működő fejlesztés, amely egyéni, páros, kis- és nagycsoportos formában szerveződik. A művészeti ágának megfelelő tehetségkoncepció alapján kerülnek a tehetségigéretesek a programba, a speciális képességmérésre épülő bevalogatást pszichológiai mérés is támogathatja. A program éves munkaterv alapján működik, amelyben több pedagógus és külső szakember is részt vehet. Célja a tehetségigéretesek fejlesztése, a tananyag gazdagítása, dúsítása, új tartalmak beépítése. A program kimenete valamilyen alkotás, produktum nyilvános bemutatása. A program megvalósítását tehetséggondozó naplóban rögzíti a pedagógus.

Tanmenet

Tananyagközpontú tervezés, amelyben a pedagógus a tananyagtartalmat időrendben, a tanév egészére határozza meg.

Tematikus terv

Folyamatközpontú tervezés, a pedagógus az adott tanév komplex tananyagának elemzését (tartalmi, nevelésközpontú, didaktikai) követően, a tananyagot tematikai egységekre bontja, amelyhez óraszámokat rendel. A tematikai egység a csoportösszetétel (életkor, összevont évfolyam, egyéni igények, szükségletek, egyéni és közösségi jellemzők) figyelembevételével készül, tartalmazza a célokat (nevelési, szakmai, fejlesztési), a tananyag kompetencia alapú feldolgozását, a pedagógiai és szakmai módszertani eljárásokat, tanulásszervezési technikákat, a tanulói tevékenységek, a motiváció megtervezését, az elérendő tudásszintet, az ellenőrzés és értékelés módját, valamint a tovább haladás útjának kijelölését. A tematikai egységek résztémmára bontása eredményei a tematikai egység tanórai lebontását. Olyan korszerű tervezés, amely adaptivitást, rendszerszemléletet és reflektív szemléletet követel.

Tematikus közösségi alkalom

Az informális, non formális tanulást elősegítő tanórán kívüli, élményközpontú tevékenység, amely során egy választott témakört dolgoznak fel a tanulók a pedagógus, vagy pedagógusok által kidolgozott tematika szerint. Középpontban a tanulói tevékenység, a felfedezés és a tanulói alkotótevékenység áll. A projekthez hasonlóan a pedagógus facilitátorként vesz részt a megvalósítási folyamatban.

Tananyag

Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása. A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközzrendszer.

Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális szakmai kompetenciáit, valamint módszerkompetenciáit fejleszti.

Tanszak

Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom, az adott művészeti ág sajátosságai alapján összerendezett, egyedi szakmai tananyagot tartalmazó tantárgycsoport.

Tantárgy

A művészeti ág tantervi programjában meghatározott tananyag egysége.

Az intézménytípusra jellemző tantárgyi csoportosítás:

- **Főtárgy** - a művészeti ág tantervi programjában elsődlegesenként megjelölt tantárgy,
- **Kötelező tárgy - Kötelezően választható tantárgy** - a főtárgy tananyagának feldolgozásához, elmélyítéséhez szükséges tantárgy,
- **Választható tantárgy** - a főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy

Tantervi program

Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.

Tantervi tananyagtartalom

A tantervi tananyagtartalom részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy évfolyamokra bontott legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit.

Óraterv

A tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat, lehetőséget teremtve a csoportos, kiscsoportos, vagy egyéni tehetséggondozásnak, esélyteremtő felzárkóztató foglalkozásoknak, vagy a tananyag tartalmi gazdagításának.

Taneszköz

Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy vagy digitális oktatási segédanyag. A taneszközök lehetnek hangszerek, tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök, nyomtatott vagy digitális tanári és tanulói segédletek, oktatástechnikai taneszközök, az online oktatást támogató digitális eszközök, anyagok és egyéb eszközök.

Tanév végi vizsga

A művészeti ágnak és a művészeti iskolai gyakorlatnak megfelelő nyilvános bemutató, melyen a tanuló az adott tanév szakmai eredményeiről ad számot. A megvalósításához szükséges helyszíni körülményeket, eszközöket, installációt, hangszereket, jelmezeket, viseleteket az iskola biztosítja.

Vizsgakövetelmények

A tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatás szakaszainak határain. A sikeres alapfokú művészeti vizsga a tovább haladás feltétele, a művészeti záróvizsga a 12 éves képzés ünnepélyes záróeseménye. Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga a tanév végi vizsgával együtt is megszervezhető.

IV. KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a látás és a képzelet finomításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás *tantervi programja és követelménye* lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység, nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság alakítására, a látás kiművelésére. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek finomítják a kezűgyességet, technikai érzékenységet, valamint erős motivációs bázist teremtenek, melyek fejlesztik az érzelmek, gondolatok, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, alakítja készségeiket. A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott tanszak sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megismertesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A program integrált óraszervezési lehetőséget biztosít arra, hogy a főtárgy órakeretéhez közvetlenül kapcsolódhasson valamely kötelező tantárgy tananyagának elsajátítása, feldolgozása. A tanuló mindkét tantárgyból osztályzatot kap, és a helyi tantervben rögzített feladatok szerint tehet művészeti alapvizsgát, illetve művészeti záróvizsgát.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- *Tevékenységek központúság* - a tanulók a vizuális tananyag tartalmakat, feladatokat különböző gyakorlati tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját.
- *Feladattudatosság* - egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését.
- *Alkotói magatartás* - amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége.
- *Komplexitás* - amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között.
- *Folyamatszerűség* az egyes feladatok végigvitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben.
- *Kreatív cselekvőképesség* - melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás.
- *Interaktivitás és együttműködési készség* - mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt.

A képző- és iparművészet műfaj tantárgyainak tartalma

A *vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy* az előképző két évfolyamának komplex művészeti tantárgya, mely sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a tanulók kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

Az alapfok és a továbbképző kötelező tárgya: a *vizuális alkotó gyakorlat tantárgy*, a fő-tárgy: az alapfok 1-3. évfolyamáig a *grafika és festészet alapjai tantárgy*, majd az alapfok 4. évfolyamától a tanszakonként különböző *szakmai műhelygyakorlat tantárgy*.

Szabadon választható tantárgyak: *népművészet; művészettörténet*.

A *vizuális alkotó gyakorlat tantárgy* a képző- és iparművészet, a kézműves tárgyformálás és a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A *grafika és festészet alapjai tantárgy* a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A *tanszakonként különböző műhelygyakorlat tantárgy* lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek megismerését, elsajátítását. A tanuló a helyi intézményi lehetőségektől függően, a tanszaki műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

A képző- és iparművészet műfaj képzési szerkezete

TANSZAKOK

A Képző- és iparművészet műfaj közös tanszaka az előképző évfolyamokon és az alapfok 1-3. évfolyamain:

- KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

A Képző- és iparművészeti műfajnak hat egyedi szakmai tanszaka lehet az alapfok 4. évfolyamától a továbbképző 10. évfolyamáig:

- FÉM- ÉS ZOMÁNCMŰVES TANSZAK
- FOTÓ ÉS FILM TANSZAK
- GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK
- KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA TANSZAK
- SZOBRÁSZAT ÉS KERÁMIA TANSZAK
- TEXTIL- ÉS BŐRMŰVES TANSZAK

Az előképző, az alapfok és a továbbképző évfolyamok tantárgyi felépítése

Főtárgyak

Előkészítő 1-2. évfolyam - *Vizuális alapozó gyakorlatok*

Alapfok 1-3. évfolyam - *Grafika és festészet alapjai*

Kötelező tárgy

Alapfok 1-6. és a továbbképző 7-10. évfolyam - *Vizuális alkotó gyakorlat*

Főtárgyak lehetnek intézményünkben az alapító okirat szerint az alapfok 4-6. és a továbbképző 10. évfolyamáig

- Fém- és zománcműves tanszak - *Fém- és zománcműves műhelygyakorlat*
- Grafika és festészet tanszak - *Grafika és festészet műhelygyakorlat*
- Környezet- és kézműves kultúra tanszak - *Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat*

Választható tantárgyak:

Alapfok 1-6. és továbbképző 7-10. évfolyam - *Népművészet*

Alapfok 3-6. és továbbképző 7-10. évfolyam - *Művészettörténet*

ÓRATERV - A) KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZEZET MŰFAJ

Tanszakok		Képzőművészeti tanszak				Egyedi szakmai tanszakok							
Évfolyamok		Előkészítő (E)		Alapfok évfolyamok (A)						Továbbképző évfolyamok (T)			
		(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgyak	<i>Vizuális alapozó gyakorlatok</i>	2-4	2-4										
	<i>Grafika és festészet alapjai</i>			2	2	2							
	<i>Tanszaki műhelygyakorlat</i>						2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	<i>Vizuális alkotó gyakorlat</i>			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgyak	<i>Népművészet</i>			(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)
	<i>Művészettörténet</i>					(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)
Összes óra:		2-(4)	2-(4)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)

Az összes óra rovatában az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai program megvalósítása során az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált órászervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET MŰFAJ

MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA TANTÁRGYAI

A művészeti alap- és záróvizsga követelményeit az egyes tantárgyi programok záró szakasza tartalmazza.

Az alapfokú művészeti vizsga és záróvizsga tantárgyak a Képző- és iparművészet oktatásban:

Vizuális alkotó gyakorlat

Tanszaki műhelygyakorlat:

- **Fém- és zománcműves tanszak:** *Fém- és zománcműves műhelygyakorlat*
- **Fotó és film tanszak:** *Fotó és film műhelygyakorlat*
- **Grafika és festészet tanszak:** *Grafika és festészet műhelygyakorlat*
- **Környezet- és kézműves kultúra tanszak:** *Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat*
- **Szobrászat és kerámia tanszak:** *Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat*
- **Textil- és bőrműves tanszak:** *Textil- és bőrműves műhelygyakorlat*

A fentiek felül szabadon választható vizsgatantárgyak:

- Művészettörténet
- Népművészet

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZELET MŰFAJ TANTÁRGYAI

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

Az előképző 1-2. és alapfok 1-3. évfolyamok közös tanszaka

Intézményünk az EFOP 3.2.6-16-216-00001 keretében a Magyar Képzőművészeti Egyetem megbízásából mintatantervet készített a képző- és iparművészeti ág 5 tanszakra vonatkozóan, amit 2021 óta alkalmaz intézményünk, illetve a projektben résztvevő azon iskolák, akik ennek kipróbálására jelentkeztek.

A projekt fenntartási ideje 5 év. Tehát 2021-2026-ig az intézményünk által kidolgozott mintatantervet használjuk helyi tantervként, amely a 2022-ben a miniszter által megjelentetett alapprogrammal koherens.

A helyi tantervünkben a fejlesztési feladatok a tananyag azonos az alapprogramban meghatározottakkal, de a tananyagtartalmakat másfajta feladatcsoportokba rendezi a tantárgyak közötti intergráció elősegítése érdekében.

A csatolt helyi tanterv, illetve annak kiegészítése tanulórajzokkal illusztrálva bemutatja a fejlesztési feladatok, tananyagcsoportok és a követelményrendszer megvalósításának lehetőségét.

IV/1. VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK TANTÁRGY

A vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A képi kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az *tantárgyfeladata* az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előkészítő (E/1-2. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozása
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedezése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismerése
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátítása.
- Személyes megnyilvánulásokkal teli alkotótevékenység megélése

Tananyag

Feladatcsoportok

E/1-2. évfolyam

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságok észrevétele
- Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
- Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
- A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése

Vonal, forma

- A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
- A forma gazdasága
- Pont-, vonal-, folt- és formaképző játékok

Felületek

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal

Méret és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)
- Játékos arányváltó feladatok

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- Színkeverési játékok

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek
- Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése

Idő élmények

- Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
- Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
- Egyszerű animációs játékok

Mese és valóság

- A mesebeli világok, lények, történetek síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

Tárgykészítés

- Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyag- vagy gipszfigurák)

IV/2. GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI TANTÁRGY

A grafika és festészet alapjai tantárgycélja a képi világ, a képi kifejezés különböző módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok (A/1-3. évfolyam)

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal megjelenési formái
A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerű technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

- A tanuló ismerje:
- a vonal megjelenési formáit
  - a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében
  - a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit
  - a díszítés sajátosságait
  - a nyomhagyás egyszerű technikáit
  - a kompozíciós alapismereteket
  - az illusztratív ábrázolás alapjait
- Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére
- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása
- forma, folt, felület és textúra létrehozására
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására
- képalkotásra
- gyűjtemény létrehozására
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
 A vonal a térábrázolásban
 A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben
 A színek és lelki minőségek
 Felület és textúra kontrasztok és létrehozása
 A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
 A díszítés sajátosságai
 A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat
 Egyszerű nyomatok
 A kiemelés
 Az illusztratív ábrázolás
 Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonalak térképző szerepét
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait
- a díszítés sajátosságait
- a kiemelés módjait
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait

Legyen képes:

- vonalas térábrázolás létrehozására
- a lelki minőségek kifejezésére
- felület és textúra kontrasztok létrehozására

- egyszerű nyomatok készítésére
- képalkotásra
- gyűjtemény létrehozására
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítéssel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
 A vonal és a mozgás-változás
 A színek egymáshoz való viszonya
 A színek érzelmi minősége
 Színharmóniák, szíkontrasztok
 A forma, folt, felület és textúra kifejező használata
 A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei
 A funkció és díszítés
 Egyedi motívumok, motívumrendszer
 Dombor-nyomat
 Kompozíciós variációk
 Illusztratív sorozatok
 Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás-változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit
- a színek egymáshoz való viszonyát - a színek érzelmi minőségét
- a színharmóniákat, szíkontrasztokat
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit
- a funkció és díszítés kapcsolatát
- a dombornyomat készítésének technikáját

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására
- dombornyomat készítésére
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

IV/3. VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT TANTÁRGY

A vizuális alkotó gyakorlat tantárgycélja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális kifejezőkészség fejlesztésével.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek feldolgozása az alkotótevékenységekben. A baleset-, munka- környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfok (A/1-3. évfolyamok)

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés
- A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismerése. A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Különféle képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
- Mesék jellegzetes történetvezetése
- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó ábrázolási formákat, az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- rajzok, színes képek és plasztikus tárgyak készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismerése
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedezése
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása
- A tanuló érdeklődésének felkeltése és fenntartása, a kitartó munkavégzés képességének fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

Ábrázolás és tárgyalás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata

A formák, színek tudatos használata

Kézműves és képzőművészeti technikák

A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Hagyományok, művészettörténeti érdekességek

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- vázlatok, rajzok, színes képek és plasztikus tárgyak készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységeken keresztül a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása
- A népművészeti, művészettörténeti példák alkotótevékenységhez kapcsolódó beépítése
- A vizuális kifejezés, az alkotókészség fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Kézműves és népművészeti technikák

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére
- vázlatok készítésére, átírásra
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára

Alapfok/4-6. és továbbképző 7-10. évfolyamán

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése
- A tárgyalkotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása
- A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése
- A vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátítása
- A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése
- A képi műveltség bővítése
- A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése

Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései

A tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához választható vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét
- a tervezéstől a tárgyalításig tartó kreatív folyamat részeit
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- változatos - forma - faktúra és felületminőségek létrehozására
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására
- egyéni eszközhasználatra
- a műalkotások értő befogadására
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismeretése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése
- A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése
- A kézműves tárgyalítás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése
- A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismeretése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során
- A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása

Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok

A formai, szintani alapismeretek

A tárgyalítás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok használata

Az előképek megismerése, feldolgozása

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához választható vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra
- a műalkotások értő befogadására
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására
- a baleset- és munkavédelmi szabályok betartására

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány, a tanult ábrázolási módok és a személyes mondanivaló összhangba hozása
- A természet- és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése
- A stílus- és arányérzék továbbfejlesztése
- Az önálló kézműves tárgyalakotás technikájának megválasztására, az alkotótevékenységek eszköztárának használatára való képesség fejlesztése
- A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása
- A képi műveltség bővítése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok

A képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához választható vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra

- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására
- egyéni eszközhasználatra
- a műalkotások értő befogadására
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát
- a tárgytervezés és tárgykészítés alapvető fázisait
- a rajzolás, festés, terművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit
- a különböző ábrázolási és tárgyalató technikákat
- a legjelentősebb művészettörténelmi korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- az alkotói munka végigvitelére
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására
- szintani ismereteinek felhasználására
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- a kifejezés érdekében sokféle eszköz- és anyaghasználatra
- konzekvens munkák elkészítésére
- a művészettörténelmi példák értő befogadására
- a baleset- és munkavédelmi szabályok betartására

A Vizuális alkotó gyakorlat tantárgyalapfokú művészeti vizsgakövetelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama: *Vizuális alkotó gyakorlat*

- A) vizsgamunka bemutatása 15 perc
- B) helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól,

műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapfokú művészeti vizsga értékelésének szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata
- az elkészült munka egyedisége, összhangja

Továbbképző évfolyamok

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására
- A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása
- A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása
- Az elvont gondolkodás, az analizáló-szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása
- Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

A látvány pontos megfigyelése, leképezése

A vizuális információk megértése, átírása, felhasználása

A képi gondolkodás, vizuális absztrakció

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére

A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgy-együttesek létrehozása

A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére

A sűrítés, és felbontás, mint alkotói (komponálási) eszköz

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalakotó technikákat
- a térábrázolás alapelemeit
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit
- az alapvető szintani törvényszerűségeket
- a jellegzetes vagy közismert képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat
- a munkavédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- geometrikus és természeti formák ábrázolására
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni
- illusztrációkat készíteni

T/ 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása - a perspektíva és az anatómia és szabályai
- Különböző illusztrációk készítése
- A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználat

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek
Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete
Tónusos ábrázolás
A természeti formák átírása. Az anyagszerűség ábrázolása
A tér különböző léptékű megjelenítése
A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák
Anatómiai ismeretek
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalakító technikákat
- a térábrázolás alapelemeit
- a vetületi, axonometrikus és perspektívus ábrázolás alapelemeit
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit
- az alapvető szintaxi törvényszerűségeket
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti alkotásokat
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- geometrikus és természeti formák ábrázolására
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni
- illusztrációkat készíteni

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása
- Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása
- A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése
- A mérlegelő véleményformálás igényének és képességének kialakítása

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

- A környezet- és tárgykultúra
- Tónusos ábrázolás újabb technikái
- A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései
- A bábkészítés hagyományai
- A plein air festészet legismertebb alakjai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalakító technikákat
- a térábrázolás alapelemeit
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit
- az alapvető szintaxi törvényszerűségeket
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- geometrikus és természeti formák ábrázolására
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni
- illusztrációkat készíteni

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismerése a figuraábrázoláson keresztül
- A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával
- A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése
- Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

A környezet- és tárgykultúra

Tónusos ábrázolás újabb technikái

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A bábkészítés hagyományai

A plein-air festészet legismertebb alakjai

A nonfiguratív ábrázolás eszköztára

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a különféle vizuális művészetek jel- és jelképrendszerét
- a tervezéstől a megvalósításig tartó kreatív folyamat részeit
- a sík- és térművészet törvényszerűségeit, anyagait és eszközeit
- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalakító technikákat
- a térábrázolás alapelemeit
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit
- az alapvető szintaxi törvényszerűségeket
- a jellegzetes, híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti alkotásokat
- a munkavédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- geometrikus és természeti formák ábrázolására
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni
- illusztrációkat készíteni

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait
- a sík- és térbeli művek, alkotás-sorozatok létrehozásának módjait
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit
- a fény-árnyék viszonyok törvényszerűségeit
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat

A tanuló Legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között
- az adott témák önálló feldolgozására
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására
- konkrét és elvont gondolatok képi-plasztikai megjelenítésére
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére

A Vizuális alkotó gyakorlat tantárgyművészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama: *Vizuális alkotó gyakorlat*

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- helyszíni feladat megoldása 180 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség
- sík és térbeli ábrázolási képesség
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata
- az elkészült munka egyedisége, összhangja

IV/5. TANSZAKI MŰHELYGYAKORLATOK TANTÁRGYAI

IV/5.1. KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA TANSZAK

KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA MŰHELYGYAKORLAT TANTÁRGY

A környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat tantárgy célja a környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása, a szakirányú ismeretek átadása révén a környezettudatos magatartás, az igényes kézműves tárgyalkotás képességének megalapozása. Célja továbbá a feladattudatos, kitartó munkavégzés elsajátíttatása, melyek a tervezéstől a kivitelezésig biztosítják a meghatározott feladat elvégzését, a környezetharmonikus életvitel, az értékteremtés, -megőrzés igényének kialakítását.

A műhelygyakorlat feladata a környezetkultúra széleskörű megismertetése, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása a mindennapi életben. A hazai és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásain keresztül megismertetni a tanulókkal a tárgykultúra funkcionális területeit, a felhasználható anyagokat, az alkalmazott eszközöket, technikákat, az esztétikai törvényszerűségeket. Feladata emellett az ismeretek alkotó jellegű alkalmazásának elsajátíttatása, a múlt értékeinek a mai környezet- és tárgykultúrába való beépítési lehetőségeinek bemutatása. A hagyományok megismertetésével népi és iparművészeti örökségünk megbecsülése, megszerettetése, a hovatartozás-tudat mélyítése. Más korok és népek környezet- és tárgykultúrájának megismertetésével a látásmód szélesítése, az empátia és a tolerancia kialakítása. Ennek érdekében az oktatás a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve az alapfok és a továbbképző évfolyamain egyaránt hangsúlyosan alapoz a gyűjtőmunkára, a rekonstruálás és az átírás metodikájára. Az elsajátítandó elméleti és gyakorlati témakörök, tartalmak egymással szintézisben lévő rendszert alkotva jeleníthetők meg a tanítás folyamatában. Az élményszerű tapasztalatszerzés, az önművelés megalapozása érdekében javasolt könyvtár-, múzeum- és kiállítás-látogatások beépítése a műhelymunkába.

Alapfokú évfolyamok (A/4-6. évfolyamok)

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ területeinek bemutatása, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása
- Irányított megfigyelések által élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása
- A környezet- és kézműves kultúra műhely és a műhelymunka megismertetése
- A tárgyalkotás során alkalmazható egyszerű technikák elsajátíttatásával a manuális és konstruáló képességek fejlesztése
- A felhasználható anyagok, az alakításukhoz szükséges eszközök megismertetése

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

Környezet és környezetkultúra, tárgy és tárgykultúra

Természetes és mesterséges környezet elemei, alkotói
Az ember tárgykészítő tevékenysége, a tárgyak szerepe
Tárgyelemzés alapvető szempontjai
Ősi, kézműves és ipari tárgyformálás
A környezet- és kézműves kultúra műhelymunkájának alapjai
A kézműves tárgyalakítás alapanyagai: a növényi részek, a textilek, a papír, az agyag
alapvető tulajdonságai, alakításuk egyszerű technikái
A kézműves tárgyalakítás eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
A tárgyalakítás alapvető fázisai
Környezetkultúra - természeti környezet, épített környezet: település, lakhely
Környezettervezés, az ember környezetalakító tevékenysége
A makettkészítés alapjai
Ünnepi alkalmak

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra fő területeit, a tárgyalakítás szerepét
- a megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit
- az anyag- és formaalakításuk egyszerű módjait
- a környezet- és kézműves kultúra műhely berendezését, munkarendjét
- a környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat munkavédelmi tudnivalóit
- a lakhelyhez és az ünnepekhez kapcsolódó környezet és tárgykultúra alapvető sajátosságait

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- az anyagok élményszerű megtapasztalására
- a megismert eszközök szakszerű használatára
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés jelentőségének tudatosítása
- Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása
- A fa, a fonható szálanyagok, az agyag és a fémek szerepének megismertetése a tárgyalakításban egyszerű technikák elsajátításával
- A meghatározott célú alkotómunka elvégzéséhez szükséges ismeretek megalapozása
- Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek fejlesztése

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői

Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe

A tárgyak esztétikai értéke, minősége

Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon
Használati és díszfunkció
Kézműves mesterségek: az agyag-, a famunkák, a fonható szálanyagok, vesszőmunkák és a fémművesség alapjai
Egyszerű tárgy- és díszítményalkotási lehetőségek
A tárgyalatás anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
A tárgyalatás alapvető fázisai
Az ember és környezete
A környezetalakítás jelentősége
Lakáskultúra, lakberendezés
Az adott témakörök emlékei a törzsi kultúrákban, a népművészetben, az iparművészetben és a művészettörténetben
Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben
A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tárgyalatás szerepét, a tárgyak funkcióját
- az agyag, a fa, a vessző, a fonható szálanyagok és a fém felhasználási lehetőségeit
- az anyag- és formaalakításuk egyszerű módjait
- a tárgyalatás fontosabb szempontjait
- a tanult tárgyalatási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit
- a lakáskultúra, a lakberendezés alapjait

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- az anyagok élményszerű megtapasztalására
- a megismert eszközök megfelelő használatára
- az önálló tárgyalatásra
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján
- a tárgyakban rejlő esztétikum felfedezésére és megfogalmazására
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása
- A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés, az újrahasznosítás jelentőségének tudatosítása
- Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása
- A textil, a nemez, a bőr szerepének megismertetése a tárgyalatásban egyszerű technikák elsajátításával
- Azoknak az ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését

- Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak kialakítása

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

- Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői
- Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe
- A tárgyelemzés szempontjai. A tárgyak esztétikai értéke, minősége
- Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon
- Használati és díszfunkció, reprezentáció
- Újrahasznosítás
- Kézműves mesterségek: a textil, nemez és bőrmunkák alapjai
- Egyszerű tárgy- és díszítményalkotási lehetőségek
- A tárgyalakítás anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- A tárgyalakítás alapvető fázisai
- Az ember és környezete
- Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben
- A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tárgyalakítás szerepét, a tárgyak funkcióját
- a textil, a nemez, a bőr felhasználási területeit
- az anyag- és formaalakításuk egyszerű módjait, díszítési lehetőségeit
- a tárgyalakítás fontosabb szempontjait
- az újrahasznosítás szerepét, lehetőségeit
- az önálló tapasztalatszerzés eszközrendszerét
- a lakáskultúra alapjait, az ünnepek megnyilvánulási lehetőségeit a környezet- és tárgykultúrában
- a tanult tárgyalakítási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit

Legyen képes:

- pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására
- az anyagok élményszerű megtapasztalására
- a megismert eszközök megfelelő használatára
- az önálló tárgyalakításra
- egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni
- a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és megfogalmazására
- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevőit, a környezetkultúra fő területeit
- a tárgykötés szerepét, a tárgyak funkcióját, anyagfajtaikat és díszítési lehetőségeit
- az alapanyagok felhasználási lehetőségeit
- az anyag és formaalakítás módjait
- a tárgykötés, az újrahasznosítás lehetőségeit, fontosabb szempontjait
- az önálló tapasztalatszerzés eszközrendszerét
- a környezetkultúra és kézművesség legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit

Legyen képes:

- pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására
- az anyagok élményszerű megtapasztalására
- a megismert eszközök megfelelő használatára
- az önálló tárgykötésre, funkcionális, vagy gondolati tartalmat kifejező termék létrehozására
- egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján
- a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére
- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

A környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat művészeti alapvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat

- tervezés 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy- és környezettervező-alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség hagyományos anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy, tárgye gyűttes mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A vizsga értékelése

- környezetalakító képesség
- tárgytervező képesség
- formaalkotó és díszítményképző készség
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság
- kézműves alapismeret
- a műfaji konvenciók, sajátosságok megfelelő alkalmazása
- a vizsgamunka összhatása

Továbbképző évfolyamok (T/7-10. évfolyamok)

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása
- A hazai és az egyetemes tárgykultúra megismertetése jeles példákon keresztül
- A tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának bemutatása
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakotási technikáinak megismertetése a kultúra és a szórakozás témakörében
- A meghatározott célú feladatok, alkotómunka elvégzéséhez szükséges elméleti és gyakorlati ismereteknek megalapozása
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

- A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai
- A tárgyalakotás és -elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek
- Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom
- Egyedi tárgyak, tömegtermékek
- A tárgyak használati és díszfunkciója
- A tárgyak dokumentációs funkciói
- Közvetített és valódi érték, anyagi és eszmei érték
- A tárgyalakotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- A gyűjtőmunka módszerei. Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei
- A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában és saját életében
- a kézműves tárgyalakotás műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig
- a felhasznált anyagok fajtáit, tulajdonságait

- a tanult tárgyalási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát
- a tanult tárgyalási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit
- a kultúra és a szórakozás témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására
- önálló tárgyalásra a tervezéstől a kivitelezésig
- az anyagok, eszközök, technikák helyes megválasztására
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére
- a társzművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése, a tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának szemléltetése
- A hazai és az egyetemes tárgykultúra bemutatása jeles példákon keresztül
- A díszítőművészet jellemzőinek és tudatos alkalmazásának elsajátíttatása
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalási technikáinak megismertetése az érzelem és egyéniség témakörében
- A meghatározott célú feladatok, alkotómunka elvégzéséhez szükséges elméleti és gyakorlati ismereteknek megalapozása
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai

A tárgyalás és -elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek

Az ember és a tárgy kapcsolata – tárgyakkal közvetített jelentéstartalom

A díszítőművészet jellegzetességei

A tárgyak funkciói – dokumentatív, használati és pszichológiai funkció, társadalmi-gazdasági jelző szerep

Közvetített és valódi érték, anyagi és eszmei érték - ajándéktárgyak

Egyedi tárgyak, tömegtermelés - alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák

A tárgyalás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Érzelem és egyéniség kifejeződése a tárgy- és környezetkultúrában

Ízlés és divat - a stílus

Öltözet és viselet

Az önkifejezés lehetőségei

Az önművelés, a gyűjtőmunka módszerei

Az adott témakörök emlékei a magyar és az egyetemes tárgykultúrában, a művészet-történetben

Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben

A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, a díszítőművészet jellemzőit
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, saját életében
- a kézműves tárgyalkotó tevékenység tanult területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig
- a tervezés szempontjait, a funkció-forma-díszítés összhangját
- a hagyományos kézműves tárgyalkotás beépítésének lehetőségeit a mai tárgykultúrába
- a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait
- a tanult tárgyalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát
- a tanult tárgyalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit
- az érzelem és egyéniség témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására
- önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig
- az anyagok, eszközök, díszítő- és összeállító technikák helyes megválasztására
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására
- tárgyak, díszítmények, technikák átírására
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése
- A törzsi kultúrák, a magyar népművészet és az iparművészet korszakainak, tárgyalkotási területeinek bemutatása jeles példákon keresztül
- A megismert témakörök beépítési lehetőségeinek felfedeztetése a mai környezet- és tárgykultúrába
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalkotási technikáinak megismertetése
- A gyűjtőmunka alapjainak, az átírás módszerének és alkalmazási lehetőségeinek elsajátíttatása
- Elméleti és gyakorlati ismeretek megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

- A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytipusai és díszítőművészete
- A magyar és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő kézműves emlékei: törzsi kultúrák, népművészet, népi iparművészet, iparművészet
- A gyűjtőmunka módszerei - az önművelés és az önkifejezés lehetőségei
- A tárgyalkotás és -elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek
- Az ember és a tárgyak viszonya - információhordozó szerep, jelentéstartalom
- Alkalmazott, átalakított és alkotott tárgyak
- Az ember közvetlen szükségleteinek kielégítését szolgáló tárgyak
- A műalkotás, mint speciális tárgy
- A tárgyalkotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- A tárgyrekonstrukció szerepe, szempontjai, folyamata
- Az átírás lehetőségei
- A természeti környezet és az épített környezet értékei
- A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit
- a környezet és az ember kölcsönhatását
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, saját életében
- a megismert kézműves tárgyalkotó tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig
- a tervezés szempontjait, a funkció-forma-díszítés összhangját
- a tárgyalkotásban alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit
- a tanult tárgyalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát
- a tanult tárgyalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit
- a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat
- a hagyományos kézműves tárgyalkotó tevékenységek továbbélésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet- és tárgykultúrába

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására
- önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig
- munkájában a funkció-forma-díszítés összhangjának megteremtésére
- az anyagok, eszközök, díszítő- és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására

- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése
- A népi iparművészet, a modern és a kortárs művészet jeles példáinak, valamint a környezet- és tárgy kultúra modern törekvéseinek bemutatása
- A megismert témakörök beépítési lehetőségeinek felfedeztetése a mai környezet- és tárgykultúrába
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakotási technikáinak megismertetése
- A gyűjtőmunka és a dokumentálás alapjainak, módszereinek elsajátíttatása
- Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés, önművelés lehetőségének felfedeztetése

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

- A magyar és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásai: modern és kortárs művészet
- A gyűjtőmunka módszerei. Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei
- A modern tárgy- és környezetkultúra jellegzetességei. Kísérletezések, új törekvések
- Az ember és a tárgyak viszonya - a tárgyak információhordozó szerepe, jelentéstartalma
- A tárgyalakotás és -elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek
- Újrahasznosítás lehetőségei napjainkban
- Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák
- Értékmegőrzés, értékteremtés
- Nemzeti sajátosságok a környezet- és tárgykultúrában - a globalizáció hatása a környezet- és tárgykultúra alakulására
- A tárgyalakotás újabb technikái, anyagai, eszközei - eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Dokumentálás, kiállításrendezés
- A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit

- a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait
- a tárgyak helyét, szerepét a mai tárgykultúrában, valamint saját életében
- a megismert kézműves tárgyalakító tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig
- a tervezés szempontjait, a funkció-forma-díszítés összhangját
- a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit
- a tanult tárgyalakítási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát
- a tanult tárgyalakítási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit
- a modern művészet törekvéseit a környezet- és tárgykultúra területén
- kézműves tárgyalakító tevékenységek beépítési lehetőségeit a mai környezet- és tárgykultúrába

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet- és tárgykultúra tudatos alakítására
- önálló, igényes tárgyalakításra a tervezéstől a kivitelezésig
- munkájában a funkció-forma-díszítés összhangjának megteremtésére
- az anyagok, eszközök, díszítő- és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit
- a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, saját életében
- a kézműves tárgyalakító tevékenység területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit
- a kézművességben alkalmazható anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit
- a tárgyalakítás eszközeit, azok szakszerű használatát
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig
- a tervezés szempontjait, a funkció-forma-díszítés összhangját
- a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat

- a hagyományos kézműves tárgyalkotó tevékenységek beépítésének lehetőségeit a mai környezet- és tárgykultúrába
- a környezet- és kézműves kultúra műhely munkavédelmi teendőit

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet- és tárgykultúra tudatos alakítására
- önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig
- munkájában a funkció-forma-díszítés összhangjának megteremtésére
- az anyagok, eszközök, díszítő- és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit, napjaink igényeihez igazítva továbbéltetni
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

A környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat művészeti záróvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat: - tervezés 50 perc- tárgyalkotás 190 perc
A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy- és környezettervező-alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség anyagairól, felhasználási lehetőségeiről, munkafolyamatairól, a kézműves díszítési módok műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit.

A megvalósított tárgy, tárgyegyüttes mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése

- funkcionak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség
- manuális és konstruáló készség
- díszítő, stilizáló készség
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje, egyedisége, kreativitása
- az anyag- és eszközhasználat szintje
- a környezet- és kézműves kultúra ismeretek gyakorlati alkalmazásának szintje
- a megfelelő műveletek, munkafolyamatok kiválasztása

- a vizsgatárgy összhatása, a funkció-forma-díszítmény összhangja
- A szóbeli vizsga értékelése
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
  - a megfogalmazás szabatossága, pontossága
  - kommunikációs készség

IV/5.2. GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT TANTÁRGY

A grafika és festészet műhelygyakorlat tantárgy célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet és a valóság, a vizuális kommunikáció területének és látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

Alapfokú évfolyamok (A/4-6. évfolyam)

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása
- A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása
- Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése
- Az önállóság kialakítása
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

- Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai
- Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük
- A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje
- A fekete-fehér kontraszt hatása
- A tónus szerepe
- A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása
- A sötét-világos, a hideg-meleg szíkontraszt
- A faktúra és textúra alakítás lehetőségei

Képépítési és kompozíciós lehetőségek (elrendezés, kiemelés-elhagyás, pozitív-negatív formák, szabályosság-szabálytalanság)

Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

A ceruza-, tus-, pác-, akvarell- és krétarajz technikája

Az anyag nyomatok, a monotípiák, a magas nyomás műveletei

Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei

Az akvarell- és temperafestés eltérő technikai sajátosságai

A pasztellkép készítés technikája

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

Vonal

- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A vonal pszichikai kifejezőereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín

- Színes fonalak, drapériák - színes terek, szíkontrasztok
- A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás)
- A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása

- A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
- Játék a fényvel (lámpákkal, vetítőkkel)
- Külső-belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése
- A fekete szín használata, a fekete-fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)
- A szürkétől a feketéig - grafikában és festészetben

Felületképzés

- Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
- Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázssal)
- Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
- A gyors, könnyed festés technikája
- Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

Kifejezés, képalakítás

- Organikus képalakítás (szerves elrendezés, kiemelés-elhagyás, pozitív-negatív formák, szabályosság-szabálytalanság)
- Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

Képalkotás

- Illusztráció készítése
- Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
- Egyedi nyomtatással monotípiák készítése

Tér - környezet

- A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek
- Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang-, taktilis-, hő térképek)
- Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

A betű és kép

- Jel (egyedi, saját jel) - betűkarakter, monogram
- Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- A nyomtatott írás és a kép használhatósága
- Miniatúrák, óriásképek

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációi
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát
- a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza-, tus-, pác-, akvarell- és krétarajz, anyag nyomatok, monotípiák, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni
- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése

- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása
- A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése
- A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

- A megvilágítás szerepe
- A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei
- A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok
- A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe
- A felületgazdagítás lehetőségei
- A szín perspektíva szerepe
- A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje
- Variációk, sorozatok készítése
- Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása
- Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása
- A sablonnyomat, dombor-nyomat technikája
- A linómetszés technikája
- Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia - plakát tervezése
- Egyszerű akció, performance létrehozása
- Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A fény és a sötét

- Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
- A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
- Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

Kontrasztok

- Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene-hang, mozgás-tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására
- További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

Kifejezés - karakterek

- Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
- Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
- A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
- Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus- és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva
- Felületgazdagítási lehetőségek
- Dramatikus játék a kész alkotásokkal

Tér - környezet

- A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek
- Tárgyátalakítások, átfestéssel
- Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
- Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
- Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
- A fantázia és látvány képi elemeinek összekapcsolása az ábrázolás során

Írás - kép

- A tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
- A képhez felirat tervezése (manuálisan vagy számítógép segítségével)
- A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása

Szín

- „Szín-tér”, külső-belső terek színviszonyai
- Az illúziókeltés lehetőségei
- Színperspektíva
- Kompozíciós változatok a szíkontrasztra
- A szín kifejezőereje, mélysége a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése

Képalkotás

- A linómetszés technikája, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag- és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcos linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc tovább vésésével
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációi
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét
- a különböző színviszonyok hatását
- a sablonnyomat, dombor nyomat, linómetszés technikáját

Legyen képes:

- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni
- a fény-árnyék-szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése
- A kísérletező kedv, a döntésképeség és az alkotói magatartás fejlesztése
- A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

- A szín-önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai
- A túlzás, fokozás szerepe
- Az egyensúly feltételei
- Az átírás módjai
- A dekoratív festészet sajátosságai
- A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai
- Többdúcú linómetszet létrehozása
- Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek
- Látványterv létrehozása
- Akrilfestés gyakorlata
- Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

Képalkotás

- Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (váltás, kapcsolat, szembenállás)
- Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
- Többdúcú linómetszet készítése
- A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával

Stílus-variációk, átiratok

- Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
- Stílusjegyek átváltoztatása, méret- és léptékváltások
- Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
- Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
- Művek összehasonlítása

Egyéni vizuális kifejezés

- Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által - önálló kísérletezések
- Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
- Improvizációk és tervezett művek

- Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúlyvesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon

Vizsgamunka

- Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
- Művészeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
- A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit
- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit

Legyen képes:

- különbséget tenni a magas- és mélynyomás között
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép-, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni
- munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra

- az egyedi- és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre
- esztétikus képi megjelenítésre
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban
- a munkavédelmi szabályok betartására

A grafika és festészet műhelygyakorlat művészeti alapvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből állhat.

A vizsgatantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapfokú művészeti vizsga értékelésének szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség
- színhasználat, kompozíciós készség
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség
- az elkészült munka összhangja

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága
- kommunikációs készség

Továbbképző évfolyamok (T/7-10. évfolyamig)

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása
- A tanulói munkák esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönzése
- A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

- A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései
- A látvány átírásának lehetőségei
- A pseudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben
- Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai
- Rézkarcc készítése
- A különböző műfajok, technikák határait kitágító lehetőségek
- Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

T/7. évfolyam

A látvány

- Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- Megvilágítások fény- és színviszonyok elemzése, megállapítások
- A színtani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
- Vázlatok, variációk és nagyméretű festmény készítése

Láttatás - képi közlés

- A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban
- Képi látványelemek felhasználása a képregény vagy storyboard műfajában

Képalkotás

- Rézkarcc készítése
- Az anyag-előkészítés műveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
- A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
- Festékkeverési gyakorlatok, próbalemez, próbanyomatok készítése
- A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy-egy részletének kiemelése

Intermédia - kísérletek

- Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pseudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt-nyitott)

- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségek eljárások keresése
- Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó-kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, képzőművészeti határterületek)
- A munkafolyamatok - kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések

Alkalmazott művészet

- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, kiadvány)
- Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
- A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
- Színek a különböző médiumokban
- Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása
- Tipográfiai ismeretek felhasználása

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon
- a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein
- az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit
- az intermédia egyes műformáit
- a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket

Legyen képes:

- klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására
- nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése
- Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elősegítése
- A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein
- A felelősségtudat, a döntésképesség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Az arányok szerepe, jelentősége

Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben
A látvány átértelmezésének lehetőségei
A kiemelés - elhagyás szerepe, hatása
A térbeliség - síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei
A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői
Az olajfestés alapjai
A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái
Az intermédiá, a posztmodern formanyelve
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

T/8. évfolyam

A látvány

- A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- A figura és környezetének viszonya
- Megvilágítás, árnyékok és reflexek
- Táj festése a szabadban akvarellal, temperával
- A térillúzió festésének lehetőségei

Láttatás - képi közlés

- A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján
- A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átírataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel
- A kiemelés - elhagyás, térbeliség - síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása

Tematikus képpalkotás

- Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén
- Az olajfestés technika alapjai
- A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
- Grafikai megoldások, rézkarc nyomatok a tér megjelenítésében
- Az önálló vonal- és formakialakítás, a hozzáadás - elvétel fejlesztési lehetőségei

Intermédiá - kísérletek

- A film, média képi nyelve
- A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó-kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)

- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével.
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Alkalmazott művészet

- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, csomagolás, web-felületek)
- Tetszőleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
- Az egyéni formanyelv
- Az önkifejezés korlátai, lehetőségei az alkalmazott művészetben
- Önálló forma és karaktervilág, vonal- és folthasználat
- Klasszicitás - modernség, posztmodern, kortárs - eredetiség

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az olajfestés technika alapjait
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit
- a grafika és festészet szaknyelvét

Legyen képes:

- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése
- Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás-sorozatok létrehozásának ösztönzése
- A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empátikus és a kommunikációs készség fejlesztése

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei

Anatómiai törvényszerűségek

Általános és egyedi jegyek

Téri illúzió a különböző műfajokban

Stíluskontraszt

Látvány átértelmezése a különböző műfajokban

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei

Díszlet és látványterv

Interaktív tér

Az intermédia kifejezési lehetőségei

A filmetűd sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

T/9. évfolyam

A látvány

- Arcok, figurák, karakterek
- Önarckép sorozat, a belső változások vizuális rögzítése változatos eszközhasználattal
- Portré, figura különböző környezetbe, térbe helyezése

Láttatás - képi közlés

- Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával
- Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival
- Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése

Tematikus képalkotás

- Díszlet és látványtervek
- Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése
- Egy jellegzetes részlet kivitelezése
- A valóság színterei, filmetűdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok
- Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése

Intermédiá - kísérletek

- Interaktív tér lehetőségei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész - egész, önreflexiók - saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg (fotó-kinetikus és elektronikus művészetek, multi-média, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

Alkalmazott művészet

- Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web-felületek)
- Az elkészített síkalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait

- a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit

Legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére
- az általa választott műhöz scenikai tervet, díszlettervet készíteni
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására
- munkáinak dokumentálására és installálására
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésé elősegítése
- Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:

- A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk
- A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével
- A valós és virtuális tér / a filmtér, filmidő sajátosságai
- A hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői
- A személyesség hatása
- Intermédiák-kísérletek
- A film műfaji lehetősége
- Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

T/10. évfolyam

A látvány

- Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással
- Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése

Láttatás - képi közlés

- Film készítése egy emlékről, álomról
- Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével
- A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejezőereje
- A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése

- Egy film elkészítéséhez nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása
- Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során

Intermédiá - kísérletek

- Saját személyes üzenet-kísérlet
- Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Vizsgamunka

- Szabadon választott témában portfólióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából
- A koncepció és tervvázlatok rögzítése
- A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk
- A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása
- A kész mű, műsorozat installálása

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit
- a grafika és festészet szaknyelvét
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket

Legyen képes:

- alkalmazni a klasszikus és kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményeit
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek készítésére
- technikailag egynemű és kevert technikájú munkák létrehozására
- a műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására
- munkáinak dokumentálására és installálására
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit
- a grafika és festészet szaknyelvét

- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait
- a munkavédelmi teendőket

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás-sorozatok létrehozására
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására
- munkáinak dokumentálására és installálására
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására

A grafika és festészet műhelygyakorlat művészeti záróvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség
- tervezői, kivitelező készség
- színtani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje

- a felületalakítás módja
- kreativitás, egyediség
- az elkészült munka összhangja

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága
- kommunikációs készség

IV/6. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

IV/6.1.NÉPMŰVÉSZET

A népművészet tantárgy célja a hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének megismertetése, a hagyomány értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása, a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

A tantárgy feladata a tantárgy iránti nyitottság kialakítása, az általános néprajzi, népművészeti ismeretek átadása. Feladata emellett a hagyományos népi kultúra és értékrendszer bemutatásával a mindennapi élet kérdéseire, problémáira való válaszkeresés, a közösségi érzés mélyítése. A népművészet tantárgy oktatása szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor kapcsolatot keres a társművészetek felé is.

A népművészet tantárgy szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthető a többi tantárgy oktatási folyamatába is.

Alapfokú évfolyamok (A/1-6. évfolyamok)

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása
- A tananyag elsajátítása során élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, mélyítése

Tananyag

Népművészet ismeretek

- Népi gyermekjátékok típusai
- Közösségi élmény, a játék során betöltött szerepek
- Népköltészeti alkotások
- Cselekmények, érzelmek, jó és rossz

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

Népi gyermekjátékok

- Mondókák
- Mozgásos játékok, vonulások
- Párválasztó játékok, körjátékok
- Szellemi játékok
- Hagyományos játéktevékenységek felelevenítése

Népköltészet

- Népmesék
- Népdalok
- Találós kérdések

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi gyermekjátékok néhány fajtáját
- a népköltészet néhány alkotását

Legyen képes:

- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása, mélyítése
- A tananyag elsajátítása során élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, erősítése

Tananyag

Népművészet ismeretek

- Népi gyermekjátékok típusai
- Játékkészítés, csapatszellem, szabályok
- Jeles napok, naptári ünnepek
- Szereplők, események, szokástárgyak

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Népi gyermekjátékok

- Eszközös játékok
- Ügyességi és sportjátékok
- Hagyományos játéktevékenységek felelevenítése

Naptári ünnepek

- Kiemelkedő őszi, téli, tavaszi, nyári ünnepek
- Jeles napok
- A szokások felelevenítése

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi gyermekjátékok néhány fajtáját
- a kiemelkedő jeles napok fontosabb szokásait

Legyen képes:

- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklődés mélyítése
- A népköltészeti alkotások, a népi hitvilág és a gyermekjátékok jellemzőinek bemutatása, rajtuk keresztül az érzelmi és erkölcsi érzékenység árnyalása, a közösségi szerepek felismertetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

Népművészet ismeretek

- Múlt, és jelen, a népi kultúra
- A közösség és a hagyomány szerepe
- Népköltészeti alkotások: a népmese, a népmonda, a népdal jellemzői
- Hiedelemvilág, magyarázatkeresés
- Népi gyermekjátékok, a játékok szerepe, típusai

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

A népi kultúra, népi közösség

- Múlt és jelen egymásra épülése
- A hagyomány, a hagyományozódás folyamata, fontossága
- A népi kultúra mibenlétének körvonalazása
- A közösség szerepe az ember életében
- A közösségi érzés, hovatartozás-tudat felkeltése a tanulóknál

Népköltészet

- A népköltészet sajátosságai
- Mesemondók, a mesemondás alkalmi
- A népmese: a népmesék szereplői, mesei cselekmények
- A mese világgépe, jellegzetes mesei elemek
- A népmonda: valóságra épülés, magyarázatkeresés
- Népi bölcsességek: szólások, közmondások
- Játékos kedv: mondókák, találós kérdések

Népi hitvilág

- A népi hitvilág
- Világképek
- Hiedelemalakok
- Mágikus cselekmények
- Hiedelmek a mindennapokban és a népköltészeti alkotásokban

Népi gyermekjátékok

- A gyermekjáték szerepe
- Csoportba tartozás - feladatok, szerepek
- A játékok típusai
- Felnőttek játéka a gyermekekkel
- Fiúké és lányok játéka
- Szellemi és mozgásos játékok
- Eszközös és eszközkészítő játékok
- Szokások, hagyományok megjelenése gyermekjátékokban
- A hagyományos játéktevékenységek felelevenítése

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hagyományok szerepét
- a népi hitvilág, a népköltészet alapjait

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklődés mélyítése
- Az emberélet fordulóinak és a jeles napok jellemzőinek bemutatása, rajtuk keresztül az érzelmi és erkölcsi érzékenység árnyalása
- A hagyományok és a közösség szerepének, működésének megismertetése
- A népszokások és a saját környezetük szokásainak megfigyelésével az elemző és összehasonlító képesség fejlesztése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A néprajz fogalomkörei

Ünnep és hétköznap - az ünnep jellemzői

Népszokások

Jeles napok, naptári ünnepek

Népi közösségek, a közösség szerepe az ember életében

Az emberélet fordulói: születés, gyermekkor, felnőtté válás, házasság

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

A néprajz

- A népi kultúra fogalma, területei
- A hagyomány fogalma, a hagyományozódás kérdésköre
- Múlt és jelen egymásra épülése

Népszokások - Jeles napok

- Hétköznapok és ünnepek
- A tavaszi ünnepkör fontosabb ünnepei
- A nyári ünnepkör fontosabb ünnepei
- Az őszi ünnepkör fontosabb ünnepei
- A téli ünnepkör fontosabb ünnepei
- A jeles napokhoz kapcsolódó népköltészeti alkotások, dramatikus jelenetek, hiedelmek, mágikus tevékenységek, szokástárgyak

Az ember életének fordulói

- Az egyén és a közösség viszonya
- A közösségi értékrend
- Család, nagycsalád
- Csoportba tartozás - feladatok, lehetőségek
- Életút a közösségen át
- Születés, gyermekkor
- A hagyomány, a hagyományokba való belenevelődés folyamata
- A gyermekjáték szerepe, felkészülés a felnőtt életre
- Ifjúkor
- Lakodalom, házasság
- Az emberélet fordulóihoz kapcsolódó fontosabb szokások, népköltészeti alkotások, dramatikus jelenetek, hiedelmek, mágikus tevékenységek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a néprajz, a népi kultúra területeit
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét
- a szellemi kultúra területeit, a népszokások alapjait.

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- a megismert népi hagyományokat és saját tapasztalatait összehasonlítani

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése
- A népi építészet és a népi gazdálkodás jellemzőinek megismertetése, általuk a népi kultúra az élet minden területét átfogó rendszerének felismertetése, a természet és az

ember kölcsönhatásainak felfedeztetése, az ember termelőmunkája iránti megbecsülés kialakítása

- A régi és a mai viszonyok egymás mellé állításával, saját környezetük megfigyelésével, az elemző és összehasonlító képesség fejlesztése
- A hagyományok és a közösség működésének példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A népi építészet: településtípusok, építmények, lakhely, alaprajz

A ház berendezése, bútorfajták

Életmód, munka, munkamegosztás

A népi gazdálkodás fajtái: az állattartás és a földművelés

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A népi építészet

- A természeti viszonyok hatása az építkezésre
- A települések fajtái. A falu és a város
- A népi építészet jellemzői: az építkezés alapvető anyagai, technikái
- Az építkezés mint közösségi munkaalkalom
- Lakóházak, gazdasági épületek
- Alaprajz, a jellegzetes háromszatú ház

A ház berendezése

- A bútorok típusai, a bútortörténet érdekességei
- A helyiségek jellegzetes berendezési módjai
- A bútorok és a berendezés jelfunkciója
- A népi építészethez, berendezéshez fűződő jellegzetes népköltészeti alkotások, népszokások, hiedelmek

A népi gazdálkodás

- A munka szerepe a közösségi értékrendben
- A közösség munkamegosztása -férfi és női munkák
- A „minden hasznosításának” elve
- A természeti környezet és az életmód összefüggései

Állattartás

- Az állattartás szerepe, fajtái, fontosabb munkafolyamatai
- A pásztorkodás
- A termelt javak feldolgozása
- Az állattartáshoz kapcsolódó népszokások, jeles napok, hiedelmek, mágikus tevékenységek

Földművelés

- Az földművelés szerepe, fajtái, fontosabb munkafolyamatai

- Termények, a termelt javak feldolgozása
- A földműveléshez kapcsolódó népszokások, jeles napok, hiedelmek, mágikus tevékenységek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi kultúra területeit
- a gazdálkodás szerepét, alapjait
- a természet és az életmód alapvető összefüggéseit
- a népi építészet fontosabb jellemzőit

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- a természet és a népi kultúra közti összefüggések felismerésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor között párhuzamot vonni

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése
- A népi kultúra az élet minden területét átfogó rendszerének felismertetése
- A tárgyalkotás, a céhes hagyományok bemutatásával az ember termelőmunkája iránti megbecsülés kialakítása
- A régi és a mai viszonyok egymás mellé állításával, saját környezetük megfigyelésével, az elemző és összehasonlító képesség fejlesztése
- A hagyományok példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A népi kézműves tárgyalkotás szerepe, jellemzői

A tárgycsoportok a felhasználási területek alapján - kézműves mesterségek kialakulása

Fával, agyaggal, textillel, bőrrel és fémmel dolgozó mesteremberek

Céh, céhszervezet

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

A hagyományos tárgyalkotás

- Az ember tárgykészítő tevékenysége, a tárgykészítés szerepe, területei
- A hagyományos tárgyalkotás alapvető szempontjai
- A tárgykészítés fontosabb alapanyagai
- A tárgyak jelző értéke, mágikus funkciója
- Háztartási és gazdasági eszközök

A tárgyalkotás munkaformái

- Önellátás
- Kézműves mesterségek
- Céhszervezet, céhes hagyományok

Kézműves mesterségek

- Faművesség
- Agyagművesség
- Textilművesség
- Bőrművesség
- Fémművesség
- Egyéb mesterségek
- A mesterségek alapjai, jellegzetes tárgyalkotási területek
- Céhtörténeti érdekességek

Vizsgamunka készítése

- Rajzokkal illusztrált néprajzi gyűjtőmunka

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi kultúra területeit, a hagyományok szerepét
- tárgyalkotás szerepét, területeit, fontosabb jellemzőit
- a kézműves mesterségek fajtáit, alapjait

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a néprajz, a népi kultúra fogalmát, területeit
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét
- a szellemi kultúra területeit, a népszokások, a népi hitvilág, a népköltészet alapjait
- a természet és az életmód alapvető összefüggéseit
- tárgyalkotás szerepét, területeit
- a népi építészet fontosabb jellemzőit

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni

A népművészet tantárgyművészeti alapvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet - max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet - max. 15 perc

A vizsga tartalma

1. A népművészet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló néprajzi ismerete: néprajzi alapfogalmakról, népszokásokról, népköltészetéről, hitvilágról, életmódról, a hagyományos tárgyalokról megszerzett tudása.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló az életkori sajátosságainak megfelelően milyen szinten:

- tud eligazodni a népköltészet világában
- ismeri a szokások és a hiedelmek helyét és szerepét a népeletben
- ismeri a karácsonyi, húsvéti és pünkösdünnepkör alapjait
- ismeri az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokásokat
- ismeri a munkaalkalmakat, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, népköltészeti alkotásokat, hiedelmeket
- tájékozott a népi építészetről, a hagyományos tárgy- és környezetkultúra világában

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- megfigyelő, értelmező készség
- feladatmegoldó készség
- tárgyismeret
- helyes fogalomhasználat

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága

Továbbképző évfolyamok (T/7-10. évfolyamok)

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos szellemi és anyagi kultúra emlékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet kialakítása
- Az ember tárgyalokról tevékenységének területeinek (famunkák, fonható szálanyagok, népi kerámiák) megismertetése, tanulmányozásukkal a kézműves tevékenységek megbecsülésének kialakítása, mélyítése

- A népművészeti emlékek, a díszítőművészet megismertetésével az értékrend árnyalása, tudatos tárgykultúra létrehozása iránti igény felkeltése, az esztétikai érzékenység fejlesztése

Tananyag

Népművészet ismeretek

- A népművészet általános jellemzői
- Művészet a folklórban
- Népzene, néptánc, dramatikus szokások
- A tárgyalkotó népművészet
- A népi díszítőművészet jellemzői
- Famunkák, fonható szálanyagok, népi kerámiák: jellegzetes tárgytipusok és technikák

Feladatcsoportok

T/7. évfolyam

A népművészet

- A népművészet fogalma, általános jellemzői
- Népművészet a szellemi és tárgyi kultúrában
- Kollektív művészet, közösségi értékrend
- Információhordozó szerep, jelentéstartalom a népművészetben

Népzene, néptánc

- A népi hangszerek jellegzetes típusai
- A népzene jellegzetességei
- Jellegzetes tánc típusok
- Férfi és női táncok, páros táncok
- Táncalkalmak

Dramatikus szokások

- A népi színjátszás alapvető jellemzői
- Dramatikus szokások alkalmi

A népművészet motívumrendszere

- A népi díszítőművészet jellegzetességei, díszítmények funkciói
- A népművészet motívumrendszere, motívumtípusok
- A kompozícióépítés jellegzetességei
- A népművészet színvilága
- Jelentéstartalom, hiedelmek, szokások a motívumokhoz kapcsolódóan

Famunkák, fonható szálanyagok

- A fa felhasználási területei
- A fa alapvető megmunkálási és díszítési technikái
- A pásztorfaragás sajátos tárgyai, motívumkincse
- A bútorkészítés jellegzetességei
- Kapufaragás
- Vessző-, gyékény-, szalma- és csuhémunkák

- Felhasználási területek, tárgytípusok
- Jellegzetes munkafolyamatok
- A tárgyakhoz fűződő jelentéstartalom, szokások, hiedelmek

Népi kerámia

- A kerámiakészítés munkafolyamata
- Alapvető formázási és díszítési technikák, motívumkincs
- A kerámiák típusai, funkciói
- A kerámia tárgyakkal kifejezett jelentéstartalom, hozzájuk fűződő szokások, hiedelmek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet ágait,
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népi kézműves tárgyalkotás tanult területeit: famunkák, fonható szálanyagok, népi kerámiák jellemzőit
- a díszítőművészet eszközrendszerét

Legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra emlékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet kialakítása
- Az ember tárgyalkotó tevékenységének újabb területeinek megismertetése (népi bőrmunkák, textilmunkák és egyéb tárgyalkotási területek), tanulmányozásukkal a kézműves tevékenységek megbecsülésének kialakítása, az értékrend árnyalása, tudatos tárgykultúra létrehozása iránti igény felkeltése
- A népművészeti emlékek megismertetésével az esztétikai érzék fejlesztése

Tananyag

Népművészet ismeretek

- A tárgyi népművészet
- Népi bőrművesség
- Népi textíliák, népviselet
- Egyéb kézműves területek
- Az anyagok előállítása és feldolgozása
- Jellegzetes tárgytípusok és technikák

Feladatcsoportok

T/8. évfolyam

Népi bőrmunkák

- A bőrkikészítés alapjai
- A bőr felhasználási területei, bőrműves tárgytipusok
- Jellegzetes munkafolyamatok, készítési és díszítési technikák
- A bőrmunkákkal kifejezett jelentéstartalom, hozzájuk fűződő szokások, hiedelmek

Népi textíliák

- A népi textíliák alapanyagai
- A kendermunka és a gyapjúfeldolgozás alapjai
- A szövés - fonás anyagai, eszközei, munkafolyamatok
- A szövés mintakincse
- A népi hímzések - jellegzetes színvilág, motívumkincs, kompozíciók
- A kékfestés
- Alapvető munkafolyamatok
- Motívumkincs, mintafák
- A népi textíliák felhasználási területei
- A népi textíliákkal kifejezett jelentéstartalom, hozzájuk fűződő szokások, hiedelmek

A népviselet

- A viselet elemei. A ruházat jellemzői
- Fejviselet, hajviselet fajtái, jellemzői
- Lábbeli típusok. Öltözet-kiegészítők, ékszerek fajtái, jellemzői
- A viselet mint jelrendszer, a közösséghez tartozás kifejeződése az öltözetten keresztül
- Öltözetdarabokhoz kapcsolódó szokások és hiedelmek

Egyéb kézműves tevékenységek

- Mézesbábosság
- Mintaformák
- Tojásfestés, a tojás mint szimbólum
- Egyéb kézműves tevékenységek
- A tárgyakhoz fűződő szokások, hiedelmek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet ágait
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népi kézműves tárgyalkotás tanult területeit: a népi bőrmunkák, textilmunkák és egyéb tárgyalkotási területek jellemzőit
- a díszítőművészet eszközrendszerét

Legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére, az esztétikai értékek felismerésére és megfogalmazására
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének, értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása
- A természet, a társadalom és az ember kapcsolatának elemzésével az összefüggések felismertetése
- A néprajzi tájegységek tanulmányozásával (Dunántúl, Alföld, Északi-középhegység néprajzi tájegységei) a szülőföldről való kötődés erősítése, a közösségi érzés mélyítése, a humánus magatartás, a tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A népművészeti emlékek tanulmányozásával a változások folyamatának felismertetése az esztétikai, etikai élmény- és ítélőképesség mélyítése
- A néprajzi gyűjtőmunka által az önművelés lehetőségeinek elsajátíttatása

Tananyag

Népművészet ismeretek

- A népművészet történeti változásai
- A stíluskorszakok jellemzői
- Néprajzi tájegységek
- Dunántúl, Alföld, Északi-középhegység néprajzi tájegységei
- A tájegységek jellegzetes népi kultúrája
- A néprajzi gyűjtőmunka, könyvtárhasználat

Feladatcsoportok

T/9. évfolyam

A népművészet stíluskorszakai

- A népművészet általános jellemzői
- A népművészet stíluskorszakai
- Régi stílus- új stílus - legújabb stílus
- A stíluskorszakok kialakulásának háttere
- Az egyes korszakok jellegzetes tárgykultúrája, díszítőművészete

Néprajzi tájegységek

- Községi értékrend
- Egyén és közösség viszonya, a közösségbetartozás kifejeződése
- Centrális és peremhelyzet
- A népi kultúra táji tagolódása, a magyarországi tájegységek
- Dunántúli tájegységek
- Az Alföld tájegységei
- Az Északi-középhegység tájegységei
- Az egyes tájegységek tanulmányozása: földrajzi elhelyezkedés, a természeti környezet, jellegzetes életmód, a táj szellemi kultúrájának érdekességei
- A táj jellegzetes népművészete - tárgykultúrája, díszítőművészete
- Kiemelkedő kézműves tevékenységek, fontosabb központok
- Irányított gyűjtőmunkák

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet területeit
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népművészet korszakait, a népi kézműves tárgyalakítás területeit
- a népművészet tanult tájegységeit: Dunántúl, Alföld, Északi-középhegység
- az alapvető néprajzi szakirodalmat

Legyen képes:

- a népművészet értékeinek felismerésére és megfogalmazására
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének, értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása, a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése
- A régi és a mai szemlélet egymás mellé állításával mindennapi élet kérdéseire, való válaszkeresés, a problémamegoldó képesség fejlesztése.
- A természet, a társadalom és az ember kapcsolatának elemzésével az egyén helyének, szerepének tudatosítása
- A néprajzi tájegységek (a magyar nyelvterület határainkon túli tájegységei), valamint a lakóhelyük hagyományainak tanulmányozásával a szülőföldhöz való kötődés erősítése
- A közösségi érzés mélyítése, a humánus magatartás, atolerancia kialakítása, fejlesztése
- A néprajzi gyűjtőmunka által az önművelés lehetőségeinek elsajátíttatása

Tananyag

Népművészet ismeretek

Néprajzi tájegységek

A magyar nyelvterület határainkon túli tájegységei

A saját tájegység tanulmányozása

A tájegységek jellegzetes népi kultúrája

A közösség és az értékrend változása. A népi iparművészet kialakulása

Hagyományápolás, értékmegőrzés

A néprajzi gyűjtőmunka, könyvtárhasználat

Feladatcsoportok

T/10. évfolyam

A határainkon túli magyarság

- A népi kultúra táji tagolódása
- A magyar nyelvterület határainkon túli tájegységei

- Földrajzi elhelyezkedés, történelmi háttér
- A természeti környezet, az életmód jellemzői
- A táj szellemi kultúrájának érdekességei
- A táj jellegzetes népművészete - tárgykultúrája, díszítőművészete
- Kiemelkedő kézműves tevékenységek, fontosabb központok
- A közösségbetartozás kifejeződése
- Alkalmazkodás, asszimiláció, identitás
- Irányított gyűjtőmunkák

A saját tájegység népművészete

- Elhelyezkedés, természetföldrajzi adottságok, életmód, gazdálkodás
- A táj jellegzetes népművészete, tárgykultúrája, díszítőművészete
- A szellemi kultúra sajátosságai
- A táj fontosabb központjai
- Irányított gyűjtőmunkák

Népi iparművészet

- A hagyományos közösségek felbomlása
- A népi iparművészet jellemzői
- Változások, átfogalmazva beépítés, új igényekhez való igazodás
- Érték, stílus és a használó ember összhangja
- A népi kultúra, a népművészetmegőrzési lehetőségei
- A hagyományok és a közösségi értékek szerepe napjainkban
- A hagyományápolás lehetőségei
- Intézmények, rendezvények a népi kultúra szolgálatában
- Néprajzi szakirodalom: könyvek, folyóiratok

Rendszerezés

- A népi kultúráról tanultak áttekintése, rendszerezése
- A tárgyelemzésről és a gyűjtőmunkáról tanultak áttekintése

Vizsgamunka készítése

- Rajzokkal illusztrált tárgyelemzés, műleírás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet fogalmát, területeit
- a népi közösségek működésének és értékrendjének alapjait
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népművészet tanult tájegységeit: a magyar nyelvterület határainkon túli tájegységeit és a saját tájegységét
- a népi iparművészet jellemzőit
- a hagyományápolás lehetőségeit

Legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére, az esztétikai értékek felismerésére és megfogalmazására
- az egyes tárgyak funkcióját, helyét a népi kultúrában meghatározni
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára

- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a népművészet fogalmát, területeit
- a népi közösségek működésének és értékrendjének alapjait
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népművészet korszakait, a népi kézműves tárgyalkotás területeit
- a magyar nép, és a népművészet táji, történeti tagolódását
- a díszítőművészet eszközrendszerét
- az alapvető néprajzi szakirodalmat

Legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére, az esztétikai értékek felismerésére és megfogalmazására
- az egyes tárgyak funkcióját, helyét a népi kultúrában meghatározni
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

A Népművészet tantárgyművészeti záróvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Népművészet - max. 60 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Népművészet - max. 20 perc

A vizsga tartalma

A népművészet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozathoz mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete: a népművészetről, a hagyományos népi kézműves tárgyalkotó tevékenységekről, mesterségekről megszerzett tudása.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri népművészet mibenlétét, motívumrendszerét, korszakait, ágait és alkotásait
- ismeri a fa-, bőr-, textilművesség és népi fazekasság jellemzőit
- ismeri a magyar nyelvterület legfontosabb tájegységeinek népművészetét
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában
- tudja elemezni a megismert tárgyakat
- tud összehasonlító elemzéseket végezni
- tudja rendszerezni a népi kultúráról megszerzett ismereteit
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit

A vizsga értékelése

- Az írásbeli vizsga értékelése
  - megfigyelő, értelmező készség
  - összehasonlító, összegző készség
  - feladatmegoldó készség
  - tárgyismeret
  - fogalomismeret
  - tárgyelemző készség

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága
- kommunikációs készség

IV/6.2. MŰVÉSZETTÖRTÉNET

A *művészettörténet tantárgy* célja a tanuló érdeklődésének felkeltése és nyitottá tétele a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására. A tanuló kifejezőképességének fejlesztése a közös műelemzéseken és az egyes korokra jellemző legfontosabb stílusirányzatok megismerésén keresztül. Célja továbbá a művészettörténet emlékkönyvében való eligazodás elősegítése, az ismeretek beépítése a tanuló munkájába.

A *tantárgy feladata* a világkép és a képzőművészet viszonyának megismertetése. A művészet társadalomban betöltött szerepének bemutatása, az egyes művészettörténeli korok jellemző stílusjegyeinek összehasonlítása. Feladata a kortárs művészet bemutatása, a művészeti ágak kapcsolatának érzékeltetése. Az önálló tájékozódás képességének, az ismeretszerzés igényének kialakítása. Jelentős műemlékek, múzeumok, gyűjtemények, kiállítások látogatásával a szűkebb környezet iránti elkötelezettség előhívása. A művészettörténet jelentős alkotóinak és alkotásainak bemutatása az őskortól napjainkig.

A *művészettörténet tantárgy* oktatása szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a műhelyekben folyó tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor kapcsolatot keres a társművészetek felé is.

A tantárgy szabadon választható, emellett tananyag tartalma szervesen beépíthető a többi tantárgy oktatási folyamatába.

Alapfokú évfolyamok (A/3-6. évfolyamok)

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló érdeklődésének felkeltése a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására
- Közösén végzett műelemzéseken keresztül a művészet korszakaira jellemző legfontosabb stílusjegyek megismertetése
- Az ismeretszerzés igényének kialakítása, a művészet szerepének szemléltetése a különböző korszakokban és civilizációkban

Tananyag

Bevezetés

- A művészettörténet alapfogalmai - a művészet vizuális nyelve
- A művészettörténet helye és szerepe a tudományok között
- A képző- és iparművészet ágai, műfajai, jellemzői, kapcsolatuk, kölcsönhatásai

Őskor

- Az emberré válás folyamata - a művészet kezdetei
- Használati és kultikus tárgyak, ékszerek - a temetkezés legrégebb emlékei
- Plasztikák, idolkok, állatszobrok
- Barlang- és sziklarajzok, festmények
- A megalitikus kultúra emlékei

Mezopotámia

- A folyamközi birodalmak
- Sumérok, akkádok, babiloniak, asszírok, perzsák

Egyiptom

- Az egyiptomi társadalom - világkép, hitvilág
- Az egyiptomi kultúra időrendi áttekintése
- Az egyiptomi művészet konvenciói, stílusai, korszakai

A Kínai Birodalom

- A nagy dinasztiák időrendi áttekintése
- Hiedelemvilág, az ősök kultusza
- A Kínai Birodalom kultúrája: edények, plasztikák
- Festészet, tájképfestés, kalligráfia

Japán művészete

- A természet erőinek és az ősöknek tisztelete, sintoizmus
- Kínai befolyás, a buddhizmus elterjedése
- A zen buddhizmus és a művészet
- Teaszertartás, virágrendezés, tusfestészet

India művészete

- Indiai kultúrák, birodalmak áttekintése
- A buddhizmus eszmerendszere, elterjedése
- A hinduista hitvilág és kultúra

Afrika művészete

- Ősi birodalmak Fekete-Afrikában
- A kultúrák sokfélesége
- Az afrikai maszkok, mágia, ősök kultusza
- Plasztika, bronzszobrászat

A prekolumbián művészet

- Korai földművelő kultúrák
- Mítoszok, szertartás és építészet
- A közép- és dél-amerikai indián kultúrák áttekintése

Kréta és Mükéné

- A minoszi kultúra: építészet, festészet, plasztika

Az ókori görög művészet

- A görög kultúra nagy korszakainak áttekintése
- A városállamok és a társadalom felépítése
- Szellemisség, hitvilág, mitológia, tudományok, filozófia
- Az építészet új nyelvezete, oszloprendek, épülettípusok
- A szobrászat nagy korszakai
- Festészet, vázafestészet
- A hellenizmus kora

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az elemi kifejezési és ábrázolási módozatokat, és ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban
- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- a művészet különböző funkcióját az őskorban, a korai nagy kultúrákban és más földrészek művészetében
- az európai kultúra forrásait

Legyen képes:

- az egyes művészettörténeti korokra, korszakokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- a megismert művészettörténeti korok, korszakok időrendi áttekintésére
- a tanult korszakok műtárgyainak esztétikai és funkció-szemponutú elemzésére
- az Európán kívüli kultúrák művészetének megértéséhez szükséges szempontok és kulturális tényezők figyelembe vételére

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló világos kifejező képességének fejlesztése, a művészettörténet emlékanyagában való eligazodás biztosítása
- A tanuló felkészítése az önálló szóbeli műelemzésre az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozása, valamint az anyagok, műfajok, technikák, eljárások megismerése által
- Az önálló tájékozódás képességének és az ismeretszerzés igényének kialakítása

Tananyag

Az etruszkok

- A római kultúra kezdetei, görög hatások
- Az etruszk hitvilág, kultuszhelyek, sír építmények

Római művészet

- Róma kialakulása, felemelkedése és hanyatlása
- Új építészeti vívmányok, szerkezetek, épülettípusok
- A szobrászat új feladatok előtt - a portré
- Falfestmények, a jellegzetes római stílus kialakulása

Késő római és bizánci művészet

- A kereszténység eszmevilága, elterjedése
- A latin ókeresztény és a görög bizánci építészet legfőbb jellemzői, sajátosságai
- A mozaikművészet
- A kereszténység és az állam
- Egyházi táblakép-festészet, ikonok

A népvándorlás korának művészete

- A római birodalom bukása
- A nomád népek életmódja, hitvilága
- A honfoglaló magyarok művészete
- A Karoling Birodalom művészete
- Kultúra, vallás és képzőművészet

Az Iszlám Birodalom művészete

- Az iszlám kialakulása, felemelkedése, elterjedése
- Az iszlám építészet főbb épülettípusai, stílusjegyei
- A kalligráfia az iszlám művészetben

A román kor művészete

- A római katolikus egyház szerepe a kultúrában
- Szerzetesek, zarándokok, kolostorok
- Az egyházi építészet sokszínűsége
- A kereszténység képi nyelve
- Hódítások, keresztes hadjáratok

A gótika

- Gótikus építészet - gótikus katedrális
- Üvegablakok, gótikus szobrászat
- Az egyház megújítása
- A gótika sokszínűsége Európa országaiban

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- az európai kultúra első nagy korszakainak szellemi és társadalmi hátterét
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a tanult művészettörténeti korokban, korszakokban
- a római kortól a gótikáig a stílusok magyarországi vonatkozásait, megjelenési formáit
- múzeumokat, régészeti parkokat, műemlékeket

Legyen képes:

- az egyes művészettörténeti korokra, korszakokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- a megismert művészettörténeti korok, korszakok időrendi és térbeli áttekintésére
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló figyelmének ráirányítása a művészet kultúrában és a társadalomban betöltött helyére, a művészet folytonosságának és korról-korra változó jellegének bemutatása
- Az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek bemutatása
- Az önálló tájékozódás képességének, az ismeretszerzés igényének kialakítása
- A művészet saját múltjához, hagyományához való viszonyának megismertetése

Tananyag

A reneszánsz előzményei - trecento

- Művészet az itáliai városállamokban - a szellemi megújulás első jelei
- Vallási és világi építészet
- A plasztika és festészet az új igények szolgálatában
- Új stílus születése

A korai reneszánsz - quattrocento

- Kereskedők és mecénások
- Új keresztény művészet
- Vallási hagyomány és antik kultúra
- A művészet és a természettudományok viszonya
- Művészet és humanizmus

Az érett reneszánsz - cinquecento

- Az itáliai udvarok és az antik világ
- Városi palotaépítészet és a megújuló egyházi építkezések
- A pápaság és a művészetek
- A reneszánsz művészet Itálián kívül

A reneszánsz alkonya - manierizmus

- A manierizmus fogalma, jellemző stílusjegyei
- A manierizmus Itáliában, Spanyolországban és a Németalföldön

A barokk művészet

- A katolikus egyház diadala
- Az új szellemiség hatása az egyházi építészetre, festészetre, szobrászatra
- Európa világi építésze a királyi udvarokban
- A barokk festészet Itáliában, Spanyolországban
- A holland festészet aranykora
- Új témák, új megrendelők, új műfajok, portré, tájkép, életkép, csendélet

A rokokó művészete

- Művészi érzékenység, frivolitás, elegancia
- A rokokó és a vallásos művészet
- A rokokó portréművészete

A klasszicizmus

- Itáliai, görögországi és kis-ázsiai ásatások

- Új művészet az antik világ bűvöletében
- A klasszicizmus építészetének, szobrászatának, festészetének áttekintése

A romantika

- Szubjektivitás, erős érzelmi töltés
- A napóleoni birodalom
- A romantika az irodalomban, a filozófiában, a zenében
- A romantika Európa országaiban

A realizmus

- Valóságfeltárás, társadalomkritika
- A realista portréművészet és tájképfestészet

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- a művészettörténeti korok, korszakok legkiemelkedőbb alkotóit és jellemző alkotásait
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a művészettörténeti korokban, korszakokban
- az egyes korszakok kultúrtörténeti és világnézeti hátterét, társadalmi vonatkozásait
- a reneszánsztól a realizmusig terjedő korszakok változásainak jellemző törvényszerűségeit

Legyen képes:

- az egyes művészettörténeti korokra, korszakokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- a megismert művészettörténeti korok, korszakok időrendi áttekintésére
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban
- műalkotásokat elemezni tartalmi és formai szempontból

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló világos kifejező és érvelési képességének fejlesztése, az ismeretek a tanuló gondolkodásába és munkájába való beépülésének
- Az elemzések során a korok, korszakok kapcsolatainak, kölcsönhatásainak, egymásra épüléseinek kiemelése
- A modern művészet létrejöttének, művészi és társadalmi problémáinak, kérdésfelvetéseinek megértetése

Tananyag

Az impresszionizmus

- Új utak, új művészi szabadság
- Szemléleti forradalom a modern festészet történetében
- Pillanatnyi benyomások, érzések, hangulatok

Posztimpresszionizmus

- Pointillizmus
- Az ösztönök felszabadítása

- A belső lényeg megragadása

A századforduló építésze és képzőművészete

- Ipari forradalom - új igények, új anyagok, új építészeti feladatok
- A historizmus, akadémizmus, eklektika
- Szecesszió
- Szakítás, szembe fordulás az akadémizmus világával

A XX. század első fele

- A klasszikus modernség, a klasszikus avantgarde irányzatai

Expresszionizmus

- A primitív művészet felfedezése

Fauvizmus

- A modern francia festészet kolorista irányzata

Kubizmus

- A látvány felbontása mértani alapformákra
- Autonóm képalkotás
- Újítások az építészetben

Organikus és funkcionalista építészet Futurizmus

- Gépek kultusza. Mozgás, dinamizmus

Absztrakt művészet

- Utalásszerű kapcsolódás a külső tárgyi világhoz
- Megszületik a nem ábrázoló, nem tárgyi és nem figurális művészet
- Művészet a két világháború között

Konstruktivizmus

- Geometrikus alakzatok síkon és térben
- Festészet, függőleges, vízszintes irányok, tiszta színek

Dadaizmus

- Antiművészet - a háború ellen, az esztétikai és erkölcsi konvenciók ellen
- A konceptuális művészet előfutára

Szürrealizmus

- A belső felszabadítása, automatizmus

Bauhaus

- Az építőműhely. Előkurzus - kézműves mesterség - ipari formatervezés

Művészet 1945-től napjainkig

- A modernizmus megújítása

Absztrakt expresszionizmus

- Felfokozott érzelmi hatások

- Tasizmus, akciófestészet

Pop art

- Jóléti társadalom, reklámok, tömegtermékek, társadalomkritika

Hiperrealizmus

- Fényképszerű valóságűség

Op-art, kinetikus művészet

- Tiszta optikai hatások, tiszta szerkezetek- mozgás, fényeffektusok

Minimal art, konceptuális művészet

- Gondolati tartalmak feltárása
- A kreatív gondolat fontosabb, mint maga a mű

Napjaink művészete - kortárs művészet

- Land art, body art, performance, happening, totális művészet
- Az építészet új útjai
- A posztmodern változatai

Vizsgamunka készítése

- Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- a művészettörténeti korok, korszakok legkiemelkedőbb alkotóit és jellemző alkotásait
- egyes kiemelkedő műalkotások befogadás-történetét és utóéletét
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait, ezek forradalmian megváltozó esztétikumát és funkcionalitását a 19-20. században
- az egyes irányzatok kultúrtörténeti és világnézeti hátterét, társadalmi vonatkozásait
- a modern művészet létrejöttének főbb állomásait, motivációit, korabeli fogadtatását

Legyen képes:

- a megismert művészettörténeti irányzatok időrendi áttekintésére, összehasonlítására
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban
- érteni és értékelni a művészet kísérletező megnyilvánulásait, jelentőségét a későbbi korokra nézve

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- az elemi ábrázolási módozatokat (konvenciókat), és ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban
- a művészettörténeti korok, korszakok, irányzatok főbb stílusjegyeit és legkiemelkedőbb alkotóit, alkotásait

Legyen képes:

- műalkotásokat elemezni a témák és stíluselemek szempontjából

- eligazodni és szelektálni a tárgy- és környezetkultúra világában
- az egyes művészettörténeti korokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- művészeti, esztétikai élmények felidézésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban
- a megismert művészettörténeti korok időrendi áttekintésére

A művészettörténet tantárgyművészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Művészettörténet - max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

- max. 15 perc

A vizsga tartalma

Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatait az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozathoz mérhető legyen a tanuló művészettörténeti ismerete, az építészetről, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetéről, szobrászatról, a képzőművészeti ágak műfajairól megszerzett tudása, ismeretszerző igénye.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri az egyes művészettörténeti korok, korstílusok kifejezési szándékát és módját
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit
- ismeri fel a művészettörténeti ágak kapcsolatát
- képes a műalkotások önálló elemzésére

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- befogadó, megfigyelő, eligazodó készség
- összehasonlító készség
- műelemző készség
- műfaj- és stílusismeret
- műtárgyismeret
- fogalomismeret

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága
- kifejező és érvelési képesség

Továbbképző évfolyamok (T/7-10. évfolyamok)

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A már megismert művészettörténeti korok új összefüggésbe helyezése, formanyelvüknek és stílusjegyeiknek vizsgálatával összehasonlító elemzések végzése
- A művészeti ágak kapcsolatának bemutatása
- Műemlékek, múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával a szűkebb környezet iránti elkötelezettség kialakítása

Tananyag

Primitív művészet egykor és ma

- Afrika, Ausztrália, Óceánia, Amazónia törzsi művészete
- Észak-, Közép- és Dél-Amerika indián kultúrái
- Hitvilág, stílusok, szertartások, testfestés, tetoválás

A primitív művészet hatása a magas művészetre

- A XX. századi izmusok és az ősművészet, illetve primitív művészet
- A primitív kultúrák és napjaink művészete

Népművészet

- A népművészet fogalma, megközelítése
- Hagyomány, életmód, szokások, zene, tánc, viselet, tárgyak
- A népművészet tárgyi emlékei Magyarországon
- Életmódváltás és népművészet - a népművészet napjainkban

A városi folklór

- Az ipari forradalom és a fogyasztói társadalom hatása a klasszikus népművészetre
- Új életforma, új anyagok, új műfajok a városi folklórban
- Graffitik, tetoválás
- A szubkultúrák művészete

A naiv művészet

- A magas művészet és a naiv művészet viszonya
- Utak a népművészetből a naiv művészet felé
- A világháborúk művészete: életmód, emlékek, tárgyak

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a művészettörténet főbb korszakait, stílusait, stílusjegyeit
- a prehisztorikus és a nem európai kultúrák művészetének lényeges sajátosságait
- a különböző művészeti jelenségek mögött húzódó világnézeti, társadalmi hátteret
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a különböző kultúrákban, illetve különböző társadalmi rétegekben

Legyen képes:

- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban

- összefüggéseket találni a különböző korszakok és kultúrák jelenségei között
- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában
- elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- értelmezni a kortárs művészet hagyományokhoz való viszonyát

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A már megismert művészettörténeti jelenségek új összefüggésbe helyezése, azok formanyelvének és stílusjegyeinek, vizsgálatával összehasonlító elemzések végzése
- A klasszikus kultúra lényegi vonásainak megvilágítása, irodalmi, mitológiai és történeti forrásainak megismertetése, a nyugati civilizációra gyakorolt hatásainak érzékeltetése
- A művészeti ágak kapcsolatának bemutatása, a műfajhatárok elmosódásának és a műfajok közötti átjárás lehetőségeinek érzékeltetése
- Műemlékek, múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával a szűkebb környezet iránti elkötelezettség kialakítása

Tananyag

Az ókori görög művészet gyökerei

- Előzmények - a minoszi kultúra
- Hatások - a hellén kultúra kialakulásának körülményei

Az archaikus, a klasszikus és a hellenisztikus művészet

- Hasonlóságok, különbözőségek
- Kölcsönhatások, egymásra épülés
- A hellén kultúra hatásai Itáliától az Indusig
- Helyi sajátosságok, új kulturális áramlatok

Etruszk művészet

- Híd a görög és a római művészet között
- Görög hatások és hagyományok
- A római kultúra kezdetei

Az ókori Róma művészete

- Görög, etruszk hatások
- Görög emlékek, görög mesterek Itáliában
- Másolatok, műgyűjtés
- A provinciák művészete
- A klasszikus római művészet hatása a barbár kultúrákra
- Róma hatása a bizánci művészetre
- Róma hatása a korai keresztény művészetre

Reneszánsz - az antikvitás újjászületése

- Ásatások, tárgyi emlékek
- Antik eszmények, formák és kánonok
- Az antik filozófia újjászületése
- Művészet és humanizmus

Klasszicizmus

- Utazások, rajzok, metszetek
- Itáliai, görögországi és kis-ázsiai ásatások
- Gyűjtemények, múzeumok
- Az antikvitás, mint a klasszicizmus alapja
- Az antikvitás a magas művészetben és a hétköznapokban (ruházat, bútorok)

Az antik hagyományok hatása a XX. századi művészetre

- A klasszicizmus és a szocialista realista építészet és művészet
- Az antik kultúra és a klasszicizmus hatása a Harmadik Birodalom művészetére
- Az antik kultúra hatása napjainkban

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a klasszikus antik művészettörténeti korok és az európai művészeti korszakok sajátosságait
- a művészettörténeti korok (korszakok) legfontosabb alkotóit és alkotásait
- az antik mitológia, irodalom és történelem legfontosabb epizódjait, szereplőit
- a nyugati kultúra egyes korszakainak viszonyulási módját az antik örökséghez

Legyen képes:

- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban
- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában
- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- jellemző ikonográfiai témák felismerésére, elemzésére, változatainak értelmezésére

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A megismert művészettörténeti jelenségek új összefüggésbe helyezése
- A különböző vallási jelenségek és a képzőművészet kapcsolatának elemzése, az általános törvényszerűségek és sajátosságok felismerése
- Az ideológia meghatározó szerepének érzékeltetése a művészeti jelenségekben

Tananyag

Egyiptom hiedelemvilága, életmódja, kultúrája és művészete

- Sokistenhit - az élet folytatása a túlvilágon
- Az Amarna-kor (Ehnaton birodalma) és hatásai

Mezopotámia művészete

- Sumer és akkád művészet és hitvilág
- Babiloni és asszír művészet és hitvilág
- Az ókori Irán művészete és hitvilága

A Közép-Kelet művészete

- Pártusok és szasszanidák

Az iszlám művészete

- Az iszlámvallás, világmagyarázat és életszemlélet, valamint a művészet
- Az iszlám gondolatvilág - a távol-keleti bölcselet és a nyugati eszmerendszerek összehasonlítása

Az ókori és a klasszikus India kultúrája és művészete

- A buddhizmus és a művészet
- A hinduizmus és a művészet

Délkelet-Ázsia művészete

- India és a buddhizmus hatása a helyi kultúrákra

Kína művészete

- A buddhizmus, taoizmus és konfucianizmus hatása a művészetre
- Tibet és Kína hiedelemvilága, kultúrája és művészete

Japán művészete

- A sintoizmus és a művészet
- A zen-buddhizmus hatása a művészetre

Zsidó művészet

- A zsidó hiedelemvilág, életmód, kultúra és művészet
- A zsidó világszemlélet, a hellén filozófiák és a keresztény gondolatvilág összehasonlítása

A keresztény művészet

- A kereszténység kialakulása, elterjedése és eszmerendszere
- A korai kereszténység és a művészet
- A késő római és a bizánci művészet

A kereszténység és az állam

- A kelta kereszténység Írországból és Észak-Angliában
- Kultúra, vallás és képzőművészet a Karoling Birodalomban

A keresztény Európa a román kor idején

- A kereszténység és a hatalom
- Hódítások és kereszties hadjáratok

A keresztény Európa a gótika idején

- Fellendülés, pénz és hatalom a városokban
- A gótika virágzása és az egyház

Pogány motívumok a keresztény világban

- A szakrális művészet és a reneszánsz
- A pápai udvar hatása a művészetekre

A reformáció hatása a művészetre

- Az új eszmék hatása az életmódra, kultúrára
- Új megrendelői réteg, új igények, új műfajok

A katolikus egyház diadala

- A barokk művészet gyökerei
- Az ellenreformáció hatása a művészetre
- Új optimizmus, pompa, fényűzés

Keresztény szellemiségű művészet a barokktól napjainkig

- Hittérítés és művészet- a gyarmatok művészete
- Keresztény eszmeiség és helyi hiedelemvilág keveredése

A felvilágosodás művészete

- Ráció és művészet
- Ateista művészet

Művészet az ideológiák szolgálatában

- A szocialista realizmus művészete
- A Harmadik Birodalom művészete

Ideológiák napjaink művészetében

- Szubkultúrák, csoport ideológiák
- Kvázi kultuszok, rítusok
- Magánmitológiák

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a művészettörténeti korokat és irányzatokat, azok főbb stílusjegyeit
- a főbb vallásokat, azok mitológiáit, rítusait, teológiáját
- a kereszténység tanítását, történetét, egyházi művészetét
- a kereszténység helyét, szerepét az európai kultúra egyes korszakaiban

Legyen képes:

- tájékozódni a vallástörténet és a művészettörténet nagy korszakaiban
- önálló, alkotószellemű elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- felismerni és elemezni az egyes műalkotások mondanivalóját és közösségi szerepét

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A 19-20. századi művészetről tanultak új megvilágításba helyezése
- A művészet társadalmi funkciója, a társadalmi konvencióval való konfliktusa
- A művészeti törekvések és folyamatok létrejöttének és társadalmi fogadtatásának megértetése

Tananyag

Realizmustól az impresszionizmusig

- Az uralkodó ízlés klasszikus felfogása és a pillanatnyi benyomásokat rögzítő új való-ságfelfogás ellentéte

Az impresszionizmustól a fauvizmusig

- A művészet és a nyilvánosság újfajta kapcsolata
- Tudományos megalapozottság - rendszerezésre való törekvés
- Egyéni stílus, expresszív motívumhasználat

Az építészet és az ipari forradalom

- A hagyományos neo irányzatok és az új építészeti mozgalmak
- Az új építészeti feladatok kihívásai és a rájuk adott válaszok

A szecesszió

- Nyílt szembenállás, szakítás az akadémizmus felfogásával
- A szecesszió és az alkalmazott művészetek

Az avantgarde irányzatai és a hivatalos művészet

- A hagyománytisztelő és az úttörő művészet viszonya

Úttörők és epigonok

- Magányos alkotók és iskolák
- Az avantgarde művészet utóélete

Művészet és társadalom

- Művészet és politika
- Agitatív művészet
- Tiltott, túrt, támogatott művészet
- Művészet a rendszerváltozás után

Művészet és kommunikáció

- Művészet és manipuláció
- Művészet és üzlet
- A magas művészet és a közönség
- A giccs fogalma

Kortárs művészet

- Klasszikus hagyományok és azok tagadása
- Mesterségbeli tudás és eszköztelen művészet
- Professzionális és amatőr művészet
- Művészet és közönség

Vizsgamunka készítése

- Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében
- a művészet fogalmának „kitágulását” a 19-20. században
- a művészet társadalmi, ideológiai meghatározottságát, művészet és társadalom konfliktusainak különböző példáit

- a művész szerepének, feladatának, magatartásformáinak okait és következményeit a különböző korokban

Legyen képes:

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- ismertetni konkrét példákon keresztül a művészet társadalmi funkcióinak pozitív és negatív vonatkozásait, művészet és társadalom konfliktusainak lehetőségét
- önálló, alkotószellemű műelemzésre, vélemények ütköztetésére, vitakészsége fejlesztésével; más nézetek, vélemények megértésére, elfogadására

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében
- tudja olvasni, elemezni a tanult műalkotásokat

A tanuló legyen képes:

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában
- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban
- ismertetni az adott kor kiemelkedő alkotóinak munkásságát és elemezni alkotásaikat
- felismerni koronként jellemző alkotásokat a tárgy- és környezetkultúra világából
- önálló, alkotói szellemű műelemzésre, vélemények ütköztetésére– elfogadására

A Művészettörténet tantárgyművészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama: Művészettörténet - max. 60 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama: - max. 15 perc

A vizsga tartalma

Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatható mérhető legyen a - tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, elemző, összehasonlító képessége, az építészetéről, grafikáról, festészetéről, szobrászatról, azok műfajairól, alkotóiról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri művészettörténeti korok lényeges alkotóit és alkotásait
- ismeri a művészettörténeti korok sajátosságait
- tudja elemezni a megismert műalkotásokat
- tud összehasonlító elemzéseket végezni
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- befogadó, értelmező, eligazodó készség
- összehasonlító készség- műelemző készség
- műfaj- és stílusismeret
- műtárgyismeret
- fogalomismeret

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága
- kommunikációs készség

V. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

V/1. A TÁNCMŰVÉSZETI ÁG CÉLRENDSZERE

A táncművészeti ág a választott táncos formanyelv elsajátításán keresztül a tanulók mozgáskultúrájának fejlesztését szolgálja. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára, hogy az életkoruknak megfelelő táncos mozgásműveltségre tegyenek szert. A képzés a mozgásélményen, az egészséges életmód iránti igény kialakításán túl lehetővé teszi, hogy a tanulók a táncos közösségi élet részesei legyenek, hogy műértővé, műélvezővé váljanak, vagy az adott táncos formanyelv művészeként, tanáráként tevékenykedjenek a jövőben. A táncművészeti ág képzése erősíti a kulturális tudatosságot és értékválasztást, arra törekszik, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi táncos alkotótevékenységek iránt, segítse a szocializációs folyamatokat, és élményt jelentsen minden résztvevő (tanuló, szülő, pedagógus) alkotó- és befogadó számára. A táncolni tudás képességfejlesztése, a táncos improvizatív technikák alkalmazása, táncetűdők, koreográfiák létrehozása és színpadi bemutatása, a táncanyag korszerű szemléletű újraalkotása, új értékek létrehozása, minden tanszak elvárásrendszerében jelen van. A komplex táncos képességfejlesztés a testre és a lélekre, az egész személyiségre irányul. A komplexitás tantárgyi szinten is megvalósul, építünk a tantárgyi és tantárgyközi kapcsolódási lehetőségekre, valamint a művészeti ágon belüli és a művészeti ágak közötti szakmai és módszertani fejlesztések eredményeire is.

A program integrált óraszervezési lehetőséget biztosít arra, hogy a hasznos, gyakorlati tudás megszerzése az elméleti ismeretek integrálásával és gyakorlatorientált feldolgozásával valósulhasson meg. Az integrált óraszervezés olyan óraszervezési mód a balett, társastánc és a néptánc tanszakokon, amely a főtárgy órakeretében valósul meg, komplex módon a gyakorlati tevékenységhez, a főtárgyhoz kapcsolja valamely elméleti tantárgy tananyagának elsajátítását, gyakorlati feldolgozását. A tanuló mindkét tantárgyból osztályzatot kap, továbbá a Helyi tantervben rögzített elméleti témakörök, tételek és feladatok szerint a tanuló művészeti alapvizsgát és művészeti záróvizsgát tehet.

A TÁNCMŰVÉSZETI ÁG ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a táncművészeti ágon

Szakmai kompetenciák

A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése, a test felkészítése a táncos tevékenységre

A testi-kinesztetikus érzékelés, a mozgáskogníció, mozgástudatosság kialakítása

A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó és alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Ritmika, plasztika, dinamika, és energia tényezőinek, törvényszerűségeinek, szabályainak alkalmazása

A tánc általánosan jellemző vonásainak, stílusának, struktúrájának, funkciójának, jellemzőinek ismerete és gyakorlati alkalmazása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak ismerete, alkalmazása, a tudatos térszervezés megvalósítása

A hagyományos népi és egyéb játékok, természetességének megőrzése, a játéköröm kialakítása

A táncokhoz kapcsolódó énekek, különböző koreográfia zenék, zenei kíséretetek, hangszerek, jellemző viseletek, jelmezek szokások és a társasági, közösségi táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismerése, improvizáció, táncetűd, koreográfia bemutatása

A táncos viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása

Előadói táncos magatartás kialakítása, a tartalom és a forma egységének érvényesülése, érzelmek kifejezése

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak, történeti háttérének, valamint a kortárs táncművészet hazai és nemzetközi alkotóinak megismerése, táncelőadások látogatása

A szaknyelv megismerése és alkalmazása, idegen szavak, kifejezések alkalmazása

Személyes kompetenciák

Művészi, előadói kifejezőkészség, érzelmek kifejezése

Alkotói képzelet, a kreativitás, hatáskeltés, önkifejezés, esztétikai érzék fejlesztése

Az érzelmi intelligencia fejlesztése

Nyitottság, a múlt és a jelen értékeinek befogadásának támogatása

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmód kialakítása

A nonverbális és verbális kommunikáció, a döntésképesség fejlesztése, véleményalkotás érvelés és értékelés kultúrájának kialakítása

Helyzetfelismerő problémamegoldó, mérlegelő és absztrakt gondolkodás, a figyelemmegosztás fejlesztése, a flexibilitás elősegítése.

Egészséges és környezettudatos életmód értékeinek, jelentőségének tudatosítása, a külső megjelenés - testtartás, ápoltság, öltözködés – igényességének kialakítása

Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll, kitartó munka és elkötelezettség kialakítása, a saját erőforrások felismertetése és aktivizálása

A társművészetek megismerése iránti igény kialakítása

Társas kompetenciák

Kezdeményezőképeség, egyéni és közösségi feladat- és szerepvállalás támogatása, az egyéni és a közösségi érdekek összehangolása

A csoportos, közösségi alkotás és együttműködés örömeinek megélése, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A kapcsolatteremtő és alkalmazkodóképesség, fejlesztése, szociális tanulás támogatása

Szociális érzékenység fejlesztése, a segítő attitűd kialakítása

A befogadó, elfogadó szemlélet, a társak felé irányuló figyelem és a közösségi szemlélet erősítése, a szabálytudat, a csoportnormák kialakítása és betartása, a normáknak megfelelő viselkedéskultúra megvalósítása, a konfliktusmegoldó képesség fejlesztése

A csoportfeladatok, projektek során a kölcsönös elfogadáson, egymás tiszteletén alapuló együttműködés kultúrájának kialakítása

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás, hatékony önálló tanulás és ismeretfeldolgozás, a tanulói tevékenységek tudatos tervezése

Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló elemző szemlélet kialakítása

Önálló ismertszerzés során, valamint az archív felvételek tanulmányozása és elemzése során digitális anyagok, eszközök alkalmazása

A kreatív alkotói folyamatok megismerése és megvalósítása

Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának, újrafogalmazásának támogatása más környezetben
Nyitottság az alternatív tanulásszervezési formák, projektek, tematikus közösségi alkalmak megvalósítására, a társművészeti ágakkal közös együttműködésre

Részvétel a tanórán kívüli szakmai tevékenységeken, rendezvényeken, tehetséggondozó műhelyfoglalkozásokon

Felkészülés a szakirányú továbbtanulásra

V/2. NÉPTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. Lehetőséget biztosít a magyar paraszti kultúra értékeinek közvetítésére, a nemzeti identitás erősítésére és a nemzeti összetartozás érzésének elmélyítésére, jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a **magyar néphagyomány élő formában is fennmaradjon.**

A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését.

A népi játék és a néptánc tanítása eszköz a személyiség sokoldalú fejlesztésére, olyan komplex hatásmechanizmussal bír, amely egyaránt hat a testre és a lélekre. A program lehetővé teszi más művészeti ágon alkalmazott módszerek, tanulástervezési technikák, stratégiák beépítését és alkalmazását, amelyek a komplex személyiségfejlesztést segítik és szakmai és pedagógiai módszertani megújulást eredményeznek.

A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat.

A kárpát-medencei táncgyógyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A táncanyag szabad kiválasztásának elve érvényesül, amely sokszínű év végi vizsgabemutatót eredményez. A helyi táncanyag, táncgyógyomány tanításának elsődlegessége, végig kísérheti az egész oktatási folyamatot. A program lehetőséget biztosít a nemzeti táncanyagok beépítésére és tanítására.

Nagy hangsúllyal szerepel a programban a technikai felkészültség megalapozása, a **táncolni tudás képességének kialakítása és fejlesztése**, amely során a tanulók alkalmassá válnak a táncok újraalkotására, szabad és kötött formájú megjelenítésére.

A tanterv nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. **A program az integrált óraszervezéssel lehetőséget biztosít arra, hogy a hasznos, gyakorlati tudás megszerzése az elméleti ismeretek integrálásával, gyakorlatorientált feldolgozásával valósulhasson meg. A néptánc főtárgy óráin sajátíthatják el a tanulók a Helyi tantervben meghatározott folklórismeret témakörök gyakorlati és elméleti ismereteit. Mindkét tantárgyból szerez osztályzatot a tanuló.**

A tananyag spirális elrendezése elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy

Népi játék (1-2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy

Folklórismeret (3-6. alapfokú évfolyamon) önálló tantárgyként, **vagy**

Folklórismeret a néptánc tantárgyhoz kapcsolódóan, tantárgyi integrációban is tanítható

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban

Folklórismeret önálló tantárgyként, **vagy**

Folklórismeret a néptánc tantárgyhoz kapcsolódóan, tantárgyi integrációban is tanítható

Választható tantárgyak

Népi játék (1-2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Táncjelírás-olvasás (9-10. továbbképző évfolyamon)

Folklórismeret a néptánc tantárgyhoz integráltan (7-8. továbbképző évfolyamon)

Tánc történet (9-10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző (E)		Alapfok (A)						Továbbképző (T)			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	3-(4)	3-(4)	3-(4)	3-(4)	3-(4)	3-(4)	3-(4)	3-(4)
Kötelező tan- tárgy					1-(0)	1-(0)	1-(0)	1-(0)				
Kötelezően vá- lasztható tan- tárgy												
Választható tan- tárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	(1)-2	(1)-2	(1)-2	(1)-2
Összes óra:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az Összes óra rovatában az első **szám a** heti minimális **óraszámot jelöli**, a második **szám a** szakmai program **megvalósítása során** az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggon-
dozás számára is időkeretet biztosít.

**Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált órászervezés le-
hetőségét figyelembe véve a tantárgyi óraszámok tanéven belül átcsoportosíthatók.**

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a to-
vábbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanu-
ló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin
részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és elméleti részből áll

A vizsga tantárgyai

Néptánc

Folklórismeret

A néptánc vizsga módja és időtartama

Csoportban 5-10 perc, gyakorlati vizsga, továbbá

Egyénekenként, illetve párban: 2-3 perc, gyakorlati vizsga

A néptánc vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása.

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyéenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják - a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból.

A vizsga értékelése

Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét

Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása, előadásmód

A folklórismeret vizsga módja és időtartama

Írásbeli vizsga csoportban 30-40 perc, **vagy**

Szóbeli vizsga, egyénileg, 5-8 perc

A folklórismeret vizsga tartalma

Az írásbeli vizsgateszt, vagy a vizsga feladatlapja, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz.

A szóbeli vizsgán a tanulók egy a tétel kihúzása és kidolgozása után önállóan számolnak be tudásukról.

Választható témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Emberélet forduló

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.

Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése.

Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és elméleti részből áll

A vizsga tantárgyai

Néptáncgyakorlat és elmélet

Választható vizsgatárgyak: folklórismeret, **vagy** tánc történet

A néptánc vizsga módja és időtartama

Egyénekenként, illetve párban: 8-10 perc, gyakorlati vizsga

A néptánc vizsga tartalma

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tétel-sort
- A tételesor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A folklórismeret, vagy tánc történet vizsga módja és ideje

Írásbeli vizsga csoportban, 30-40 perc, elméleti vizsga, **vagy**
Szóbeli vizsga egyénileg, 5-8 perc, elméleti vizsga

A folklórismeret, vagy tánc történet vizsga tartalma (választható vizsgatárgyak)

- Az írásbeli vizsgateszt, vagy a vizsga feladatlapja, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz.
- A szóbeli vizsgán a tanulók a tétel kihúzása és kidolgozása után önállóan számolnak be tudásukról.

Választható témakörök folklórismeret tantárgyból

Jeles napok
Munkavégző ünnepek
Emberélet fordulói

Választható témakörök tánc történet tantárgyból

Az őskor táncművészete
A középkor jellemző táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete
Gyöngyösbokréta mozgalom
Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
Hazánk jeles alkotói és műveik

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

A tananyagtartalom elsajátításának mértéke

Az összefüggések ismerete

A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

V/3. NÉPTÁNC TANSZAK TANTÁRGYAI

V/3.1. NÉPI JÁTÉK

Az előképző évfolyamainak fő célja maga a játéktevékenység, az önfelelt és természetes játékelmény megélése, a táncos tevékenység megszerettetése, a hétköznapi és a táncos mozgásformák élményszerű alkalmazása, a mozdulatípusok tudatosítása, a táncolni tudás képességfejlesztésének megalapozása, a szabad improvizációs mozgás és a közösségi táncélmény felfedezése.

Előkészítő évfolyamok (E)

E/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Testséma és percepciófejlesztés
- Kinesztetikus érzékelés
- Testi, motoros képességek, nagymozgások
- Egyensúlyérzék
- Mozgásmegfigyelés, mozgáskövetés, utánpótlás, fantázia
- Improvizációs képességek
- Szocializációs folyamatok, szabálytudat, önfegyelem
- Közösséghez tartozás

Tananyag

Játékok: ismerkedő, névtanuló drámajátékok, tanulómegismerő, asszociációs játékok, energetizáló, figyelmet, koncentrációt kialakító játékok, csapatépítő játékok.

Bemelegítés: sportjátékok, mozgásos drámajátékok, zenés bemelegítés a testrészeken általános átmozgatása különböző tempójú és hangulatú zenére.

Tánctechnika: hétköznapi mozgások, játékokhoz kapcsolódó mozgások tudatosítása, mozdulattípusok megismerése különböző táncok zenéjére, térjátékok, térforma gyakorlatok

Alapvető mozdulattípusok megismerése, tudatosítása: járás, lépés, szökellés, futás, ugrás, forgás a gyermekjátékokban és népzeneire

Népi gyermekjátékok, sportjátékok, küzdő karakterű játékok, mozgásos drámajátékok

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes löktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados löktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre-hátra, jobbra-balra, lent-fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Táncgyakorlat: polgári táncok, moldvai táncok, ugrós elemek, eszközhasználat, improvizáció és táncetűd.

Játékfűzések: a tanult népi gyermekjátékokból

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre.

E/2 évfolyam

Fejlesztési feladatok

-A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során

-Kinesztetikus érzékelés, mozgásmemória, téri tájékozódás fejlesztése

-A ritmus-tér-térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban

-Az ugrás és forgástechnika fejlesztése gyermekjátékokkal

-A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése,

-A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása, valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése

-Improvizációs képességek fejlesztése

-Szocializációs folyamatok, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség

-A fantázia, a belső képi- és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése

Tananyag

Játékok: tanulómegismerő, társas együttműködést segítő, önismeretet segítő drámajátékok, népi gyermekjátékok, figyelmet, koncentrációt kialakító játékok

Bemelegítés: sportjátékok, mozgásos drámajátékok, zenés bemelegítés a testrészek általános átmozgatása különböző tempójú és hangulatú zenére.

Tánctechnika: a népi gyermekjátékokhoz kapcsolódó mozgások tudatosítása, mozdulattípusok megismerése, térjátékok, térforma gyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, szöveg (kiszámo-

lók, mondókák, szokásszövegek) és mozgás összekapcsolása, különböző mozdulattípusok összekapcsolása, forgásgyakorlatok

Népi gyermekjátékok, sportjátékok, küzdő karakterű játékok, mozgásos drámajátékok

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok) ritmusgyakorlatok

Irányok, alakzatok (előre-hátra, jobbra-balra, lent-fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Táncgyakorlat: polgári táncok tananyagának bővítése, moldvai táncok tananyagának bővítése, ugrós, lassú és friss csárdás elemek, improvizáció, táncetűd, koreográfia

Játékfűzések (a tanult népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is.

Követelmények az előképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

A testsémákat, az oldaliságot

A teret, amelyben mozog, játszik, táncol, a tér fő irányait

A közösségi téralkotás alapformáit: kör, félkör, sor, oszlop, átló, szórt alakzat, oktató alakzat

A mozdulattípusok elnevezését, megvalósítását

A támaszték fogalmát

A gesztusmozdulatokat a népi gyermekjátékokhoz kapcsolódóan

A hétköznapi és a táncos mozgás közötti különbséget

A csoportnormákat, szabályokat

A tanult mondókák, kiszámolók, versek szövegét, a játékokat

A gyermekdalok, népdalok szövegét és dallamát

A véleményformálás szabályait, a pozitív társértékelést

A tanuló legyen képes

A téri tájékozódásra, viszonyításra, a távolság felmérésére

A jobb és baloldal és az előre-hátra irányok felismerésére

Az önfelelt játékra, játékkezdemenyezésre

A táncélmény közösségi megélésére, a tanult polgári és moldvai táncokon keresztül

Felelősségvállalásra, a társakkal való együttműködésre, az érintés elfogadására, az alkalmazkodásra

Mások véleményének elfogadására

Az instrukció megértésére, megvalósítására, instrukció adására

Néhány táncelem szabad improvizációjára

V/3.2. NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve alakuljon az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

Alapfokú évfolyamok (A)

Az alapfok első és második évfolyamán a táncos képességfejlesztés középpontjában a támasztékszerkezet és a gesztus tudatosítása, plasztikai, ritmikai és dinamikai megjelenítése, a néptánc alapmozdulatok (csárdás, cifra, bokázó, lengető) technikai megvalósítása és tudatosítása, a tánc és a zene összefüggéseinek felfedezése áll. A táncélményt a kiválasztott táncanyagok motívumainak megismerése, improvizatív és etűdszerű bemutatása nyújtja.

Az alapfok harmadik negyedik évfolyamán a test tudatos formálása, az állóképesség növelése, többféle tánctechnika alkalmazása, a táncismeret bővítése (tájegységek táncai, tánctípusok), a férfi és női szerepek tudatosítása, az összerendezettség és a tánc esztétikájának felfedezése dominál.

Az alapfok ötödik hatodik évfolyamán a táncmotívumok funkcióinak megértése, a táncszerkesztés elveinek felfedezése, (tájegységek, tánctípusok, táncrend) a stílusismeret kialakítása, a plasztikai, ritmikai, dinamikai sokszínűség megélése, valamint a megszerzett ismeretek rendszerezése kerül a középpontba. Az alapfok hatodik évfolyamának tervezésekor figyelembe kell venni azt is, hogy a művészeti alapvizsga sikeres megvalósítása a legfontosabb stratégiai cél.

A/ 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Koordinációs, kondicionális képességek, variációs és viszonyítási képességek fejlesztése a játéktevékenységek központi szerepének és természetességének megőrzésével
- A kinesztetikus érzékelés támogatása
- Affektív, kognitív tényezők erősítése
- Zenei érték, ritmusérték, téri tájékozódás, kreativitás, belső képi gondolkodás fejlesztése
- Támaszték szerkezetváltás fejlesztése az alapmotívumok megismerése során

A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség fejlesztése

Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Játékok: játékok bővítése, párválasztó játékok, énekes-táncos népi gyermekjátékok vonulóképű játékok, drámajátékok, dramatikus játékok

Bemelegítés: sportjátékok, mozgásos drámajátékok, zenés bemelegítés a testrészek általános átmozgatása különböző tempójú és hangulatú zenére.

Tréning: az állóképesség fokozatos növelése, az izomzat erősítése, nyújtás, levezetés

Tánctechnika: mozdulatkombinációk, támaszték-váltás gyakorlatai, ugrástípusok, alapmotívumok (csárdás, cifra, lengető, bokázó) megismerése különböző tánczenére, az alapmotívumok plasztikai, ritmikai, dinamikai gyakorlatai, gesztusgyakorlatok, alapmotívumok és gesztusgyakorlatok, egyszerű csapáselemek.

Táncgyakorlat

- Az ugrós és a csárdás előkészítő gyakorlatok
- Ugrós táncelemek
- Csárdás táncelemek
- Eszközhasználat (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, seprű, üveg)
- Polgári táncok tananyagának bővítése
- Moldvai táncok tananyagának bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lüktetés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományőrzés: saját tánc régió gyermekjátékai és táncai

Ismeretek, fogalmak: a táncokhoz kapcsolódóan, integrált tartalmak (földrajz, történelem, zene, folklorisztika)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot.

A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánc-technikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidőzésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására.

A/2 évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A támasztékváltás tudatosítása,
- A zenei érzék, ritmusérzék, mozgáskoordináció
- Eszközkezelés technikájának fejlesztése,
- A térdhasználat tudatosítása, a tánc hangsúlyának felfedezése
- Megfigyelő és elemző képesség

- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése

- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes-táncos népi gyermekjátékok: a játéktudás bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós tánci közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
- A Dunai táncdialektus eszközös tánci közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós-eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hoszszúfurulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot.

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre.

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus-tér-térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység, illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a befogadó elfogadó attitűd, valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes-táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör- és páros táncok előkészítése **Táncgyakorlat:**

- A Dunai táncdialektus ugrós-eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése

- A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése

- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós-eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját tánc régió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós, valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására.

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, az elfogadó attitűd, valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánc technika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat

- A Dunai tánc dialektus ugrós-eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése

- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós-eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztszóró, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugróst, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra.

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós-forgató táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, az elfogadó attitűd, valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemzeti identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat

- A legényes és a forgós-forgatós táncok előkészítése
- A Dunai-dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
- A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek

megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját tánc régió táncjai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat.

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra.

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás, valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly-fenhangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat

- A legényes és a forgós-forgatós táncok előkészítése
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek

megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dúvó és az esztam kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját tánc régió táncjai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket.

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncjaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlekezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoport hagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

Továbbképző évfolyamok (T)

A továbbképző évfolyamokon a tananyag bővítése az Erdélyi dialektus táncainak megismerésével történik. Egyre nagyobb hangsúlyt kap a stílusos táncolási mód elérése, az adatközlők táncának megismerése, elemzése, újra alkotása, a táncrendek megismerése, a táncok művészi megformálása egyénileg, párban és csoportos koreográfiában egyaránt. A továbbképző évfolyamain az improvizációs eszköztár is bővül a korábban tanult táncanyagok tekintetében. Fontos cél a pályaorientáció segítése.

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás-ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, tréning

Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat

- Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényes-re és forgós-forgató párosra építve
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana-kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnoták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az adatközlők megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására.

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző láb főrészeken
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló tánc szerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása

- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, tréning

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat

Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése

A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására.

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfejrészeken
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása

- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- A táncművek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, tréning

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncműanyag

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus löktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására.

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncművek funkciójának megismertetése

- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás, valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, tréning

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát-medence táncai, tánc kultúrája

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrások, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint.

A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban.

A tanult koreográfiákat.

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően.

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére.

V/3.3. FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye **élményszerűvé** a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget. A pedagógus a csoport összetételét, igényét, az életkori sajátosságokat figyelembe véve választhat a témakörök altémái közül. A cél az érdeklődés felkeltése, az élményszerű tananyagfeldolgozás.

A néptánc tantárgyhoz kapcsolódó integrált óraszervezés és tananyagfeldolgozás esetén a **gyakorlati** feldolgozás megvalósítása igazodhat a jeles napokhoz, ezért a témakörök felcserélhetők, sorrendjüket az iskola, illetve a pedagógus határozza meg, igazodva az iskola elvárásaihoz, a tágabb környezet igényeihez, felkérésekhez. Az alapfokú és a továbbképző évfolyamokból álló összevont osztályok esetén kötelezően választható a folklórismert tantárgy.

Alapfokú évfolyamok (A)

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék- és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásainak megismerése

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése.

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósóló praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékkalmai (libalegeltetés, kalákmunkák)
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának - szokások, táncok, zenei kultúra - tanulása)
- A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék- és táncalkalmait.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Az évkör ünnepei gyermekszemmel

- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pütkösdi királynéjárás

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

A/ 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet, valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásainak megismerése

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legények és lányok játék- és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pütkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- **Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása, összefoglalás, felkészülés az alapfokú művészeti vizsgára.**
- A tananyagban meghatározott régi- és új stílusú táncretegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának ismételése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet, valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncreteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncgyomány, lánc- és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós-legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós-forgató páros táncok

- Reneszánsz táncgyomány, forgós-forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok

Az új táncreteg jellemzői

- A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármás csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncretegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér-idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

Továbbképző évfolyamok (T)

T/7évfolyam

Fejlesztési feladatok

-A férfi és női magatartásminták és a felnőttkorhoz kapcsolódó rituálék felismerése, a felfedező tanulás képességének fejlesztése

Tananyag

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A házasok táncalkalmi

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok multságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak multságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás

- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje a táncalkalmakhoz kapcsolódó szokásokat, a táncos magatartás és viselkedés szabályait, a tanult dramatikus szokások jellemzőit, tartalmát, felépítését.

Legyen képes a megszerzett ismeretek alkalmazására a gyakorlatban

T/8 évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A témakörhöz kapcsolódó érzelmek feldolgozása
- Szokások, hagyományok értelmezése, elemző és mérlegelő gondolkodás fejlesztése

Tananyag

Az idősek tisztelete a hagyományos paraszti kultúrában, halotti szokások, hagyományok.

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, kereszték
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

Követelmények

A tanuló ismerje a halotti szokásokat, szertartásokat, szimbólumrendszerét. Ismerje az idősek szerepét a paraszti hagyományban.

Legyen képes az embertársak és különösen az idősek iránti tisztelet kifejezésére.

Követelmények a továbbképző elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történelmi hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét.

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit.

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér-idő összefüggéseinek felismerésére.

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására- Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban.

V/3.4. TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez.

Továbbképző évfolyamok (T)

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- Stílusérzék, logikus gondolkodás, valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kultúrált szórakozás elsajátítására, valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra

A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok

A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája

A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében

A balett megjelenése Magyarországon - „Eszterházy esték”

A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok - Körmagyar

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A tánc ház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás, valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese - Honvéd Táncszínház (Szabó Iván),

Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT - Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A tánc ház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész- és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc ház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket.

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc ház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket.

A tanuló legyen képes

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára.

V/3.5. NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok (A)

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4-es zenei lüktetés

D-r-m dallamagú népi játék dallamok, népdalok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos megszólaltatása

Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit.

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására.

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése

- A népi éneklési technika kialakítása

- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése

- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt

- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése

- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése

- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

A dudaritmus

A kanásztánc ritmus

5-6 hangterjedelmű dallamok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása

Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja

Népi hangszerek: duda

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit.

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es zenei lüktetés

A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemtől

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül. Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása

Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit.

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelemben belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es lüktetés

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

A giusto előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő

A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód

Az esztam és dúvó kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
- A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A periódus, zárlat, félzárlat

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására.

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismeretése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A szinkópa

Az aszimmetrikus zenei lüktetés

Az 5/8-os lüktetésrend

A periódus, a pontszerkezet

A parlando, rubato és a giusto előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklór ismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok (T)

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei löktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A „jaj-nóták” jellemzői

Az aszimmetrikus löktetés

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások

Az periódus és a tánc összefüggései

A sánta dúvó kíséret

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása.

A tanuló legyen képes a „jaj-nóták” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánctípus és kíséretmódok felismerésére.

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

A siratók és keservek jellemzői

Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását.

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére.

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer-együttesek: hegedű, koboz, dob

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását.

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra.

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása

A tanult éneklési technikák gyakorlása

Hangszerfelismerés

Tánczene felismerés (tájegység, típus)

Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer-együtteseit, zenekari felállításait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj-nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját.

A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére.

V/3/6. TÁNCJELÍRÁS-OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok (T)

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása

- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció-állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit.

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására.

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos-eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása

Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos-eszköz viszonya) jelölése és olvasása

Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet- és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben.

A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására.

VI. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, BERENDEZÉSEK

A székhelyen és a telephelyeken a szükséges termek (tanterem, műhelyterem, tornaterem, könyvtár) az oktatás rendelkezésére állnak, valamint a szükséges szociális helyiségek és az igazgatási helyiségek is.

Az egyes tantárgyak tanításához szükséges eszközök meglétét a helyi tanterv tartalmazza.

Az intézmény a multimédia eszközeit nemcsak az adminisztrációs munkában használja, hanem a tanítási gyakorlatban is.

A motiváláshoz, a műelemzésekhez, a műhelytevékenységek bemutatásához filmeket készítünk, használunk fel, melyet számítógép és projektor alkalmazásával mindenki számára hozzáférhetővé teszünk.

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA			
2	I. HELYISÉGEK		
3	Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
4	tanterem	székhelyen és telephelyen az iskola munkarendje, valamint az egyes művészeti ágaknál meghatározottak szerint	
5	intézményvezetői iroda	iskola székhelyén, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	
6	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában az intézményvezető helyettes alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	Az intézményvezetői irodával együtt is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.
7	tagintézmény-intézményegységvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8	iskolatitkári iroda	ha az iskolában az iskolatitkár alkalmazása kötelező, 1 iskolánként (székhelyen) 1	
9	nevelőtestületi szoba	iskolánként (székhelyen) 1	
10	könyvtár (adattár)	iskolánként (székhelyen) 1	a művészeti könyvek, segédkönyvek, kották, hanglemezek és egyéb hangzó anyagok, diafilmek, valamint to-

			vábbi módszertani eszközök és taneszközök elhelyezésére - saját épülettel rendelkező intézmény esetében.
11	II. Kiszolgálóhelyiségek		
12	szertár, raktár (hangszertár, jelmeztár)	iskolánként 1	Művészeti áganként biztonsági felszereléssel, a hangszerfajtáknak, jelmezeknek, díszleteknek, színpadi és cirkuszművészeti kellékeknek, rekviziteknek, képző- és iparművészeti tárgyakkal, anyagokkal biztonságos tárolására.
13	saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható aula (előtér, várakozó)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Porta, várakozóhelyiség és a ruhatár funkcióját is betöltheti.
14	saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható porta	iskolánként (székhelyen) 1	Szükség esetén az előtérben is kialakítható.
15	személyzeti WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen), férfi és női 1-1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével.
16	tanulói WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen), szintenként, fiú és lány 1-1	Tanulói létszám figyelembevételével.
17	öltöző, zuhanyzó	iskolánként (székhelyen és telephelyen) fiú és lány 1-1	Saját épülettel rendelkező intézmény esetében.
18	saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható elsősegély helyiség	iskolánként 1	Lehetőség szerint külön helyiségként.

AZ EGYES MŰVÉSZETI ÁGAK, TANSZAKOK

Néptánc tanszak			
19	Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
20	tanterem	a csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott	más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi

		csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	
21	táncterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	figyelembe vehető más célra létesített, de funkciójának megfelelő, a többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított nagyméretű terem is
22	tanári öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
23	tanulói öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
24	kellék- és jelmeztár vagy kellék- és jelmeztároló	iskolánként 1	jelmezek, viseletek számára
24	KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET		
25	Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
26	Műhely (a vizuális alapozó gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai és a tanszaki műhelygyakorlat termei)	a vizuális alapozó gyakorlatok, a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, a rajz-festés-mintázás tantárgyak és a tanszaki műhelygyakorlat azonos teremben is megtarthatók.	szellőztethető, fűthető, megfelelő természetes és mesterséges fényviszonyt biztosító, sötétíthető, amelynek alapterülete tanulónként legalább 1,5-2 m ²

5. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZEI			
1	elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A közegészségügyi előírások szerint.
2	gyógyszerekreány (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A közegészségügyi előírások szerint.
3	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	

4	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	
---	------------------	--	--

Valamennyi tanszak és a kötelező közös tantárgyak alapvető eszközei (a vizuális alapozó gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai tantárgyak)		
Projektor vagy diavetítő	székhelyen és tagintézményenként 1	
Tanári laptop	székhelyen és tagintézményenként 1	
Fényképezőgép	székhelyen és tagintézményenként 1	
Fénymásoló	székhelyen és tagintézményenként 1	
Szkenner	székhelyen és tagintézményenként 1	
Égetőkemence	iskolánként 1	
Grafikai prés	feladatellátási helyenként 1	legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretű
Mobilizálható installáció	iskolánként 1	
Archívum	székhelyen az éves munkát bemutató anyag, eredeti vagy digitálisan archivált tanulómunkákból	az eredeti tanulómunkák tárolására, illetve digitális archívum
Tanulói asztal, szék	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
Zárható tároló szekrény	termenként 1	
Szárító-tároló polc	telephelyenként 1	
Rajztábla A/2 – A/3 méretben	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
Elektromos főzőlap	telephelyenként 1	
Festékfőző-keverő edények	telephelyenként 2-3	
Vasaló	telephelyenként 1	
Varrógép	iskolánként 1	
Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszen, pasztell vagy zsírkréta, tus, karctű	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
Gumihenger	műhelyenként 2	
Különböző papírok, kartonok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
Festő eszközök: ecsetek, vizes edény, vízfesték, tempera, spaklik, kések	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
Mintázó eszközök, mintázó fák	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	

Konstruáló eszközök: olló, snitzer, ragasztószalag, rögzítő eszközök	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
Mérőeszközök: vonalzó vagy szalagmérce	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő arányban	
Gyűjtött tárgyak, modellek, drapériák (tanulmánymunkákhoz)	az egyidejűleg foglalkoztatott csoportlétszámok figyelembevételével	
Szemléltető anyag: képek, könyvek	székhelyen - telephelyenként a foglalkozások szükséglete szerint	
Grafika és festészet tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
Rajztábla	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfokon A/3, továbbképzőben A/2 méretben
Festőalapok: kartonok	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
Linómetsző készlet	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfok 4. évfolyamtól
Grafikai lapok: kartonok, papírok, linó, fém vagy műanyaglap	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
Grafikai anyagok: linó festék, szitafesték	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
Környezet és kézműves kultúra tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
Varrógép	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelően	
Festékező és áztató kád	műhelyenként egy	
Szövőállvány, szövőkeret, madzag, szalag, vagy gyöngyszövő	tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
Bőrlukasztó	feladatellátási helyenként 2	
Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: gyapjú, fonal, textil, agyag, papír, gipsz, fa, bőr vesző	tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
Famegmunkáló eszközök	tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas faanyagok ragasztók, konzerváló anyagok	tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	

Ragasztópisztoly	műhelyenként 2	
Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas kartonok ,papír, fa, és műanyag	tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	

A néptánc oktatás tárgyi feltételei

Tanterem		
tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	
tanári asztal, szék	tantermenként 1	
eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
Tábla, vagy flipchart	tantermenként 1	elméleti órák helyiségébe
CD lejátszó	tánctermenként 1	
szeméttároló	helyiségenként 1	
<i>Táncterem</i>		<i>a tanszaknak megfelelő burkolattal (fapadlózat, laminált padlózat, sportpadló, fapadlózat balett-szőnyeg borítással)</i>
Rögzített, vagy mobil tükör		
Rögzített, vagy mozgatható balett rudak	tanulók létszámának figyelembevételével	a tanulók kora szerinti magasságba függesztve a balett tanszakon
Jelmezek, viseletek, kellékek	iskolánként	a tanított tanszakoknak és a tanulói létszámnak megfelelően

AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Mivel az alapfokú művészetoktatás számára még nem készült tankönyv készült, a kiválasztás elve csak általános lehet.

- Feleljen meg a művészetoktatás célrendszerének
- Feleljen meg az intézmény oktatási céljainak
- Segítse a tanulást, motiváljon
- Szerkezete legyen világos, egyszerű
- Szövege az életkornak megfelelő megfogalmazású legyen
- Adjon lehetőséget a differenciált képességfejlesztésre
- Adjon mintát önálló feladatmegoldásokra
- Legyen több évig használható. Az ára legyen kedvező. célunk, hogy képzésünket saját fejlesztésű segédletekkel segítsük.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, BERENDEZÉSEK

A székhelyen és a telephelyeken a szükséges termek (tanterem, műhelyterem, tornaterem, könyvtár) az oktatás rendelkezésére állnak, valamint a szükséges szociális helyiségek és az igazgatási helyiségek is.

Az egyes tantárgyak tanításához szükséges eszközök meglétét a helyi tanterv tartalmazza.

Az intézmény a multimédia eszközeit nemcsak az adminisztrációs munkában használja, hanem a tanítási gyakorlatban is.

A motiváláshoz, a műelemzésekhez, a műhelytevékenységek bemutatásához filmeket készítünk, használunk fel, melyet számítógép és projektor alkalmazásával mindenki számára hozzáférhetővé teszünk.

VII. ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSEGI IDEJE

A programban megfogalmazottak hatálya a 2022/2023-as tanévtől felmenő rendszerben kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára, tanárára és dolgozójára.

Az oktatásért felelős miniszter által kiadott és közzétett irányelvet és alapprogramot alkalmazni kell az iskola pedagógiai programja elkészítésekor és végrehajtásakor.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE ÉS FELÜLVIZSGÁLATA

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, és tanév végén írásban értékeli az általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai programot 2 évente értékelni kell, és az esetleges módosításokat végre kell hajtani.

A pedagógiai program módosításának indoka pl. a körülmények (személyi, tárgyi feltételek, jogszabályi) változás lehet.

A pedagógiai program módosításának szükségességéről nevelőtestület határoz.

A változtatást kezdeményezheti.

- a közoktatási törvény változása, a fenntartó, a tantestület, a szülők.

A pedagógiai programban foglaltak betartása az intézményben pedagógus munkakörben alkalmazottaknak kötelező.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy-egy példánya a következő helyen kerül elhelyezésre,

- az iskola fenntartójánál,
- az igazgatói irodában,
- az intézmény honlapján

Az intézmény pedagógiai Programját készítette az intézmény nevelőtestülete.

Badacsonytomaj, 2022.08.30.

Igaz Csilla

Igaz Csilla - igazgató

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELJÁRÁSJOGI MECHANIZMUSA

Az intézmény pedagógiai programját véleményezte a szakterület érintően:

- a szakmai munkaközösség

Az intézmény pedagógiai programjával kapcsolatban (a felmerülő többletköltségek tekintetében) egyetértési jogot gyakorolt a fenntartó

Az intézmény pedagógiai programját elfogadta a nevelőtestület

Az intézmény pedagógiai programját jóváhagyta az igazgató

A jóváhagyás a fenntartó jóváhagyásával vált érvényessé.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ.....	2
II. NEVELÉSI PROGRAM.....	4
II/1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJA, FELADATA, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	6
II/2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	12
II/3. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	21
II/4. A PEDAGÓGUSOK INTÉZMÉNYI FELADATAI, A CSOPORTVEZETŐI MUNKA TARTALMA, A CSOPORTVEZETŐI MUNKA TARTALMA.....	23
II/5. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE.....	27
II/6. A SZÍNVONAL A MŰVÉSZETOKTATÁSBAN, TEHETSÉGGONDOZÁSBAN TEHETSÉGPONT CÉLJA, TEVÉKENYSÉGRENDSZERE.....	29
II/7. A HÁTRÁNYOS HELYZET KOMPENTÁLÁSÁT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	32
II/8. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	34
II/9. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE.....	36
II/10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNERI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	37

II/11. A TANULÓ FELVÉTELÉNEK, ÁTVÉTELÉNEK, VALAMINT AZ ALKALMASSÁGI ÉS A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI.....	40
II/12. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVE	42
II/13. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	42
II/14. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK MÓDJA, RENDJE	43
II/14.1. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS FORMÁI.....	44
II/14.2. A DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉS FORMÁI.....	45
II/14.3. A SZEMÉLYRE SZABOTT FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER.	45
II/14.4. A FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉS LEHETŐSÉGEI:.....	47
II/14.5. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI.....	50
III. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE	
III/1. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS .ALAPPROGRAMJA.....	57
III/2. ALAPELVEK.....	57
III/3. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	59
III/4. AZ ALAPPROGRAM TARTALMI SZABÁLYOZÁSÁNAK FOGALMI RENDSZERE.....	60
IV. KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK	64
IV/.1. VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK TANTÁRGY.....	68
IV/.2. GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI TANTÁRGY.....	70
IV/3. VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT TANTÁRGY.....	73
IV/5. TANSZAKI MŰHELYGYAKORLATOK TANTÁRGYAI.....	85
IV/5.1. KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA TANSZAK	85
IV/5.1.1. KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA MŰHELYGYAKORLAT TANTÁRGY.....	85
IV/5.2. GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK	98
IV/5.2.1. GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT TANTÁRGY.....	98
IV/6. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK	111
IV/6.1. NÉPMŰVÉSZET.....	111
IV/6.2. MŰVÉSZETTÖRTÉNET.....	128
V. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG.....	145
V/.1. A TÁNCMŰVÉSZETI ÁG CÉLRENDSZERE.....	145
V/2. NÉPTÁNC TANSZAK.....	147

V/3/ A NÉPTÁNC TANSZAK TANTÁRGYAI.....	151
V/3.NÉPI JÁTÉK.....	152
V/3.2.FOLKLÓRISMERET.....	162
V/3.3.TÁNC TÖRTÉNET.....	174
V/3.4.NÉPZENEI ALAPISMERETEK.....	176
V/3.5.TÁNCJELÍRÁS-OLVASÁS.....	183
VI. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, BERENDEZÉSEK.....	185
VII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	191

A MÓDOSÍTOTT PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA, JÓVÁHAGYÁSA

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az iskolai diákképviselő véleményezte és elfogadásra javasolta. 2022. 08.30.

Tiszta Flóra

diákképviselő

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az iskolai szülői közösség véleményezte és elfogadásra javasolta. 2022. 08.30.

[Handwritten signature]

szülői közösség képviselője

Az intézmény pedagógiai programját véleményezte a szakterületet érintően a szakmai munkaközösség véleményezte és azt elfogadásra javasolta. 2022.08.30.

[Handwritten signature]

munkaközösség vezető

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját készítette az intézmény nevelőtestülete véleményezte és döntött annak elfogadásáról. 2022.08.30.

Berényi Boldi

nevelőtestületi képviselő

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az igazgató jóváhagyta. 2022.08.30.

[Handwritten signature]

intézményvezető

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az alapítvány kuratóriuma jóváhagyta. 2022.08.30.

[Handwritten signature]

Igaz Sándor kuratóriumi elnök

A fenti egyetértésekkel, jóváhagyó nyilatkozatokkal a Szín-Vonal Alapfokú Művészeti Iskola jelen pedagógiai programja, 2022. szeptember 1-től hatályba lép és a visszavonásig érvényes

A MÓDOSÍTOTT PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA, JÓVÁHAGYÁSA

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az iskolai diákképviselő véleményezte és elfogadásra javasolta. 2022. 08.30.

Tuzsa Flóra

diákképviselő

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az iskolai szülői közösség véleményezte és elfogadásra javasolta. 2022. 08.30.

[Handwritten Signature]

szülői közösség képviselője

Az intézmény pedagógiai programját véleményezte a szakterületet érintően a szakmai munkaközösség véleményezte és azt elfogadásra javasolta. 2022.08.30.

[Handwritten Signature]

munkaközösség vezető

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját készítette az intézmény nevelőtestülete véleményezte és döntött annak elfogadásáról. 2022.08.30.

Berényi Zoltán

nevelőtestületi képviselő

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az igazgató jóváhagyta. 2022.08.30.

[Handwritten Signature]

intézményvezető

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját az alapítvány kuratóriuma jóváhagyta. 2022.08.30.

[Handwritten Signature]

Igaz Sándor kuratóriumi elnök

A fenti egyetértésekkel, jóváhagyó nyilatkozatokkal a Szín-Vonal Alapfokú Művészeti Iskola jelen pedagógiai programja, 2022. szeptember 1-től hatályba lép és a visszavonásig érvényes

A SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola

pedagógiai programjának (szakmai programjának) 1. sz. melléklete

Az **EFOP 3.2.6-16 számú, A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben** című projekt keretében a Magyar Képzőművészeti Egyetem 187 köznevelési intézménnyel kötött együttműködési megállapodást, melynek során a köznevelési intézmények művészetpedagógiai módszertani megújítása és művészeti eszköztárának bővítése, a méltányos és minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása a köznevelés eredményességének, hatékonyságának erősítése érdekében valósult meg. A projekt rész céljai elősegítik, támogatják mindazokat a nevelés-oktatás tevékenységben közvetlen ill. közvetett tevékenységeket, melyek elősegítik a művészet-oktatás módszertani kultúrájának és módszertanának fejlesztését, megvalósulását, bevezetését, mérés-értékelését, visszamérését, szakmai szolgáltatásának speciális eszközökkel ellátását.

Az „EFOP 3.2.6-16-2016-00001 A tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” elnevezésű projekt keretében, a Magyar Képzőművészeti Egyetem partnerintézményeként, a partner egyetem által biztosított tananyagok és módszertani támogató dokumentumokból kiválasztott szakmai programok tananyagának, módszertanának elemeit a helyi tantervünk sajátosságait figyelembe véve felhasználjuk, alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben, valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során.

A projekt fő területei:

1. a köznevelési intézmények művészetpedagógiai módszertani megújítása (beleértve a hátrányos helyzetű tanulók számára az alap- és középfokú művészetoktatásban való részvételt elősegítő módszertani fejlesztések megvalósítását);
2. a pedagógusok felkészítése az új módszertan adaptálására;
3. a művészetpedagógiai munka támogatása;
4. a köznevelési intézmények hálózatosodásának támogatása;
5. a köznevelési intézmények művészeti eszköztárának megújítása.

EFOP-3.2.6-16-2016-00001 / Magyar Képzőművészeti Egyetem
„A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben”
című projekt keretében megvalósuló művészetpedagógiai munkát támogató program

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A projekt során a fenti partnerrel tételesen ezek a tevékenységek valósultak meg:

Pedagógus továbbképzés: IGEN

Résztevők felsorolása: Gurobi Bernadett (4x)
Széplaki Nóra (2x)
Várszegi Kata
Pattantyús Orsolya
Lipovszky Drescher Mária
Mészáros Anna
Mohai Zsófia
Sós Gyula
Czintula Anita (2x)

Tananyag kipróbálás IGEN

Részvétel szakmai látogatáson:

Kísérő tanárok: Gurobi Bernadett
Gurobi Bernadett, Gurobi-Zab Brigitta
Széplaki Nóra
Mohai Zsófia, Széplaki Nóra

Résztevő diákok létszáma: 15+16+13+11 fő

Részvétel a **Magyar Képzőművészeti Egyetem** műhelylátogatásain: IGEN

Részvétel a MKE – Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium **műhelylátogatásain**: IGEN

Részvétel a MKE – Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium **archívumának látogatásán**: IGEN

Anyagok átadása: IGEN

Alapcsomag: 6 db

Pedagógus továbbképzések leírása

A továbbképzés megnevezése: Kép, képalkotás a vizuális művészeti nevelés, és a valóság megismerésnek folyamatában

A képzés helyszíne: 8263 Badaacsonytördemic, Római út 84.

A résztvevő pedagógus(ok) neve: Czintula Anita

A továbbképzés célja

A továbbképzés fő célja volt, hogy a vizuális neveléssel foglalkozó pedagógusokat felkészítse a hagyományos művészetre koncentrálnó művészeti nevelésen túl a többi műveltségterület, tantárgy tanulását is segítő vizuális képességfejlesztő, probléma- és jelenség alapú, tantárgyközi kapcsolatokat beépítő nevelésre, fejlesztésre.

A program támogatta a pedagógusokat módszertani kultúrájuk korszerű szemléletű bővítésében, nevelési gyakorlatuk több szempontú, reflektív vizsgálatában.

A résztvevő(k) elsajátították a hatékony tanulói személyiség- és képesség kibontakoztatás a tanulástervezési, szervezési technikáit.

A pedagógusok a képzés során a következő területekkel ismerkedtek meg:

- a látvány, a kép értelmezését befolyásoló tényezők,
- napjaink kortárs képi világával, képalkotó módszereivel,
- a vizualitás helyét, jelentőségét a nevelési folyamatban,
- a különböző vizuális jelenségek, képek közti kapcsolatok, összefüggések,
- a vizuális nevelés gyakorlatába illeszthető izgalmas témájú és korszerű képalkotási lehetőségek,
- a kortárs művészet által kínált probléma- és jelenség alapú tanulási-tanítási lehetőségek.

A pedagógus(ok) a következő továbbképzési programban vettek részt

A vizualitás szerepe, jelentősége miatt szükséges, hogy a gyakorló pedagógusok is értsék a vizuális megismerés, a képolvasás, értelmezés, képi közlés, kifejezés jelentőségét, a képértelmezést befolyásoló tényezők működését, az analógiák és szimbólumok hatását a gondolatok közvetítésében. Ismerjék a képalkotás hagyományos, klasszikus módjait, és napjaink képi világának, képi jelenségeinek, képalkotási lehetőségeinek szerepét, jelentőségét a vizuális nevelésben, és a tantárgyközi, integratív fejlesztések folyamatában. Értsék, és használják a kép és a szöveg, a vizuális kultúra és a média kapcsolódási lehetőségeit, a kortárs művészet és a vizuális nevelés szemlélete és témája közötti összefüggéseket, azonosságokat. A képzés lehetőséget teremtett a vizuális neveléssel foglalkozó pedagógusok számára a hagyományos művészetre koncentrálnó művészeti nevelésen túl a többi műveltségterület tantárgyközi kapcsolatokat támogató fejlesztésére. Felkészítette a pedagógusokat módszertani kultúrájuk korszerű szemléletű bővítésére, nevelési gyakorlatuk több szempontú, reflektív vizsgálatára. Megismerhették a hatékony személyiség- és képesség kibontakoztatás tanulástervezési gyakorlatát.

A továbbképzés megnevezése: Felvételtechnikai eszközök alkalmazása a mozgóképoktatásban

A képzés helyszíne: Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium, Budapest, Török Pál u. 1. 1093

A résztvevő pedagógus(ok) neve: Gurobi Bernadett

A továbbképzés célja

A program a mozgókép-készítési és mozgókép-fogyasztási kultúra oktatásában érdekelt pedagógus munkájához elengedhetetlen technológiai és módszertani kompetenciák elsajátítását, fejlesztését célozta.

A program során a résztvevő elsajátította

- a legalapvetőbb felvételnéző technikai eszközök felépítésének és működésének, alapvető jellemzőit és lehetőségeit.
- a számítógépes-digitális képekezelés és a mozgókép-készítéssel kapcsolatos képekezelő perifériák alapfokú használatát, a saját maga által készített felvételek biztonságos mentését és mozgatását.
- a felvétel-technikai eszközök és kiegészítők célszerű és hatékony kezelését, tanórai és tanórán kívüli alkalmazási lehetőségeit.
- a mozgóképi látványszervezés és montázs legalapvetőbb kifejezőeszközeinek alapfogalmait.
- a mozgóképi látványszervezés legalapvetőbb kifejezőeszközeit és ezeknek a képi ábrázolás és kifejezés során létrejövő összhatását.
- a mozgóképes szerkesztés (montázs) és a képváltások legalapvetőbb változatait és ezek jellemzőit, illetve a lineáris montázstípus folyamatvágási és párhuzamos/váltakozó formáinak jellemzőit és működését.
- egyszerű állóképi vagy mozgó felvételsorozat önálló és kreatív létrehozására, elkészült felvételei alapszintű kezelésére egyszerű látvány- és montázsszekvenciák értelmező elemzésére.

A pedagógus(ok) a következő továbbképzési programban vettek részt

A Felvétel-technikai eszközök alkalmazása a mozgóképoktatásban elnevezésű továbbképzési program fő célja a köznevelés különböző területein a mozgóképkészítési és mozgókép-fogyasztási kultúra oktatásában érdekelt pedagógus munkájához elengedhetetlen technológiai és módszertani kompetenciák elsajátítása, fejlesztése volt. A tanfolyam résztvevői áttekintő jelleggel megismerkedtek a technikai képrögzítő eszközök (analóg és digitális fényképezőgépek, digitális videokamerák és képrögzítésre alkalmas mobiltelefonok) technika- és technológia-történetével, a legfőbb képkészítő berendezések felépítésének és működésének legfőbb jellemzőivel és beállítási lehetőségeivel, a digitális képfarmátumok legelterjedtebb változataival és ezek jellemzőivel, a látványszervezés és a felvételek építő szerkesztésének (montázs), mint a mozgókép formanyelv kifejezőeszközeinek alapfogalmaival és összefüggéseivel. Képesé váltak felhasználói szinten a digitális képrögzítő és főbb kiegészítő eszközök alapbeállításainak funkcionális meghatározására, digitális technológiájú felvételnézésre és az elkészült felvételeik mozgatására és mentésére,

önálló és kreatív fotó és videófelvevételek, illetve ezekből megadott szempontok szerinti képsorozatok és szekvenciák létrehozására.

A továbbképzés megnevezése: A KIFEJEZŐ KÉSZSÉG BÁTORÍTÁSA,
GAZDAGÍTÁSA A 20. SZÁZAD
KÉPZŐMŰVÉSZETÉVEL I.

A képzés helyszíne: Györgyi Dénes Általános Iskola, Balatonalmádi,
Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 30.

A résztvevő pedagógus(ok) neve: Várszegi Kata
Pattantyús Orsolya
Czintula Anita
Gurobi Bernadett
Széplaki Nóra

A továbbképzés célja

Gyakori probléma, hogy a tanítási gyakorlat szereplői csak a 19. századig jártasak a művészettörténeti irányzatokban.

A továbbképzés célja volt, hogy felkészítse a vizualitással, vizuális neveléssel foglalkozó pedagógusokat, pedagógiai munkát segítőket arra, hogy módszertani kultúrájukat a modern képzőművészet szemléletével, eszköztárával gazdagítsák, a résztvevők a 20. századi képzőművészetben megjelenő művészeti eszköztárat megismerjék.

A képzési célok között szerepelt

- a fentiekkel kapcsolatos ismeretek, kompetenciák elmélyítése;
- tanulói érdeklődést felkeltő, a befogadói és alkotói képesség fejlesztésére fókuszáló műelemzési módszer elsajátítása;
- a műalkotásokat inspirációs forrásként felhasználó korszerű vizuális nevelési szemlélet, gyakorlat kialakítása;
- a 20. századi képzőművészet eszköztárának felhasználásával tevékenységorientált pedagógiai feladatok, alkotói gyakorlatok tervezése,
- a képzőművészeti alkotások felhasználásával az önkifejezési bátorság előhívása,
- a tanulási – tanítási folyamatban bemutatott művészeti példák felhasználási lehetőségeinek kitérítése, a tanítási folyamat résztvevőinek saját alkotói gyakorlatába helyezése,
- a modern művészet által kínált nevelési lehetőséghez illeszkedő - az alkotói törekvések, módszerek mentén megvalósítható kreatív, problémacentrikus nevelési szituációk feltárása, és az ezekhez kapcsolódó módszertani eszköztár bővítése;
- a kreatív feladattervezési stratégia elsajátítása.

A pedagógus(ok) a következő továbbképzési programban vettek részt

A modern és kortárs művészet kifejezési eszköztára nagyon sok ember számára idegen. Fontos, hogy egy olyan nemzedék nőjön fel, amely érti és reagálni képes kora művészetére. A továbbképzés első 30 órás egysége olyan időszakot választott, amely átmenetet képez a mai kortárs vizuális nyelv és a szinte mindenki számára könnyen befogadható, többnyire az impresszionizmusig terjedő művészettörténet között. A továbbképzés felkészítette a képzőművészeti neveléssel foglalkozókat arra, hogy művészetoktatási módszertani kultúrájukat a modern képzőművészet szemléletével, eszköztárával hogyan gazdagítsák. A program a 20. századi műalkotásokat inspirációs forrásként felhasználó korszerű vizuális nevelési szemlélet kialakítására koncentrált. A résztvevők a tanulók érdeklődését felkeltő, a befogadói és alkotói képesség fejlesztésére fókuszáló tevékenységorientált műelemzési módszert sajátították el. Mélyebben megismerték a művészeti tevékenységek nevelésben betöltött szerepét, funkcióit, a képzőművészet 20. században bekövetkező funkcióváltását, a „nem ábrázoló alkotások” létrejöttének előzményeit, okait, a század stílári gazdagságát. Mélyebben megismerték a dinamikus szenzualizmus, az expresszionizmus, az absztrakció képnnyelvét. Jártasságot szereztek a műelemzés lehetőségeiről, módszeréről. A képzés olyan szaktárgyi, stratégiai, módszertani tudást biztosított, amely lehetővé teszi, hogy a pedagógusok képesek legyenek a tanulók életkorát, képességét, érdeklődését figyelembe véve, korszerű művészetoktatási gyakorlatot tervezni, annak írásos dokumentumait (tanmenet, tematikus terv, óra- vagy foglalkozási terv) elkészíteni. A képzés jelentősen hozzájárult a pedagógus minősítésben definiált pedagóguskompetenciák fejlődéséhez is.

A továbbképzés megnevezése:	Tanulási-tanítási folyamat tervezése összevont osztályokra vonatkozóan az alapfokú művészeti iskola képző- és iparművészeti ágán
A képzés helyszíne:	SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola Badacsonytördemici RAKTÁR/SZERTÁR 8263 Badacsonytördemic, Római út 84.
A résztvevő pedagógus(ok) neve:	Gurobi Bernadett Lipovszky Drescher Mária Mészáros Anna Mohai Zsófia Sós Gyula Széplaki Nóra

A továbbképzés célja

A résztvevő megismerte a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezését meghatározó elvárásokat.

Megismerte a tanulási-tanítási munkaszervezés tervezésmódszereit, stratégiáit.

Olyan ismereteket, készségeket, képességeket, attitűdöt sajátított el, amely révén hatékonyabban képes az eltérő kulturális, társadalmi háttérből érkező, különböző életkorú tanulók együttes (homogén vagy összevont életkori csoportok) művészeti nevelését, pedagógiai folyamatait, tevékenységeit megtervezni, saját dokumentumait (tanmenet, tematikus terv, óravázlat) elkészíteni.

A pedagógus(ok) a következő továbbképzési programban vettek részt

A művészeti nevelés tartalmát, kereteit szabályozó központi tanterv évfolyamokra bontva határozza meg a fejlesztési célokat, követelményeket és tananyagtartalmakat.

Az alapfokú művészeti iskolákban folyó képző- és iparművészeti nevelés csoportos tevékenység keretében döntő többségében összevont évfolyamokban folyik. A jogszabályok négy évfolyam összevonására teremtenek lehetőséget. Az összevont csoportokban történő pedagógiai és szakmai munka eredményes tervezésére a művészetoktatást megvalósító tanárok korábban nem kaptak elegendő segítséget, ilyen irányú tanár továbbképzési program nem létezett.

A továbbképzés ezt a hiányt pótolta.

A program olyan szaktárgyi, stratégiai, módszertani tudást fejlesztett, amely lehetővé teszi, hogy a központi és helyi környezeti igényekre, változásokra reagálva, a pedagógiai folyamat elemei közötti összefüggéseket felhasználva a pedagógusok képesek legyenek a tanulók életkorát, képességét, érdeklődését figyelembe véve, az összevont évfolyamokkal működő csoportok számára korszerű művészetoktatási gyakorlatot tervezni, annak írásos dokumentumait (tanmenet, tematikus terv, óraterv) elkészíteni. A program jelentősen hozzájárult a 326/2013.(VII.30) Kormányrendelet szerint meghatározott pedagóguskompetenciák fejlődéséhez.

A tanártovábbképzésen nyert szaktárgyi, tantervi, tervezői ismeretek segítik a gyakorló pedagógusokat a Pedagógus I. és a Pedagógus II. minősítési eljárásra való felkészülésben.

A továbbképzés megnevezése: Mozgóképi felvételek utómunkája és alapszintű mozgóképszerkesztés a mozgóképzésben

A képzés helyszíne: Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium, Budapest, Török Pál u. 1, 1093

A résztvevő pedagógus(ok) neve: Gurobi Bernadett

A továbbképzés célja

A köznevelés különböző területein dolgozó pedagógusok mozgóképzéshez kapcsolódó technológiák alkalmazás-módszertani kompetenciáinak fejlesztése.

A program célja a mozgóképzési és mozgóképfogyasztási kultúra oktatásában érdekelt pedagógus munkájához elengedhetetlen technológiai és módszertani kompetenciák elsajátítása, fejlesztése volt.

A program során a résztvevő megismerte

- alapszinten valamely elterjedt képfeldolgozó utómunkaprogram (pl. Adobe Photoshop CS6) felhasználói szintű kezelésének ismereteit;
- alapszinten valamely elterjedt videó-szerkesztő számítógépes program (pl. Adobe Premiere Pro 1.5, Adobe Premiere Pro CS3, Sony Vegas bármely verziója) felhasználói szintű kezelésének ismereteit,

- a digitális képfeldolgozás technikai-technológiai alapfogalmait, rendszereit és ezek összefüggéseit, a legalapvetőbb digitális képformátumok főbb jellemzőit,
- a digitális mozgóképszerkesztés technikai-technológiai jellegzetességeit és ezek összefüggéseit, a legalapvetőbb digitális mozgóképes formátumok főbb jellemzőit,

alkalmassá vált

- valamely elterjedt képkezelő utómunkaprogrammal (pl. Adobe Photoshop CS6) megadott képi állomány felhasználásával önálló és kreatív munkában layer-technikájú kép meghatározott célparaméterek szerinti létrehozására,
- valamely elterjedt videó-szerkesztő számítógépes programmal (pl. Adobe Premiere Pro 1.5, Adobe Premiere Pro CS3, Sony Vegas bármely verziója) megadott felvételi állomány felhasználásával önálló és kreatív munkában folyamatvágás jellegű szerkesztett szekvencia célparaméterek szerinti létrehozására.

A pedagógus(ok) a következő továbbképzési programban vettek részt

A mozgóképi felvételek utómunkája és alapszintű mozgóképszerkesztés a mozgóképképzésben elnevezésű továbbképzési program fő célja a köznevelés különböző területein a mozgókép-készítési és mozgókép-fogyasztási kultúra oktatásában érdekelt pedagógus munkájához elengedhetetlen technológiai és módszertani kompetenciák elsajátítása, fejlesztése. A tanfolyam résztvevői megismerték a digitális képfeldolgozás technikai-technológiai alapfogalmait, rendszereivel és ezek összefüggéseit, a legalapvetőbb digitális képformátumok főbb jellemzőit, a digitális mozgóképszerkesztés technikai-technológiai jellegzetességeit és ezek összefüggéseit, a legalapvetőbb digitális mozgóképes formátumok főbb jellemzőit. Alapszinten elsajátították valamely elterjedt képkezelő utómunkaprogram (pl. Adobe Photoshop CS6), illetve valamely elterjedt videó-szerkesztő számítógépes program (pl. Adobe Premiere Pro 1.5, Adobe Premiere Pro CS3, Sony Vegas bármely verziója) felhasználói szintű kezelésének ismereteit. Képesé váltak valamely elterjedt képkezelő utómunkaprogrammal megadott képi állomány felhasználásával önálló és kreatív munkában layer-technikájú (rétegekből szerkesztett) állókép meghatározott célparaméterek szerinti létrehozására, illetve valamely elterjedt videó-szerkesztő számítógépes programmal megadott felvételi állomány felhasználásával önálló és kreatív munkában folyamatvágás jellegű szerkesztett szekvencia célparaméterek szerinti létrehozására.

Tananyag kipróbálás

A résztvevő intézmények iskolafok- és iskolatípusnak megfelelően a következő tananyagok pilot kipróbálásában vehettek részt saját döntésük alapján:

Mintaprogram környezet-és kézműves kultúra tanszakra

Mintaprogram képzőművészet tanszakon

Mintaprogram Grafika és festészet tanszakon

Mintaprogram Fém- és zománcműves tanszakon

Mintaprogram Textil- és bőrműves tanszakon

Mintaprogram az általános iskolák első két évfolyama számára Felzárkóztatás és hátránykompenzálás művészeti neveléssel

Mintaprogram az általános iskolák számára a Kereszttantervi vizuális nevelés az általános iskolák alsó tagozatán

Vizuális alkotógyakorlat (Az alapfokú művészeti nevelés – vizuális alkotógyakorlat és a vizuális nevelés – vizuális kultúra tantárgyak közös fejlesztési céljai mentén)

Projekt módszer az általános iskolák alsó és felső tagozatán

Rajz- festés, mintázás tantárgy oktatásához művészeti szakgimnáziumok részére – a „kockától az aktig” hagyományos fejlődési elvre épülő rajzoktatási szemlélet módszertani frissítése

Rajz- festés, mintázás tantárgy művészeti szakgimnázium és technikum – a nem lineáris fejlődési elvre épülő rajzoktatási szemlélet

„FÖLD – RAJZ – TAN” A táj, - mint térélmény és komplex környezet,- vizuális interpretációs lehetőségei

A kipróbálást az intézmény a saját hatáskörében végezte tanórai vagy tanórán kívüli tevékenységek formájában, maga választotta ki az oktatási-nevelési céljaihoz legjobban illeszkedő tananyagot.

A tananyag feldolgozását a projektben az alapfokú művészetoktatáshoz fejlesztett Nevelési Oktatási Program feladattervező mátrixának, ill. a Felzárkóztatás és hátránykompenzálás művészeti neveléssel programelem feladattervezési mintájának felhasználásával végezte az iskola.

Szakmai látogatás leírása

Részvétel a Magyar Képzőművészeti Egyetem műhelylátogatásain

Az EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú, „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretén belül, a Magyar Képzőművészeti Egyetem támogatásával művészetpedagógiai munkát támogató program-rendezvények keretében a Magyar Képzőművészeti Egyetem szervezeti egységeiben szervezett programokon az intézmény által delegált tanulói csoport és kísérő tanár vett részt.

A program célja volt, hogy a tanulók megismerjék a művészetoktatás komplex műhelyrendszerét, az ott folyó munka céljait. Célként fogalmazódott meg a művészetoktatással kapcsolatos tanulói motiváció növelése, pályorientáció, pályakép kiszélesítése.

A rendezvény helyszíne:

Magyar Képzőművészeti Egyetem, 1062 Budapest, Andrásy út 69-71.

A program segítette a:

tanulók motivációjának növelését a továbbtanulás terén,
szélesítette pályorientációs ismereteket, segített jövőképük alakulásában,
erősítette a saját iskolájukhoz fűződő kapcsolatukat
a kísérő pedagógusnak szélesítette a művészettel neveléssel és művészetoktatással kapcsolatos nézeteit, elvárásait,

A programmal kapcsolatos tapasztalatok segítették a:

természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését, széles spektrumban találtak különböző technológiákkal, technológiai folyamatokkal. A sokféle anyag, és azok megmunkálási lehetőségeinek megismerése szélesítette a tanulók technológiai ismereteit, és mindezek művészeti alkalmazása pedig külön kiemelte a technológiai ismeret

és a kreativitás egészséges alkalmazási lehetőségeit. Az egyetemi színvonalú művészeti tevékenységek személyes megtapasztalása megerősítette a tanulóknál a művészeti tevékenységek technológiai követelményeiről alkotott képet.

Szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése is megvalósult a program során. A Budapestre utazó tanulók nem egy osztályból, hanem több évfolyamból kerültek ki, heterogén csoportot alkotva. A tanulók csoportszellemére, mentális egészségére jól hatott a sok új élmény, amit egy közösségként dolgozhattak fel. A tanulók különféle területeken és közegekben tudtak hatékonyan kommunikálni, kérdezni, tájékozódni, tisztázni a művészetfogalmukkal kapcsolatos kérdéseiket. A látogatás jó hatással volt a művészettel kapcsolatos attitűdre, a közös élmény közelebb hozta egymáshoz a különböző habitusú és képesség-készlettel rendelkező tanulókat.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztése az egyetemi tanszékeken és műhelyekben szerzett tapasztalatokon keresztül valósult meg. Tapasztalhatták, hogy az alkotómunka a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítézőképesség nélkül elképzelhetetlen. Az egyetemi környezetben tapasztalhatták, hogy a művészeti alkotómunka hogyan kapcsolódik össze a művészeti piaccal, a galériák és a műkereskedelem rendszerével.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: A tanulók közvetlen gyakorlatban láthatták a művészi önkifejezést, a művészi érzék, a kreativitás hatékony működését. Lényeges eleme volt a programnak, hogy folyamatosan megvalósult, vagy éppen készülő művészeti munkák között töltötték az időt. Alkalmuk volt saját nézőpontjaikat összevetni mások véleményével, az egyetemi hallgatók és a kísérő egyetemi oktatók a közvetlenül tapasztalt élmények feldolgozásán keresztül vezették be a látogatókat a kortárs művészeti alkotómunka technikáiba.

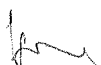
A hatékony, önálló tanulás: A látogatás során a tanulók olyan közegben mozoghattak, ahol tapasztalhatták a műhelyekben dolgozó egyetemista hallgatók elkötelezettségét, önálló tanulási motivációját. Az egyetemisták céltudatossága, jövőképe a kölcsönös beszélgetések, bemutatkozások alkalmával pozitív mintaként szolgált a programban résztvevőknek. A személyes és közösségi sikereken keresztül a művészeti hallgatók egymás motivációját is fenntartják, amit a programban résztvevők is átélhettek.

Vizuális történelmi gyűjtemény látogatás (tanár)

Az EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú, „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretén belül, a Magyar Képzőművészeti Egyetem támogatásával **művészetpedagógiai munkát támogató program-rendezvények keretében kiállítás/gyűjtemény látogatás, oktatásmódszertani bemutató történelmi.**

A program célja oktatásmódszertani dokumentumok elemzésén keresztül a pedagógusok vizuális módszertani szemléletének frissítése, a projektben történő pedagógusi munka során felhasználható dokumentumok körének bemutatása volt.

A rendezvény helyszíne:

Képző-és Iparművészeti Szakgimnázium, 1093 Budapest, Török Pál u. 1.
Schola Graphidis Művészeti gyűjtemény

A budapesti Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium a Magyar Képzőművészeti Egyetem Gyakorlóiskolája az ország legrégebbi, máig folyamatosan működő vizuális művészeti intézménye. A 240 éves gyűjtőkörrel rendelkező archívum több tízezer dokumentumot őriz a hazai és európai vizuális oktatás-nevelés történetéből.

A program kortárs szemlélettel közelítette meg témáját, nem csupán módszertani illusztrációként kerültek bemutatásra a régi rajzi feladatok, a kritikai feldolgozásnak köszönhetően azok máig szóló haszna, érvényessége is világossá vált. A program a legújabb kreatív rajzi feladatokkal kiegészülve a gyakorló vizuális nevelők, rajztanárok számára inspiratív forrásként szolgált a rajzi készségek, a látás, a vizuális gondolkodás fejlesztéséhez. A résztvevők betekintést kaptak a vizuális nevelés történetének máig érvényes módszertani megoldásaiba, eredeti dokumentumok bemutatásával nyertek megerősítést az új módszertani lehetőségek működésével kapcsolatban.

A program kifejezett sajátossága volt, hogy a résztvevők számára eredeti dokumentumok, rajzok, műlapok, albumok, műtárgyak tényleges fizikai bemutatása történt, és közvetlen konzultáción keresztül kaptak megerősítést a kérdéseikkel, módszertani problémáikkal kapcsolatban. A módszertani frissítést támogatta, hogy eredeti tanmenetekbe kaphattak betekintést az 1870-es évektől kezdve napjaink korszerű szemléletű tervezésmódszertanáig.

Alkalmuk volt összehasonlítani különböző korok oktatásmódszertani hagyományait saját jelenkori tanítási módszereikkel.

Az archívum több mint 200 éves gyűjtőköre kiválóan alkalmas volt a rajzoktatás és a vizuális nevelés változásainak bemutatására. A középfokú rajzoktatásnak nagyon sok funkciója volt, de lényegében az iparoktatás különböző területeit szolgálta. Az építészeti rajzoláson kívül a különböző szakmák iparosainak is kötelező volt rajzot tanulniuk már 1800-tól kezdődően. Ötvös, díszműkovács, fegyverműves, nyeregkészítő, paszományos, asztalos, ács, és még számos más szakma tanulóinak magas színvonalon kellett megtanulnia rajzolni három év alatt. A korabeli eredeti rajzok bemutatása minden korosztályra nagy hatást gyakorol, hiszen kevés ilyen irányú publikáció létezik, tehát még nyomtatott formában is nehéz ezekhez a rajzokhoz hozzájutni. A program célkitűzése, hogy eredeti műveken keresztül mutassa be a rajzoktatás módszertani történetét, sikeresnek bizonyult.

A pedagógusok számára is fontos volt annak bemutatása, hogy a művészeti közoktatásban egészen 1900-ig a rajzoktatás lényegében kizárólag másolás útján folyt. Erre a másolás útján történő módszertanra épült a program első fele. Bemutatásra került, hogy az egyenes vonaltól hogyan jutott el a rajzoló a sík ornamentika szerkesztések keresztül a műszaki rajz, vagy a látványyszerű plasztikus ábrázolásig. Mintegy 50 db 1779 és 1900 között készült eredeti rajz bemutatásával, valamint 1830-as évek és 1900 között készült nyomtatott műlapokkal került bemutatásra ez a folyamat.

Láthatók voltak olyan gipsz műtárgyak, amik szintén a másolás célját szolgálták.

A fordulat 1900 körül következik be, amikor főként külföldi tanulmányaikból hazatérő mesterek elkezdtek középiskolákban is tanítani. Ettől kezdve honosodik meg a látvány utáni portré, figura és anatómia ábrázolás, valamint a csendélet és perspektíva tanulmány. A 20. század első felében készült rajzok bemutatását korabeli tanmenetek is kiegészítették. Ezek a szabadkézzel illusztrált egyedi vizuális tanmenetek különös értékű dokumentumai az egykori rajzoktatás módszertannak.

A program végén nyomdatechnika történeti kuriózumok bemutatása történt, lithográfiák, kromolitográfiák, heliográfiák és eredeti fotográfiák bizonyították azt, hogy milyen változatosságban és minőségben álltak a rendelkezésre a tanulók és a pedagógusok számára oktatási szemléltető anyagok.

Összességében a programon 100-120 eredeti műtárgy megtekintése és módszertani bemutatása történt.

A program segítette a

a pedagógusok ismereteinek növelését a tanulói pályaorientációs lehetőségek terén, szélesítette a pedagógusok oktatástörténeti és módszertani ismereteit, érzékenyebbé tette a pedagógusokat nemzeti kultúránk megőrzésével kapcsolatban, a kísérő pedagógusnak szélesítette a művészettel neveléssel és művészetoktatással kapcsolatos nézeteit, megerősítette önmagával kapcsolatos szakmai elvárásait, a programmal kapcsolatos tapasztalatok segítették a NAT kulcskompetenciák fejlesztésének tudatosítását.

Vizuális történeti gyűjtemény látogatás (diák)

Az EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú, „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretén belül, a Magyar Képzőművészeti Egyetem támogatásával **művészetpedagógiai munkát támogató program-rendezvények keretében kiállítás/gyűjtemény látogatás, oktatásmódszertani bemutató történt.**

A program célja oktatásmódszertani dokumentumok elemzésén keresztül a tanulók vizuális szemléletének frissítése volt.

A rendezvény helyszíne:

Képző-és Iparművészeti Szakgimnázium, 1093 Budapest, Török Pál u. 1.
Schola Graphidis Művészeti gyűjtemény

A budapesti Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium a Magyar Képzőművészeti Egyetem gyakorló iskolája az ország legrégebbi, máig folyamatosan működő vizuális művészeti intézménye. A 240 éves gyűjtőkörrel rendelkező archívum több tízezer dokumentumot őriz a hazai és európai vizuális oktatás-nevelés történetéből.

A program kortárs szemlélettel közelítette meg témáját, nem csupán módszertani illusztrációként kerültek bemutatásra a régi rajzi-vizuális feladatok, a kritikai feldolgozásnak köszönhetően azok máig szóló haszna, érvényessége is világossá vált. A program a legújabb kreatív rajzi feladatok bemutatásával kiegészülve a tanulók számára inspiratív forrásként szolgált a rajzi készségek, a látás, a vizuális gondolkodás fejlesztéséhez. A programon résztvevők betekintést nyertek a vizuális nevelés történetének máig érvényes módszertani megoldásaiba, eredeti dokumentumok bemutatásával kaptak megerősítést a művészetoktatásban való részvétel sikerességéről, az iskolai munkához való inspirációhoz, pályaorientációhoz.

A program kifejezett sajátossága volt, hogy a résztvevők számára eredeti dokumentumok, rajzok, műlapok, albumok, műtárgyak tényleges fizikai bemutatása történt, és közvetlen konzultáción keresztül kaptak megerősítést a kérdéseikkel kapcsolatban.

A látogatás során a tanulók találkoztak a rajzoktatás történetét illusztráló eredeti rajzokkal, műlapokkal, dokumentumokkal.

Alkalmuk volt összehasonlítani különböző korok oktatásmódszertani hagyományait saját jelenkori tanulási módszereikkel.

Az archívum több, mint 200 éves gyűjtőköre kiválóan alkalmas volt a rajzoktatás és a vizuális nevelés változásainak bemutatására. A középfokú rajzoktatásnak nagyon sok funkciója volt, de lényegében az iparoktatás különböző területeit szolgálta. Az építészeti rajzoláson kívül a különböző szakmák iparosainak is kötelező volt rajzot tanulniuk már 1800-tól kezdődően. Ötvös, díszműkovács, fegyverműves, nyeregkészítő, paszományos, asztalos, ács, és még számos más szakma tanulóinak magas színvonalon kellett megtanulnia rajzolni három év alatt. A korabeli eredeti rajzok bemutatása minden korosztályra nagy hatást gyakorol, hiszen kevés ilyen irányú publikáció létezik, tehát még nyomtatott formában is nehéz ezekhez a rajzokhoz hozzájutni. A program célkitűzése, hogy eredeti műveken keresztül mutassa be a rajzoktatás módszertani történetét, sikeresnek bizonyult.

A tanulók számára is fontos volt annak bemutatása, hogy a művészeti közoktatásban egészen 1900-ig a rajzoktatás lényegében kizárólag másolás útján folyt. Erre a másolás útján történő módszertanra épült a program első fele. Bemutatásra került, hogy az egyenes vonaltól hogyan jutott el a rajzoló a sík ornamentika szerkesztések keresztül a műszaki rajz, vagy a látványszerű plasztikus ábrázolásig. Mintegy 50 db 1779 és 1900 között készült eredeti rajz bemutatásával, valamint 1830-as évek és 1900 között készült nyomtatott műlapokkal került bemutatásra ez a folyamat.

Láthatók voltak olyan gipsz műtárgyak, amik szintén a másolás célját szolgálták.

A fordulat 1900 körül következik be, amikor főként külföldi tanulmányaikból hazatérő mesterek elkezdtek középiskolákban is tanítani. Ettől kezdve honosodik meg a látvány utáni portré, figura és anatómia ábrázolás, valamint a csendélet és perspektíva tanulmány. A 20. század első felében készült rajzok bemutatását korabeli tanmenetek is kiegészítették. Ezek a szabadkézzel illusztrált egyedi vizuális tanmenetek különös értékű dokumentumai az egykori rajzoktatás módszertannak.

A program végén nyomdatechnika történeti kuriózumok bemutatása történt, lithográfiák, kromolitográfiák, heliográfiák és eredeti fotográfiák bizonyították azt, hogy milyen változatosságban és minőségben álltak a rendelkezésre a tanulók számára oktatási szemléltető anyagok.

Összességében a programon 100-120 eredeti műtárgy megtekintése és módszertani bemutatása történt.

A program segítette a

- tanulók motivációjának növelését a továbbtanulás terén,
- szélesítte pályaaorientációs ismereteket, segített jövőképük alakulásában,
- erősítette a saját iskolájukhoz fűződő kapcsolatukat,
- szélesítette a tanulók történeti ismereteit,
- érzékenyebbé tette a tanulókat nemzeti kultúránk értékeinek megőrzésével kapcsolatban,
- a kísérő pedagógusnak szélesítette a művészettel neveléssel és művészetoktatással kapcsolatos nézeteit, elvárásait,
- a programmal kapcsolatos tapasztalatok segítették a NAT kulcskompetenciák fejlesztését.

Az alábbi kompetenciák fejlesztése történt

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanulók a látogatás során olyan szabadkézi és nyomtatott műlapokat ismerhettek meg, amik különböző szakmákhoz köthető műszaki és látványrajzok alapján gyártástechnológiai, kivitelezési ismereteiket bővítették. Jól érzékelhetővé vált, a kőműves, ács, bútorasztalos, ötvös, díszműkovács, és több más díszműipari szakma alkalmazási területe. A történeti példák szélesítették a tanulók szakmai ismereteit, az azokról alkotott elképzeléseiket pontosították.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A bemutatott dokumentumok és rajzok inspirálóan hatottak a tanulókra. A művészeti kézműipari szakmákról alkotott ismereteik szélesedtek, több olyan szakmával találkoztak, amelyekről korábban nem voltak ismereteik. Betekintést nyerhettek művészeti és/vagy mesteri munka sikereibe, mit jelentett a pályaeépítés az elmúlt századokban és a mai technológiai környezetben. Mintákat láthattak arra vonatkozóan, milyen lehetőségeket nyújt az önálló pályaeépítés az iparművészeti szakmákban, milyen sikerek érhetők el ezeken a szakmai területeken. A látogatás növelte a tanulóknál a sikeres pályaeépítéssel kapcsolatos pozitív attitűdöt.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

A látogatás növelte a tanulók esztétikai-művészeti tudatosságát, a helyi, a nemzeti, az európai örökség megismerésén keresztül.

A sokféle korból és szakmából látott rendkívüli esztétikai igényességgel létrehozott szakrajzok és szabadkézi alkotások támogatták a tanulóknál az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértését is.

Megismerték a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségeket, ami alapján a művészeti tevékenységeket is számításba vehették életpálya modellként.

Részvétel a MKE-Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium műhelylátogatáson (tanár)

Az EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú, „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretén belül, a Magyar Képzőművészeti Egyetem támogatásával **művészetpedagógiai munkát támogató program-rendezvények keretében Képző- és Iparművészeti Szakgimnáziumban szervezett programokon az intézmény által delegált tanulói csoport és kísérő tanár vett részt.**

A program célja volt, hogy a tanulók megismerjék a művészetoktatás komplex műhelyrendszerét, az ott folyó munka céljait. Célként fogalmazódott meg a művészetoktatással kapcsolatos tanulói motiváció növelése, pályaeorientáció, pályakép kiszélesítése.

A műhelylátogatás során a tanulók találkoztak az

üvegműves műhelyben az éppen órát tartó szaktanárral, aki bemutatta a műhely működési rendjét, a tanulók aktuális feladatait. A műhely bemutatón a résztvevők az üvegműves szakma

különböző területeivel ismerkedtek, az üvegcsiszolás, homokfúvás, ragasztás technológiáit, valamint az üvegfestés és ólom üveg tárgyak készítésének folyamatát ismerhették meg. A rogyasztásos technikától az üvegfúvásig terjedő lehetőségekre találtak példákat a műhelyben, a műhelygyakorlatot végző tanulók bemutatták a korábban készült munkáikat, valamint azokat a munkadarabokat, amelyeken éppen dolgoztak.

A kerámiaműves műhelyben a tanmenet felépítésének megismerése után a kerámia készítés különböző lehetőségeivel ismerkedtek a látogatók. Ah őskori kézzel felrakott technikától a korongozásig, majd a gipsz formába öntés technológiáit láthatták. A meglátogatott műhelyben dolgozó tanulók a kerámia gyártás minden fontos területét megtanulják az öt éves képzési idő alatt, a látogató tanulók a gyakorlatban láthatták a műhely szerteágazó tevékenységeit. A mázazás és égetés technikáira is gyakorlati példákat láthattak.

Az ötvös műhely rendkívül komplex tevékenységrendszerével a gyakorlatban ismerkedhettek a tanulók. Az öt éves képzési rendszer egymásra épülő fázisait és annak eredményeit a műhely kiállítási tárlóiban bemutatott ötvös tárgyak segítségével lehetett végig követni. A műhelyben a hagyományos mechanikus megmunkálástól az öntéstechnikákon keresztül az elektrolízises eljárásokig minden végig lehetett követni. A szakma egyik új területével, a 3D technológiával is megismerkedtek a tanulók. A szoftveres tervezéstől a nyomtatáson át a kész tárgyakig követhették a technológiai sorrendet. A műhelyben sok olyan technikai ötletet láthattak, hogyan lehet különböző fémekből ékszereket, dísz tárgyakat készíteni.

A grafikai műhelyekben a hagyományos nemesgrafikai eljárások technológiai környezetével találkozhattak. A linóleum- és fametszettől a rézkarcon keresztül a könyomatig minden grafikai technikát megismerhettek. A műhelyek falain található kiállítási anyag hűen szemléltette, hogy a tanulók milyen feladatokon keresztül sajátítják el a grafikus szakmának ezt a területét. A képzés másik nagy területe a tervezőgrafika. A digitális tervezőműhely sajátossága, hogy a tanulók mind a Windows PC, mind a Macintosh platformokat is megtanulják használni. A műhely bemutatón résztvevő tanulók számára érthetővé vált, hogy mennyire összetett és sokrétű lehetőséget biztosító szakma a grafikai alkotó és tervező munka.

A textilműves műhelyben a textiltervezés alapjaival, valamint a különböző kivitelezési technikákkal ismerkedhettek. Változatos szövés technikai gyakorlatokat, valamint a textil mintatervezéstől a kivitelezésig terjedő folyamatokat láthatták. A műhelyben található fejlett technológiájú varrógépek, és számítógép stúdió jól példázta, hogyan fér meg a korszerű textiltervezésben a hagyományos és a digitális technológia. A műhelyben dolgozó tanulók rövid bemutatókat tartottak az éppen aktuális munkáikról, és az elkészült munkadarabokról. A bemutatón jól kiviláglott, hogy a textil anyag és mintatervezéstől a lakberendezési tárgyakon keresztül a ruházati divattervezésig terjednek a szakma lehetőségei.

A divat- és stílus tervező tanműhelyekben nagyon sokrétű lehetőségekkel találkozhattak a résztvevők.

A divat műhely nem csak a ruhatervezés lehetőségeivel foglalkozik, hanem a divatkiegészítőkkel is. Az ékszer, a táska a cipőkészítés ugyanúgy része az oktatásnak, mint a ruházat tervezés és kivitelezés. A műhely nem sorozattermékeket készítenek, hanem az egyedi tervezésmódszertan alapjait sajátítják el. Lehetőség nyílt olyan koncepció tervek eredményeit megtekinteni, ahol az ötletesség, a kreativitás adta egy-egy ruhadarab különlegességét.

A műhelyben található különleges anyagok és állatbőrök is nagy érdeklődésre tartottak számot. A digitális technológia alkalmazására jó példa volt a lézervágó géppel készült bőr vagy textil gravírozás, vagy akár szabásminta vágása.

A szobrászműhely a klasszikus szobrászati technológiák alkalmazására készíti fel a tanulókat. A résztvevők megismerkedhettek a szobor mintázás, vagy a gipszszobor készítés technikáival. A műhelyben végig követhető volt, hogy egy szobrász tanuló milyen feladatokon keresztül sajátítja el a szakmájához szükséges bonyolult technológiákat. A résztvevők a legkülönbözőbb anyagokból készült plasztikákat, szobrokat láthattak. Meglepetés volt, hogy egyszerű anyagokból milyen magas színvonalú munkákat lehet készíteni, mint pl. drótszobor, vagy purhabból faragott plasztikák. Az iskolában nemrégiben volt a bronzöntő gyakorlat, így a résztvevők ebbe a kivitelezéstechnikába is betekintheztek.

A festő műtermek hangulata mindig azonnal elragadja a látogatókat. Mindezek mellett a program nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a festészeti tanulmányokról alkotott képbe bekerüljön az a bonyolult technikai tudás, amit ehhez a szakmához ismerni kell. A résztvevők megismerkedhettek az összes festészeti technika lényegével, kész munkákat láthattak a műtermekben. Megtapasztalhatták, hogy a kreativitás és a technológiai pontosság helyes aránya mennyire fontos a falfestészeti technikákban. Talán ennél a szakmánál vetődött fel legtöbbször a kérdés, hogy miből fognak megélni azok, akik itt végeznek? Hasznos pályaorientációs beszélgetés alakult ki arról, hogy a festészeti tanulmányok során elsajátított kreativitás, kitartás, precizitás, célratörő gondolkodás és technológiai fegyelem vajon nem ugyanolyan fontosak-e más szakmákban is?

A fotográfus műhelyrendszer egyike a legvonzóbb helyszínnek. A programon résztvevők közül sokan még nem is jártak professzionális fotográfiai műteremben. A fotográfiai területek, műfajok, technológiák megismerésén keresztül alkalom nyílt rávilágítani a képalkotás felelősségére, a digitális képi kommunikáció tudatos használatára. Betekintést nyerhettek a kémiai és a digitális képrögzítés technikáiba, a fotográfiai műhelyek összetettségébe. A tanulók megtapasztalhatták, hogy a fotográfiában az elmélyült technikai tudás nélkül alkotói folyamat sincs. A camera obscura és a legmodernebb digitális fényképezőgép ugyanúgy bemutatásra került, mint a tárgyfényképezés, a reklám, az emberábrázolás, riport, és az autonóm önkifejező fotográfia készítése is.

A program pályaorientáció tekintetében széles lehetőségeket mutatott fel a résztvevő tanulók számára. Tekintve, hogy az MKE Gyakorló Iskolája az ország legszélesebb szakmai spektrumban oktató iskolája, a résztvevők saját földrajzi régiójukban ezzel a komplexitással nem találkozhatnak. A program során meglátogatott műhelyrendszer bizonyította, hogy a művészetoktatáson keresztül milyen sokféle életpálya nyílik meg.

A művészetoktatásban, - ugyanúgy, mint minden más területen - elvégzett szakma nem feltétlenül szól ma már egy egész életre. A művészetoktatás egyik erőssége, hogy olyan általános képességeket fejleszt magas színvonalon, amik az élet bármely területén rendkívül nagy biztonsággal alkalmazhatók lesznek. A résztvevők számára is az egyik legnagyobb tapasztalat volt, hogy a művészeti oktatás milyen szerteágazó, komplex rendszer, és milyen széles lehetőségeket nyit az életpálya tervezéshez. Folyamatosan felmerül a kérdés, hogy aki művészeti iskolában tanul, az csak művészeti pályát választhat-e? Erre a kérdésre sok példával szemléltette az iskola, hogyan tanulnak tovább a tanulók nem csak művészeti pályán, hanem mérnöki, kézműipari, kereskedelmi, vagy akár orvosi területen is.

A program

- segítette a tanulók motivációjának növelését a továbbtanulás terén, olyan lehetőségek tárultak fel a látogatás során, amikkel saját környezetükben nem, vagy más kontextusban találkoztak.
- szélesítte pályorientációs ismereteket, segített jövőképük alakulásában még akkor is, ha nem művészeti pályára készülnek, de a tapasztalt kézműipari, kreatív ipari lehetőségek kitágították a személyes lehetőségeikről alkotott képüket,
- erősítette a saját iskolájukhoz fűződő kapcsolatukat, a tanulással elérhető lehetőségek horizontja kiszélesedett,
- a kísérő pedagógusnak szélesítette a művészettel neveléssel és művészetoktatással kapcsolatos nézeteit, elvárásait,
- a programmal kapcsolatos tapasztalatok segítették a
  - o természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését, széles spektrumban találkoztak különböző technológiákkal, technológiai folyamatokkal. A sokféle anyag, és azok megmunkálási lehetőségeinek megismerése szélesítette a tanulók technológiai ismereteit, és mindezek művészeti alkalmazása pedig külön kiemelte a technológiai ismeret és a kreativitás egészséges alkalmazási lehetőségeit.
  - o Digitális kompetencia fejlesztés területén a tanulók megtapasztalták, miként segítik az IKT eszközök a kreativitást és az innovációt.

A látogatás során több szakmai képzés területén is találkoztak a tervezésmódszertani gyakorlattal, miként lehet célszerűen alkalmazni az információ keresést, összegyűjtést és feldolgozást, és azt a konkrét célok irányában felhasználni.

- o Szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése is megvalósult a program során. A Budapestre utazó tanulók nem egy osztályból, hanem több évfolyamból kerültek ki, heterogén csoportot alkotva. A tanulók csoportszellemére, mentális egészségére jól hatott a sok új élmény, amit egy közösségként dolgozhattak fel. A tanulók különféle területeken és közegekben tudtak hatékonyan kommunikálni, kérdezni, tájékozódni, tisztázni a művészetfogalmukkal kapcsolatos kérdéseiket. A látogatás jó hatással volt a művészettel kapcsolatos attitűdre, a közös élmény közelebb hozta egymáshoz a különböző habitusú és képesség-készlettel rendelkező tanulókat.

- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztése a tanműhelyekben szerzett tapasztalatokon keresztül valósult meg. Tapasztalhatták, hogy az alkotómunka a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és vállalás nélkül elképzelhetetlen, láthatták, hogy a művészeti munkát egyénileg és csapatban is gyakorolni kell.
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: A tanulók közvetlen gyakorlatban tapasztalhatták a művészi önkifejezés, a művészi érzék, a kreativitás hatékony működését. Lényeges eleme volt a programnak, hogy folyamatosan megvalósult, vagy éppen készülő művészeti munkák között töltötték az időt. Alkalmuk volt saját nézőpontjaikat összevetni mások véleményével, közvetlenül megtapasztalhatták a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségeket, több olyan sikeres projekttel találkoztak, amelyek gazdasági sikerrel zárultak.

A hatékony, önálló tanulás: A látogatás során a tanulók olyan közegben mozoghattak, ahol tapasztalhatták a műhelyekben dolgozó tanuló társaik elkötelezettségét, önálló tanulási képességét. A gyakorló iskola tanulóinak céltudatossága, jövőképe a kölcsönös beszélgetések, bemutatkozások alkalmával pozitív mintaként szolgált a programban résztvevőknek. A tanulás iránti belső motiváció fenntartásához az egyik legsikeresebb eszköz a művészeti nevelés, ahol az elmélet, a tervezés, és a gyakorlati kivitelezés nagyon szoros kapcsolatrendszerben áll egymással. A személyes és közösségi sikereken keresztül egymás motivációját is fenntartják, amit a programban résztvevők is átélhettek.

Részvétel a MKE-Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium műhelylátogatáson (diák)

Az EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú, „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretén belül, a Magyar Képzőművészeti Egyetem támogatásával **művészetpedagógiai munkát támogató program-rendezvények keretében a Képző- és Iparművészeti Szakgimnáziumban szervezett programokon az intézmény által delegált tanulói csoport és kísérő tanár vett részt.**

A program célja volt, hogy a tanulók megismerjék a művészetoktatás komplex műhelyrendszerét, az ott folyó munka céljait. Célként fogalmazódott meg a művészetoktatással kapcsolatos tanulói motiváció növelése, pályaaorientáció, pályakép kiszélesítése.

A műhelylátogatás során a tanulók találkoztak az:

üvegműves műhelyben az éppen órát tartó szaktanárral, aki bemutatta a műhely működési rendjét, a tanulók aktuális feladatait. A műhely bemutatón a résztvevők az üvegműves szakma különböző területeivel ismerkedtek, az üvegcsiszolás, homokfúvás, ragasztás technológiáit, valamint az üvegfestés és ólom üveg tárgyak készítésének folyamatát ismerhették meg. A rogyasztásos technikától az üvegfúvásig terjedő lehetőségekre találtak példákat a műhelyben, a műhelygyakorlatot végző tanulók bemutatták a korábban készült munkáikat, valamint azokat a munkadarabokat, amelyeken éppen dolgoztak.

A kerámiaműves műhelyben a tanmenet felépítésének megismerése után a kerámia készítés különböző lehetőségeivel ismerkedtek a látogatók. Az őskori kézzel felrakott technikától a korongozásig, majd a gipszformába öntés technológiáit láthatták. A meglátogatott műhelyben dolgozó tanulók a kerámia gyártás minden fontos területét megtanulják az öt éves képzési idő alatt, a látogató tanulók a gyakorlatban láthatták a műhely szerteágazó tevékenységeit. A mázazás és égetés technikáira is gyakorlati példákat láthattak.

Az ötvös műhely rendkívül komplex tevékenységrendszerével a gyakorlatban ismerkedhettek a tanulók. Az öt éves képzési rendszer egymásra épülő fázisait és annak eredményeit a műhely kiállítási tárlóiban bemutatott ötvös tárgyak segítségével lehetett végig követni. A műhelyben a hagyományos mechanikus megmunkálástól az öntéstechnikákon keresztül az elektrolízises eljárásokig inden végig lehetett követni. A szakma egyik új területével, a 3D technológiával is megismerkedtek a tanulók. A szoftveres tervezéstől a nyomtatáson át a kész tárgyakig követhették a technológiai sorrendet. A műhelyben sok olyan technikai ötletet láthattak, hogyan lehet különböző fémekből ékszereket, dísz tárgyakat készíteni.

A grafikai műhelyekben a hagyományos nemesgrafikai eljárások technológiai környezetével találkozhattak. A linóleum- és fametszettől a rézkarcon keresztül a könyomatig minden grafikai technikát megismerhettek. A műhelyek falain található kiállítási anyag hűen szemléltette, hogy a tanulók milyen feladatokon keresztül sajátítják el a grafikus szakmának ezt a területét. A képzés másik nagy területe a tervezőgrafika. A digitális tervezőműhely sajátossága, hogy a tanulók mind a Windows PC, mind a Macintosh platformokat is megtanulják használni. A műhely bemutatón résztvevő tanulók számára érthetővé vált, hogy mennyire összetett és sokrétű lehetőséget biztosító szakma a grafikai alkotó és tervező munka.

A textilműves műhelyben a textiltervezés alapjaival, valamint a különböző kivitelezési technikákkal ismerkedhettek. Változatos szövés technikai gyakorlatokat, valamint a textil mintatervezéstől a kivitelezésig terjedő folyamatokat láthatták. A műhelyben található fejlett technológiájú varrógépek, és számítógép stúdió jól példázta, hogyan fér meg a korszerű textiltervezésben a hagyományos és a digitális technológia. A műhelyben dolgozó tanulók rövid bemutatókat tartottak az éppen aktuális munkáikról, és az elkészült munkadarabokról. A bemutatón jól kiviláglott, hogy a textil anyag és mintatervezéstől a lakberendezési tárgyakon keresztül a ruházati divattervezésig terjednek a szakma lehetőségei.

A divat- és stílustervező tanműhelyekben nagyon sokrétű lehetőségekkel találkozhattak a résztvevők. A divat műhely nem csak a ruhatervezés lehetőségeivel foglalkozik, hanem a divatkiegészítőkkel is. Az ékszer, a táska a cipőkészítés ugyanúgy része az oktatásnak, mint a ruházat tervezés és kivitelezés. A műhely nem sorozattermékeket készítenek, hanem az egyedi tervezésmódszertan alapjait sajátítják el. Lehetőség nyílt olyan koncepció tervek eredményeit megtekinteni, ahol az ötletesség, a kreativitás adta egy-egy ruhadarab különlegességét.

A műhelyben található különleges anyagok és állatbőrök is nagy érdeklődésre tartottak számot. A digitális technológia alkalmazására jó példa volt a lézervágó géppel készült bőr vagy textil gravírozás, vagy akár szabásminta vágása.

A szobrászműhely a klasszikus szobrászati technológiák alkalmazására készíti fel a tanulókat. A résztvevők megismerkedhettek a szobor mintázás, vagy a gipszszobor készítés technikáival. A műhelyben végig követhető volt, hogy egy szobrász tanuló milyen feladatokon keresztül sajátítja el a szakmájához szükséges bonyolult technológiákat. A résztvevők a legkülönbözőbb anyagokból készült plasztikákat, szobrokat láthattak. Meglepetés volt, hogy egyszerű anyagokból milyen magas színvonalú munkákat lehet készíteni, mint pl. drótszobor, vagy purhabból faragott

plasztikák. Az iskolában nemrégiben volt a bronzöntő gyakorlat, így a résztvevők ebbe a kivitelezéstechnikába is betekintheztek.

A festő műtermek hangulata mindig azonnal elragadja a látogatókat. Mindezek mellett a program nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a festészeti tanulmányokról alkotott képbe bekerüljön az a bonyolult technikai tudás, amit ehhez a szakmához ismerni kell. A résztvevők megismerkedhettek az összes festészeti technika lényegével, kész munkákat láthattak a műtermekben. Megtapasztalhatták, hogy a kreativitás és a technológiai pontosság helyes aránya mennyire fontos a falfestészeti technikákban. Talán ennél a szakmánál vetődött fel legtöbbször a kérdés, hogy miből fognak megélni azok, akik itt végeznek? Hasznos pályaorientációs beszélgetés alakult ki arról, hogy a festészeti tanulmányok során elsajátított kreativitás, kitartás, precizitás, célratörő gondolkodás és technológiai fegyelem vajon nem ugyanolyan fontosak-e más szakmákban is?

A fotográfus műhelyrendszer egyike a legvonzóbb helyszínnek. A programon résztvevők közül sokan még nem is jártak professzionális fotográfiai műteremben. A fotográfiai területek, műfajok, technológiák megismerésén keresztül alkalom nyílt rávilágítani a képalkotás felelősségére, a digitális képi kommunikáció tudatos használatára. Betekintést nyerhettek a kémiai és a digitális képrögzítés technikáiba, a fotográfiai műhelyek összetettségébe. A tanulók megtapasztalhatták, hogy a fotográfiában az elmélyült technikai tudás nélkül alkotói folyamat sincs. A camera obscura és a legmodernebb digitális fényképezőgép ugyanúgy bemutatásra került, mint a tárgyfényképezés, a reklám, az emberábrázolás, riport, és az autonóm önkifejező fotográfia készítése is.

A program pályaorientáció tekintetében széles lehetőségeket mutatott fel a résztvevő tanulók számára. Tekintve, hogy az MKE Gyakorló Iskolája az ország legszélesebb szakmai spektrumban oktató iskolája, a résztvevők saját földrajzi régiójukban ezzel a komplexitással nem találkozhatnak. A program során meglátogatott műhelyrendszer bizonyította, hogy a művészetoktatáson keresztül milyen sokféle életpálya nyílik meg.

A művészetoktatásban, – ugyanúgy, mint minden más területen – elvégzett szakma nem feltétlenül szól ma már egy egész életre. A művészetoktatás egyik erőssége, hogy olyan általános képességeket fejleszt magas színvonalon, amik az élet bármely területén rendkívül nagy biztonsággal alkalmazhatók lesznek. A résztvevők számára is az egyik legnagyobb tapasztalat volt, hogy a művészeti oktatás milyen szerteágazó, komplex rendszer, és milyen széles lehetőségeket nyit az életpálya tervezéshez. Folyamatosan felmerül a kérdés, hogy aki művészeti iskolában tanul, az csak művészeti pályát választhat-e? Erre a kérdésre sok példával szemléltette az iskola, hogyan tanulnak tovább a tanulók nem csak művészeti pályán, hanem mérnöki, kézműipari, kereskedelmi, vagy akár orvosi területen is.

A program

segítette a tanulók motivációjának növelését a továbbtanulás terén, olyan lehetőségek tárultak fel a látogatás során, amikkel saját környezetükben nem, vagy más kontextusban találkoztak.

szélesítette pályaorientációs ismereteket, segítette jövőképük alakulásában még akkor is, ha nem művészeti pályára készülnek, de a tapasztalt kézműipari, kreatív ipari lehetőségek kitérték a személyes lehetőségeikről alkotott képüket,

erősítette a saját iskolájukhoz fűződő kapcsolatukat, a tanulással elérhető lehetőségek horizontja kiszélesedett,

a kísérő pedagógusnak szélesítette a művészettel neveléssel és művészetoktatással kapcsolatos nézeteit, elvárásait,

A programmal kapcsolatos tapasztalatok segítették a

természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését, széles spektrumban találkoztak különböző technológiákkal, technológiai folyamatokkal. A sokféle anyag, és azok megmunkálási lehetőségeinek megismerése szélesítette a tanulók technológiai ismereteit, és mindezek művészeti alkalmazása pedig külön kiemelte a technológiai ismeret és a kreativitás egészséges alkalmazási lehetőségeit.

Digitális kompetencia fejlesztés területén a tanulók megtapasztalták, miként segítik az IKT eszközök a kreativitást és az innovációt.

A látogatás során több szakmai képzés területén is találkoztak a tervezésmódszertani gyakorlattal, miként lehet célszerűen alkalmazni az információ keresést, összegyűjtést és feldolgozást, és azt a konkrét célok irányában felhasználni.

Szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése is megvalósult a program során. A Budapestre utazó tanulók nem egy osztályból, hanem több évfolyamból kerültek ki, heterogén csoportot alkotva. A tanulók csoportszellemére, mentális egészségére jól hatott a sok új élmény, amit egy közösségként dolgozhattak fel. A tanulók különféle területeken és közegekben tudtak hatékonyan kommunikálni, kérdezni, tájékozódni, tisztázni a művészetfogalmukkal kapcsolatos kérdéseiket. A látogatás jó hatással volt a művészettel kapcsolatos attitűdre, a közös élmény közelebb hozta egymáshoz a különböző habitusú és képesség-készlettel rendelkező tanulókat.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztése a tanműhelyekben szerzett tapasztalatokon keresztül valósult meg. Tapasztalhatták, hogy az alkotómunka a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és vállalás nélkül elképzelhetetlen, láthatták, hogy a művészeti munkát egyénileg és csapatban is gyakorolni kell.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség: A tanulók közvetlen gyakorlatban tapasztalhatták a művészi önkifejezés, a művészi érzék, a kreativitás hatékony működését. Lényeges eleme volt a programnak, hogy folyamatosan megvalósult, vagy éppen készülő művészeti munkák között töltötték az időt. Alkalmuk volt saját nézőpontjaikat összevetni mások véleményével, közvetlenül megtapasztalhatták a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségeket, több olyan sikeres projekttel találkoztak, amelyek gazdasági sikerrel zárultak.

A hatékony, önálló tanulás: A látogatás során a tanulók olyan közegben mozoghattak, ahol tapasztalhatták a műhelyekben dolgozó tanuló társaik elkötelezettségét, önálló tanulási képességét. A gyakorló iskola tanulóinak céltudatossága, jövőképe a kölcsönös beszélgetések, bemutatkozások alkalmával pozitív mintaként szolgált a programban résztvevőknek. A tanulás iránti belső motiváció fenntartásához az egyik legsikeresebb eszköz a művészeti nevelés, ahol az elmélet, a tervezés, és a gyakorlati kivitelezés nagyon

szoros kapcsolatrendszerben áll egymással. A személyes és közösségi sikereken keresztül egymás motivációját is fenntartják, amit a programban résztvevők is átélhettek.

Eszközcsomag a projektfeladatok helyi végrehajtásának támogatására

A projekt keretében több tevékenység is folyhatott egy-egy intézményben (tanár továbbképzés, jó gyakorlat leírása, tananyagok kipróbálása, helyi rendezvények). Az együttműködés során végzett tevékenységek támogatásához a projekt egy-egy, a foglalkozásokat, illetve programszervezést segítő eszközcsoportot állított össze, melyet megkapott az intézmény.

A projekt keretében fejlesztett tananyagok (mintaprogramok) és módszertani segédletek, valamint a kidolgozott új képzési módszertani fejlesztések pilotszerű kipróbálásának támogatása, képzési módszertani fejlesztések alkalmazásának támogatása céljából érkezett az eszközcsoport az intézmény számára.

A pedagógus képzések helyi feladatainak megoldásához, a képzések zárófeladatainak gyakorlati végrehajtásához, az új módszertan alkalmazásához is támogatást nyújtottak a szakmai anyagok.

A következő eszközök segítették a projektcélok sikeres helyi megvalósítását:

Feladatok tervezéséhez, a tanulói munkák vázlataihoz, hajtogatós, egyéb papírplasztikai feladatokhoz és egyszerűbb rajzi feladatokhoz alkalmazható papírok: A/4 és A/3 méretű irodai papír

Hajtogatós, egyéb papírplasztikai és kivágós ill. montázs-kollázs és dekorációs feladatokhoz alkalmazható papírok: 12 szín A/4 méretű színes papírok 500 lapos kiszerelésben kék, sötétkék, laza, homokszínű, rózsaszín, sárga, világos sárga, szürke, zöld, sötétzöld, narancs, vörös színekben

Rajzi feladatokhoz grafit ceruzák HB, B, 2B keménységben és radírgumi csomag

Plasztikai feladatokhoz natur és színes gyurmakészletek.

Az elkészült tanulói munkák rendszerezésére, kiállítására alkalmas segédanyagok, melyek nagy változatosságban kerültek kiválasztásra, hogy minden lehetséges felületen és iskolai térben segítse a kiállításrendezést és egyéb tanórai és tanórán kívüli művészetoktatási tevékenységet: színes mágneskorongok fémtáblákhoz, térképtű csomagok parafa és puhafa táblákhoz, paravánokhoz, gyurmaragasztó plasztikai munkák összeállításához és kiállításrendezéshez, különböző szélességű és hosszúságú egyoldalas és kétoldalas ragasztófelületű szalagok tanórai kollázs-montázs és plasztikai feladatokhoz, valamint kiállítási installáláshoz, binder csipesz csomagok különböző méretben alkalmasak plasztikai munkák készítéséhez, tanulói alkotások kiállításához falon, paravánon, kiállító térben feszített zsinagra vagy drótra csatolva, stb.

Iskolai alkotómunka kiegészítő kellékei, ollók, univerzális kések, fémvonalzók tekercses papírtörő csomagok, nagyméretű csomagolópapír.

Karos papírvágógép a tanórai munkához és annak előkészítéséhez, valamint kiállítási installáció előkészítéséhez.

Különböző folyékony és stiftagasztók tanórai munkához és kiállítás rendezéshez.

Igor Pálka
igazgató